

Dr. Papp Attila

Csónakázó-tó
MÚLT, JELEN, JÖVŐ...

A kötet
Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata
támogatásával jelent meg.

Írta és szerkesztette:
Dr. Papp Attila

Borító, tördelés, tipográfia:
Hársfalvi Tímea

A kötet kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Kiadó:
Szerzői magánkiadás

Nyomda:
Kanizsa Rehab Nonprofit Kft.
Ügyvezető:
Lérántné Mátés Valéria

Készült:
300 példányban

ISBN 978-615-00-0853-0

Nagykanizsa, 2017 decembere

NAGYKANIZSA MURAFÖLDE FŐVÁROSA

NAGYKANIZSA – az Adria kapuja

A dél-zalai város több szempontból is a térség fővárosa. Egyrészt a Mura Régió – ma már, mi, kanizsaiak úgy hívjuk, Murafölde – kereskedelmi és kulturális központja, másrészt azonban az Adria kapuja is, köszönhetően a mellette elfutó autópálya aszfaltcsíkjának és a több irányból érkező vasút sínpárjainak. Autópálya visz tőlünk a horvát főváros, Zágráb és a legnagyobb horvátországi kikötő, Rijeka felé, valamint a szlovén Koper kikötőjéhez, úgyszintén a trieszti tengeri dokkok és az észak-olasz térség irányába. Ezért nem gondolom elpocsékolott tintának, ha néhány mondatban megismerheti a Tisztelt Olvasó szülővárosomat, Nagykanizsát.

A város rövid bemutatására Dénes Sándort, Nagykanizsa város polgármesterét kértem fel.

NAGY ÁLMOK – NAGY LEHETŐSÉGEK –
NAGYKANIZSA

Érdeemes megismerni Nagykanizsát, a tavak és vízfolyások mellett, a kies dombok közt elnyúló toszkán hangulatú várost, amit már a rómaiak korában utak kereszteztek, és amit először IV. Béla 1245-ben Knysa néven említ meg. A dél-nyugat magyarországi, horvát-szlovén határhoz közeli, az Adria és Észak-

Olaszország irányába nyitott Kanizsát az M7-es autópályán könnyen elérheti, hogy a még felfedezetlen, így vadregényes és értékekben bővelkedő Mura Régiót e polgári városból kiindulva kalandozza be bakancsban, rafting csónakban vagy nyeregben ülve a kijelölt kerékpárutak hálózatán. A fesztiválokban gazdag város számos értéket rejt, mert bár a hajdan európai hírűvé vált középkori várat Lipót császár lebontatta, annak téglái tovább élnek a város épületeiben, templomában. Nagykanizsa jelenlegi arculatának és identitásának alapját ez az örökség és a XIX-XX. századfor-

duló polgárosodó időszakának értékei adják, mivel ekkor teljesedett ki a város kereskedelme, ipara és kulturális élete. Ebből adódik, hogy Nagykanizsa a térség, a Mura Régió kereskedelmi és kulturális központja, és történelmet sugalló utcái, zöld terei és parkjai e múlt gazdag örökségének lenyomatai. Kiváló

és egyedi gasztronómiával rendelkező éttermei, kávézóinak nyüzsgése kiegészíti az aktív és a falusi turizmus szolgáltatásaiban gazdag vidék zöld nyugalmát.

KANIZSA FELFEDEZÉSE

A város felfedezésére induló turistának elsőként a közelmúltban teljesen megújított és rekonstruált Fő úton és Erzsébet téren érdemes elidőznie, amelyet a névadó Erzsébet királynő karcsú márványszobra, a barokk stílu-

sú Szentháromság-szoborcsoport ékesít. A gyönyörűen felújított Erzsébet téren a kanizsaiak által talán a legkedveltebb a Testvárosok kútja, amelyen Nagykanizsa tizenegy testvérvárosának neve olvasható, és a zenepavilon, amely remek helyszíne a város különböző kulturális rendezvényeinek. A legújabb szenzáció pedig a várost védő fal cölöprendszerének egy nemrég feltárt része, amelyet művészi kialakítású városmakett mutat be az érdeklődőknek. Kanizsa egykori, európai jelentőségű várának dicsőségét ma már csak az 1996-ban felállított Várkapu-emlékmű idézi fel. A várat osztrák utasításra lebontották, anyagát széthordták,

később a helyét is beépítették. Azért ne hagyjuk ki a monumentális alkotást, a várkapu előtt

a vár leghíresebb törökverő kapitánya, Thúry György mellszobra fogadja a látogatókat. Akit mélyebben érdekel a magyar történelem, látogasson el az 1848-as emlékparkba, a Vasemberház udvarán látható az aradi tragédia vértanúinak emlékhelye, Batthyány Lajos miniszterelnök mellszobrával együtt. A városnéző program következő és minden bizonnyal

emlékezetes állomása az alsóvárosi templom és ferences kolostor. Ez a város legértékesebb műemléke, 1702–1714 között épült a lerombolt vár tégláiból, köveiből a ferences rendi szerzetesek számára. A barokk templom és kolostor számos különleges egyházi és művészi értékkel rendelkezik.

KÉT KERÉKEN A JÖVŐ FELÉ

Mivel Nagykanizsa a Mura Régió fővárosa, fontos pillér a térség turizmusa. Bicikli utak hálózják be a vidéket, bevonzva az ide érkezőket, akik a falusi turizmus és a borturizmus értékeit is megismerhetik ezáltal. A határmentén és azon átnyúlva több száz kilométernyi bicikli út került kijelölésre és megépítésre, összekötve településeket és országokat, ter-

mészeti és kulturális értékeket. És a Csónakázó-tó is lehetőséghez jutott, mivel egy kerékpáros látogatóközpont és egy nemzetközi futamok megrendezésére jogosuló XCO versenypálya is elkészült itt.

ÉLIÁS, TÓBIÁS, EGY TÁL DÖDÖLLE...

Megy a gőzös, megy a gőzös... a Kanizsai Vásárra. A műdal létrejöttét a híres század eleji vásár ihlette, amely számos rendezvény alapkonceptiója is: a város főterének, az egykori piactérnek az eredeti történeti funkciójába való

visszaállítására, és az utcaművészekkel és hagyományörző produkciókkal a múltbeli vásári forgatag hangulatának visszaidézése, a polgári miliő megelevenítése.

Ennek a szemléletnek, a hagyomány és a modernitás ötvözetének szimbóluma a városban az országos hírű Kanizsai Bor és Dödölle Fesztivál. A kedvelt krumpolis étel, annak sokszínű elkészítése és felhasználása méltán érdemel egy kétnapos fesztivált az ősz kezdetén, idén már 14. alkalommal, szeptember 8-9-én rendeztük meg ezt az országos fesztivállá nőtt mulatságot. Hiszen Nagykanizsa a Dödölle fővárosa, és jó eséllyel pályázik arra, hogy rövidesen bekerüljön a Magyar Értéktárba, és Hungarikummá váljon. A kulturális programokkal tarkított gasztronómiai fesztiválon profi és amatőr főzőcsapatok mérhetik össze kulináris jártasságukat a dödölle és más népi ételek elkészítésében. 2006-ban és 2013-ban Guinness rekordok is születettek: 2500 adag dödölle egy üstben való elkészítésével és a 24 órás főzés-sütéssel.

Dénes Sándor

Nagykanizsa Megyei Jogú Város polgármestere

GONDOLATOK

a Csó-tó – és e kötet – kapcsán¹

Igen, csak így, „Csó-tó”, de apám sokszor emlegette úgy, hogy menjünk ki egyet a Csócsó-tóra, majd csak emígy: gyertek srácok, kimegyünk a „Csócsóra”, csónakázni egyet. Az első emlékeim is innen valók Nagykanizsa tavával kapcsolatban: csónakázni jártunk ki szüleimmel és kisöcsémmel a tóra. Apámnak mindig el kellett vezetnie a kisöböl, majd a mesterséges sziget felé vettük az irányt, ahol külön móka volt a híd alatt való áthaladás. Utána a tó túloldala következett, a nádas, ahol apámnak mindig vágnia kellett egy-egy példányt nekem, és a tesómnak, de olyat ám, amelynek a tetején már ott díszelgett a buzogányhoz hasonlós termés. Ezzel kardoztunk és csatáztunk utána az öcskössel, ha pedig jók voltunk, akkor jégkrémet is kaptunk a csónakkölcsönző kis büféjéből.

Na, és persze azok a május elsejék... A Kádár-rendszerben, még a múlt század nyolcvanas éveinek közepén is, a város egyik legnagyobb „ attrakciójának” a munka ünnepéhez kapcsolódó majális számított. Ezek és ezek „zarándokoltak” ilyenkor a Csónakázó-tóhoz, ahol virslivel, sörsátorral, hőlégballonnal, zenés-táncos programokkal, és persze az elmaradhatatlan ringlissel, céllövöldével, illetve az egyéb, vásárokon akkortájt megszokott mutatványosokkal várta a városi tanács Nagykanizsa gyárainak és üzeminek dolgozóit és családtagjait. No meg, bazárosok tucajtai kínálták a sátrak „erdejében” portékáikat. Gyerekként – 1977-es születésüként –, a játékfegyvereket árusító sátrakat céloztuk meg évről-évre az öcsémmel, magunkkal húzva-vonva anyuékat is, hogy aztán órákig keresgéljünk a műanyag „sorozatlovókkal” roskadásig megrakott asztalok között.

Ezek az első emlékeim Nagykanizsa tavával kapcsolatban, sőt, szinte ezek az első emlékeim születésem után, az 1980-as évek elejéről. Azóta több, mint három évtized telt el: idén negyven éves lettem, de a tó iránti rajongásom azóta sem lankadt. A Csó-tó tanúja volt annak, ahogy általános iskolásként, a nyári szüneteket a Zöldtáborban töltve számháborúztunk a mára a könyörtelen idő vasfogai által teljesen elrágott cölöpvárnál. Aztán annak is, mikor öcsém horgászszenvélyének hódolva, félnapokat lógattuk a lábunkat a vízébe. Annak is, mikor fiatal felnőttként egyre-másra jelentem meg esténként, fiatal lányok kíséretében, randevúzva a partján.

Aztán a húszas éveimben egy állandó helyszínnek számított, mikor edzés gyanánt újra és újra körbefutottam, majd az elmúlt évtizedemet pedig, szeretett kutyusaim társaságában szintén ott töltöttem, a tó partján „vendégeskedve”.

Hát ezt jelenti nekem a Csónakázó-tó, és tudom, ha megadatik, hogy a postás majd a nyugdíjat hozza nekem, én pihenésképpen akkor is végigbarangolom vadregényes partját és azt körülölelő erdőket.

És talán, e bevezető után már az is jobban érthető, miért is született meg e könyv. Ugyanis, immár 6 éve élek az írás bővületében, és mindig igyekeztem valami egyedit, fontosat, maradandót alkotni. Kedvenc tavam történetének megírása pont ilyen. Emléket állítani azoknak az embereknek, akik megálmodták, akik megteremtették, és persze tisztelni azon névtelen ezrek előtt is, akiknek önzetlen társadalmi munkája révén ma ott lehet, ahol, ez a szép tó. Sok száz munkaórán elhordott, sok ezer köbméter föld ingyenes megmozgatása és elegyengetése köszönhető az 1970-es években működő, mára már elfelejtett kanizsai gyárak és vállalatok névtelenül maradt dolgozóinak. Köszönet és tisztelgés ez a kötet felőlük, azoknak, akik létrehozták Nagykanizsa népszerű tavát, valami maradandót alkotva ezzel.

És, mintha a jó Isten is így gondolta volna. Hiszen, mikor tavaly ilyenkor a Kanizsa Hetilap közzétette felhívásomat, hogy keresem azokat, akik információval, fotókkal, dokumentumokkal, történetekkel tudnának szolgálni a megírandó műhöz, nemsokára akadtak jelentkezők. Hamar kiderült, hogy azoknak az embereknek a többsége, akik mesélni tudnának nekem a tó születéséről, még életben vannak, és korukhoz képest jó egészséggel örvendenek. A 2017-es év részint azzal is telt, hogy összeállítsam ezt a könyvet, amely, reményeim szerint mementó lesz majd száz, vagy ötszáz esztendő múltán is a tó születéséről, és persze abban is reménykedem, hogy akkor, a közeli és távoli jövőben is élni és létezni fog ez a gyönyörű tó, amelyhez ugyanúgy kijárnak majd a számtalan élményért a gyerekek és családok, mint mi tettük egykor, szüleimmel és az öcsémmel...

**Tisztelettel a Szerző,
2017 novemberében**

¹ „A könyv borítóján Csepreghy Attila fényképész ebben az esztendőben készített drón felvétele látható a Csónakázó-tóról. A „Múlt” fejezet, kezdő fotóját Ivanics Józseftől kaptam, míg a „Közelmúlt” fejezet, kezdő fényképe pedig Jakabfi Zoltán munkája, amit 2008 késő őszén fotózott a kilátótoronyból. A „Jelen” fejezet kezdőképét Györfy Éva hobbi-fotóstól kaptam, aki azt valamikor 2015 tájékán fényképezte le, a pontos dátumra már ő sem emlékezett. A „Jövő” fejezet fotója pedig ismét Csepreghy Attila fényképész munkája, amit drónja segítségével készített, szintén 2017-ben.”

CSÓNAKÁZÓ-TÓ:
A MÚLT

Ebben a fejezetben mesélnek a tó eddig kevésbé ismert múltjáról, illetve egyes, máig a közvélemény által egyáltalán nem tudott, múltbéli történeteiről a születésénél "bábáskodó" szakemberek:

- ♦ *id. Dr. Páll Miklós* nyugalmazott erdőmérnök, a Zalaerdő Zrt. nyugalmazott osztályvezetője
- ♦ *Ivanics József* nyugalmazott erdőmérnök, aki 1968 és 1979 között a Nagykanizsai Erdőfelügyelőség vezetője volt
- ♦ *Meleg László* nyugalmazott erdész, az Alsóerdő erdészkerület egykori kerületvezetője
- ♦ *Vajda Lajos* a Principális és Mura-menti Vízrendezési Társulat egykori főmérnöke, majd a Principális és Felső-Zalamenti Vízi Társulat egykori igazgatója
- ♦ *Mózes Pál*, Nagykanizsa egykori tanácselnöke

De előbb következzen egy 1972. október 25. napján kelt cikk a Zalai Hírlapból. Tulajdonképpen ez a nagykanizsai Csónakázó-tó első, fotókkal is ellátott, részletesebb említése a médiában.

MÚLTIDÉZŐ:

A nagykanizsai Csónakázó-tó 45 évvel ezelőtti tervezését, építését idézzük meg

2017. augusztus 03.
szerző: Zalai Hírlap

Fotó: ZH Archív, 1972. október 25.

A kanizsaiak némi irigységgel szokták emlegetni azokat a városokat, amelyeknek környékén kiépített kirándulójellegű terület található. Egy ilyen terület utáni óhaj, kívánság a régi kanizsaiak szerint már több évtizede él. Nos, a szükségesség hangsúlyozásán most már jóval túljutottunk.

Azt számosan tudják, hogy már az elmúlt évben megkezdődtek az előkészületek a parkerdő létrehozására. Megalakult a parképítő intézőbizottság, társadalmi munkában elkészült a nagykanizsai parkerdő fejlesztési terve, számba vették az anyagi erőforrásokat, a munkába bevonható társadalmi erőket, stb. Most azonban nem e dolgok nyomában jártunk, hanem arra voltunk kíváncsiak, mi valósult meg eddig az elképzelésekből.

Plander Józseffel, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság mérnökével, az intézőbizottság tagjával és *Porpáczy Józseffel*, a Principális és Mura menti Vízrendezési Társulat műszaki vezetőjével látogattunk el a helyszínre.

A kaposvári úttól északra a vasúti töltés mentén lényegében a bakónaki patak völgyében serény munka képe bontakozik ki. Egy kotrógép marja a földet, s három lánctalpas földnyeső dolgozik még a helyszínen.

Fotó: ZH Archív, 1973. augusztus 3.

– Itt épül a földgát, amelye a leendő csónakázótó egyik határát képezi. A tó mintegy 35-40 hektárnyi területet foglal majd el, hossza meghaladja a két és fél kilométert, szélessége

húsz és kétszázhusz méter között váltakozik. A mesterséges tó kialakítása érdekében körülbelül 80 ezer köbméter földet kell megmozgatnunk – mondja Porpáczy József.

A járművek a kitermelt földet a gáttól néhány száz méterrel odébb terítik le.

– *Miért oda viszik a földet?*

– A tóban egy mesterséges szigetet alakítunk ki – veszi át a szót Plander József, majd a továbbiakban megtudjuk azt is, hogy a tavat részben a bakó-

Fotó: ZH Archív, 1979. augusztus 11.

naki és a látóhegyi patak táplálja majd. Egyébként a cél érdekében a bakónaki patak rendezése, a vízvezető csatoma építése is megtörtént.

Fotó: ZH Archív, 1983. június 25.
A játszótér a Hétkükkfa-forrás mellett

– *Véglegesen mikor készül el a csónakázótó?*

– Úgy számítunk, hogy a jövő év végére. Gépeink egyébként két műszakban dolgoznak, de jó volna mostmár ha a földszállításba azok a vállalatok is bekapcsolódnának, amelyek korábban vállalkoztak ilyen munkára – mondja Porpáczy József.

A csónakázótó a kiránduló parkerdőben csupán egy része.

– *Hol tartanak az egyéb munkákkal?*

– Igen, a parkerdő összesen mintegy ötszáz hektár területet foglal el, amelyen sok-sok létesítményt akarunk létrehozni. Itt szemben velünk – folytatja Plander József – jól látszik az a vágás, amely a hegy tetejére vezet fel. Ez

Fotó: ZH Archív, 1983. június 25.
A mai Korona Szálló elődje

lesz a ródlipálya, a hegy gerincén pedig a kilátó épül fel. Amott az erdészháznál épül fel a vendéglátóipari egység, attól jobbra pedig a szabadtéri színpad, itt a védőgát tövében pedig az autóparkoló, illetve autóbusszforduló.

Kialakították az arborétum helyét, elkészültek azok az ülőgarnitúrák, amelyeket sétányokon állítanak fel, kijelölték az oktatóösvények, játszótérek, erdei tornapálya, esőbeálló házikók, s egyéb létesítmények helyét, egyszóval a megvalósítás most már valóban „sinen van”.

– *S a társadalmi munkában milyen aktivitás nyilvánul meg?*

– Mindez ideig nagyobb arányú társadalmi munkára nem volt lehetőség, most azonban már be lehetne kapcsolódni – mondja Pländer József.

Fotó: ZH Archív, 1987. november 18.
A tó lecsapolása

Így mindenképp a földszállításban várának segítséget, a kilátótoronyhoz vezető sétautak kialakításához várják a társadalmi munkásokat, de másutt is lenne most már tennivaló bőven.

Fotó: ZH Archív, 1988. július 18. Folyik a tó kitisztítása

Kísérőink egyébként örömmel újságolták, hogy az első fecskék már meg is jelentek a helyszínen. A kanizsai vasutasok például már két szombatukat áldozták a leendő parkerdőre, a DÉDÁSZ légvezetékek áthelyezésénél 90 ezer forint értékű társadalmi munkát ajánlott fel, de a jelentkezők listáján van a

Fotó: ZH Archív, 1993. október 12.

Dunántúli Kutató és Feltáró Üzem, a VILLESZ, a Víz- és Csatornamű, a Vörös Csillag termelőszövetkezet és más vállalatok, intézmények.

Tenniakarókban tehát nincs hiány, s mint ahogy tapasztalhattuk, most már a tettekben sem. A kanizsai kiránduló parkerdő néhány éven belül valóság lesz.

**Zalai Hírlap,
1972. október 25.**

RIPORTOK

ID. DR. PÁLL MIKLÓS

Miklós bácsi nagy idők és híres történelmi események szemtanúja, sőt, résztvevője is volt: nem csak a nagykanizsai Csónakázó-tó létrehozásakor, de a dél-zalai, 1956-os forradalmi események során is letette a névjegyt...¹

Id. Dr. Páll Miklós ny. erdőmérnök, a Zalaerdő Zrt. nyugalmazott osztályvezetője

– Már a nagyapám is erdőmérnök volt: Erdélyben, Aradon volt az erdőfelügyelőség vezetője. Majd édesapám is erdőmérnök lett, a bátyám szintúgy, és én is – kezd élettörténete mesélésébe *id. dr. Páll Miklós*. – Az élet úgy hozta, hogy a feleségem is ezt a szép szakmát választotta, és talán nem meglepő, hogy ilyen „előzmények” után a fiaim is követték az apjukat, és az erdőmérnöki hivatást választották kenyérkereső foglalkozásuk gyanánt. A mi családunk élete elválaszthatatlanul összefonódott a magyar erdőkkel. Nagy sajnálatomra az unokáimat már nem érdekelte az erdő, mint munkahely, és mint kenyérkereseti lehetőség, így sajnos az unokáimnál megszakadt ez a több dinasztia óta, apáról-fiúra szálló, szép mesterség.

– Édesanyám felvidéki, Selmecebányai, édesapám pedig erdélyi származású. Apám a selmecebányai erdőmérnöki főiskolán szerezte meg a tudást, de végül is Sopronban végzett, mert Trianon miatt a főiskolának Selmecebányán nem volt maradása... Az államvizsga után a nagykanizsai születésű, híres erdőmérnök, államtitkár Kaán Károly² – aki akkortájt a földművelésügyi minisztériumban dolgozott – a minisztériumba szeretne volna csábítani édesapámat, mert ő kitűnően végezte el a főiskolát. Apám el is ment a fővárosba egy rövid időre, majd utána az Esterházy hercegi hitbizományhoz került, ide, Zala vármegyébe,

Szentpéterföldre. Itt erdőgondnokként dolgozott, és közben meg is nősült. Édesanyám Selmecebányáról menekült Sopronba a trianoni békediktátum miatt, így ismerkedtek meg. Én már itt, Zalában, Szentpéterföldén születtem. Az erdő közepén, egy gyönyörű környezetben gyerekeskedtem, ahol nem volt sem köves út, sem vízvezeték, se villany, de volt jó levegő – hatalmas fák gondoskodtak róla –, amellyel együtt magamba szívtam az erdő, a természet, illetve az erdészszakma szeretetét is.

– Szentpéterföldén jártam elemi iskolába, majd Gödöllőre kerültem, a premontrei nevelőintézetbe, ahol nagyon rosszul éreztem magam, mert a szentpéterföldei szabadság után nekem a nevelőintézet rendje és szigorúsága majdhogynem elviselhetetlen volt: úgy éreztem magam, mintha egy börtönben lennék... Ilyen szempontból „jött jól” nekem a háború, mert hazakerülhettem, és többé már nem is kellett visszamennem, hanem a sors úgy hozta, hogy Nagykanizsa lett életem következő állomáshelye – emlékszik vissza Miklós bácsi. – A piaristáknál érettségiztem, majd irány Sopron: a József nádor Műszaki Egyetem erdőmérnöki karára nyertem felvételt, 1948-ban. Négy év múlva, 1952-ben vehettem kezembe főiskolai végzettségemet igazoló erdőmérnöki diplomámat. Jó tanuló voltam, így kitűnő oklevelemnek köszönhetően két évig Sopronban maradtam, tanársegédnek az egyetemen.

– Feleségemmel is itt, Magyarország „leghűségesebb városában” ismerkedtem meg, majd szerettem bele – egy életre... Azt szoktam mondani, hogy én oklevelet, és feleséget is Sopronban szereztem magamnak. Később, Nagykanizsán, egy helyen is dolgoztunk az erdészetről, én voltam az irodai főnöke. Persze a helyzet úgy nézett ki valójában, hogy az irodában én voltam a főnök, itthon viszont ő – neveti el magát a nyugalmazott erdőmérnök.

– Majd 1954 novemberében jöttem vissza Zala megyébe, a nagykanizsai erdőgazdaság „kebelébe”. Egy mondat elég ide: honvágyam volt, visszavágytam Zalába, a sűrű, dél-zalai erdők vidékére. Nem volt egyszerű a helyzet, hiszen más „szabad” álláshely nem lévén, először gépesítési előadónak vettem fel, majd pár hónap múlva erdőművelési előadó, egy esztendő múltán pedig erdőművelési csoportvezető lett belőlem. Eközben ért minket egy nagy átszervezés, és megalakult a Dél-Zalai Állami Erdőgazdaság, úgy, hogy a nagykanizsai és a lenti erdőgazdaságokat összevonták. Annyit megemlítenék az 1956-os forradalom időszakáról, hogy engem megválasztottak a szabad szakszervezet titkárának. Én a ténykedésem alatt igyekeztem mindenkit nyugalomra inteni, no meg arra, hogy dolgozni kell: ennek ellenére 1957 tavaszán minden ok nélkül leminősítettek, és elhelyeztek a nagykanizsai északi erdészethez, ahol egy buta, rosszindulatú ember volt a főnököm. Ettől függetlenül, pozitív hozadéka az lett a dolognak, hogy kikerültem „terepre”, a gyakorlati életbe. Így ment tovább egészen 1959-ig, amikor visszahelyeztek az erdőgazdaság központjába. Ha jól emlékszem, 1965-ben ismerték el a munkámat, azzal, hogy kineveztek nagykanizsai erdőművelési csoportvezetőnek. Ekkortájt a központi épületünk a Fő úton volt, a mostani Thúry György múzeum utcafronti részének emeleti helyiségei álltak rendelkezésünkre. Az új székházunk a Múzeum-téren épült meg, 1968 – 1969 tájékán. Szerencsénk volt, hogy ez felépült, mivel ezzel Zala megye egyedivé vált az országban. Ugyanis, az erdőgazdaságok központja általában a megyeszékhelyeken épült meg, Zalában viszont Nagykanizsa lett az elsőszámú székhely, ez persze nem mindenkinek tetszett... – réved maga elé id. dr. Páll Miklós.

És ennek a zalai eltérésnek mi lehetett az oka?

– Szerintem két oka is volt ennek: az egyik pontosan az, hogy, ha már itt épült meg ez az

új, és akkortájt modern székház, akkor legyen itt a zalai erdészeti központja is. A másik ok – és szerintem ez többet nyomott a latba – pedig az volt, hogy bizony a kanizsai erdészeti szakmai összetétele, szakembergárdája sokkal magasabb szintű volt, mint az egerszegi kollégák csapata.

Csónakázó-tó, és környéke: mikor hallott a tervről először?

– Talán nem illő ilyet mondani, de elsősorban az én gondolatom volt az, hogy ott kellene egy csónakázásra, kikapcsolódásra, pihenésre is alkalmas tavat létesíteni – hökkent meg kijelentésével Miklós bácsi. – A gondolat először nem a tó, hanem csak egy parkerdő vonatkozásában született meg, 1965-ben, azonban számos problémát le kellett küzdeni, mire létrejöhett Nagykanizsa legnépszerűbb pihenő- és kirándulóhelye. Az első akadályt a hadsereg jelentette, ugyanis a mai Csónakázó-tó környéke – közelebből megjelölve, attól a ponttól keletre, ahol ma kiérve a tóhoz, elérjük az erdőt – egy katonai gyakorlótér, lőtér volt, lövészárkokkal, miegymással. Ennek a gyakorlótérnek a központi helyszíne a mai kilátó domboldala volt: néhány bokor tarkította itt-ott, de lényegében kopaszon árválkodott. A katonák jelenlétének máig tetten érhető mementója az a betonból készült tereptárgy – tankfelálló, nevezzük talán így – amelyen a harckocsizók gyakorlatoztak, és ami most is ott áll a torony dombjának tövében, néhány méterre a Korona szállótól. Nos hát, felkerekedtem, és elmentem a katonákhoz: vagy sajátítsák ki, vagy pedig adják vissza nekünk, az erdészetről az alsóerdei helyszínt, mert bizony arra szükségünk van. Annyit talán még érdemes megemlíteni a területről, hogy nem csupán a mai tó környékének, hanem az ott lévő térség egész erdőtümbjének az a hivatalos neve, hogy Alsóerdő.

– Kisebb-nagyobb huzavonák után sikerült is megegyezni a hadsereggel: először egy tolólapos munkagép segítségével betemettük a lövészárkokat, majd rögvést az erdőtelepítéshez fogtunk. Előre egy vörös tölgyest, ez után pedig egy fenyvest telepítettünk a gyakorlótér helyére. Ez pontosan ott található ma, ahol a kövesút beér az erdő aljába, és kétfelé ágazik a kilátótorony tövébenél – magyarázza id. Dr. Páll Miklós. – Tehát az első konkrét munkánk a parkerdővel kapcsolatban ennek a helyszínek, azaz a mai kilátótorony hatalmas domboldalának a fásítása volt. A mára hatalmasra nőtt

fák akkortájt, mint kis csemeték kerültek a területre. A betelepítésnél mi arra törekedtünk, hogy egy esztétikus fenyvest, és erdei sétákra alkalmas domboldalt alakítsunk ki a majdani erdőjárók, sétálni és túrázni vágyók számára. Ezt a célt szem előtt tartva, a domboldal középső és felső részébe, az egyszerű, közönséges erdei fenyők mellé vörösfenyőket ültettünk, és foltokban, szigetszerűen pedig különleges fenyőket is telepítettünk, például mamutfenyőket. Ezeket a domboldal északi végébe ültettük, és büszkén mondhatom, hogy jó részük a mai napig megvan. Szintén esztétikai okokból döntöttünk vörös, valamint mocsári tölgy telepítése mellett: a domboldal aljában kaptak helyet, és összességében meghatározó színfoltjai a tájnak, hiszen a leveleiknek gyönyörű, egyedülálló színeződése van, amelyek szinte „megfestik” a mellé telepített fenyves zöldjét is. És ez volt a célunk, hogy aki kijön ide sétálni, pihenni, elmélázni egyet, az mást lásson, mint ami a város betonrengetegében megszokott a számára, és tudjon a tájban gyönyörködni: ezért válogattuk meg alaposan akkortájt a faállomány minőségét.

Szerintem sok mindenkét érdekelhet a kérdés: maga a parkerdő, illetve a tó ötlete honnan jött, miért, miként fogalmazódott meg Önben, önökben?

– Az akkori vezérigazgató meghívta Mózes Pál tanácselnököt, és Gál Róbertet, a pártbizottság első titkárát magához, majd nekem kellett felvázolni, hogy milyen elgondolásunk van a parkerdővel kapcsolatban. Olyan jól sikerült az előadásom, hogy az egypártrendszer megtestesítő Magyar Szocialista Munkáspárt mindkét prominens, helyi tisztviselőjének nagyon megtetszett az ötlet, és biztosították az akkori főnökömet a támogatásukról. Ekkortájt történt, hogy a kormány is felkarolta az ilyen, lakosság számára készülő, közjóléti beruházásokat, és komoly állami forrásokat biztosítottak erre a célra – hangsúlyozza a nyugalmazott erdőmérnök. – Tehát 1965 és 1970 között nekiláttunk az erdőtelepítésnek a mai Csónakázó-tó környékén, miközben egy részletes terv is kidolgozásra került a hosszabb távú elgondolásokat illetően. Ez a tervezési folyamat 1971 októberében zárult le, akkorra már kész, kidolgozott terveket tudtunk letenni a döntéshozók asztalára. A következő esztendőben, 1972-ben kezdődtek el magának a Csónakázó-tónak az építési munkálatai.

A 2017-ben felújított kilátótorony is ekkortájt „érkezett” a helyszínre?

– A torony a tó építésének éveiben érkezett a parkerdőbe, de érdekesebb talán az a történet, ahogy sikerült azt megszerezni, hogy később aztán a Csónakázó-tó – és a város – egyik fő látványossága lehessen. Mikor mindenki támogatta a parkerdővel kapcsolatos tervünket, akkor érkezett a felajánlás az olajvállalattól, aminek Varga Gyula testvére volt a vezérigazgatója. No, az „olajosok” felajánlották, hogy teljesen ingyen felállítanak oda egy kiöregedett fúrótornyot, amelynek még a kilátóvá való átalakítását is vállalták. Ez emlékeim szerint valamikor 1970 tájékán lehetett. Ez volt a „második etap” tulajdonképpen, hiszen ekkorra már egy jókora földterületet facsemetékkel ültettünk be a mai kilátótorony környékén.

Mikor, hogyan következett a „harmadik etap”, vagyis magának a tónak a története?

– A mai Csónakázó-tó helyén egy kis lapályos völgy volt, amelyben még az 1970-es évek legelején is a Bakónaki-patak csordogált: a patak mindkét oldalán legelők voltak, ahol birkanyájak legelésztek, a terület tulajdonjoga pedig egy termelőszövetkezeté volt. A szövetkezet is erőteljesen támogatta a parkerdő létrehozását, egészen addig, amíg elő nem adtam nekik, hogy ott bizony egy szép nagy csónakázó tavat szeretnénk majd létrehozni. A termelőszövetkezet kifejtette, hogy ők, csak úgy odaadni nekünk azt a területet nem tudják, de egy csere szöba jöhetne: adjunk a legelőért erdőt cserébe... Nos, nem kívánom kommentálni, de azthiszem mindenki érzi, hogy egy ócska legelőért egy jókora erdőt kapni cserébe, nos, hát nem volt éppen korrekt ez a tárgyalási alap. De meg kellett tennünk, és meg is léptük ezt a csereét, azért, hogy a mai Csónakázó-tó létrejöhesse. Ekkortájt vált véglegessé az is, hogy a tavat úgy kell létrehozni, hogy azt, a fő vízforrás Bakónaki-patakon kívül a Látóhegyi-patak is táplálja majd, hogy elegendő mennyiségű víz kerüljön a tóba, bár így is voltak félelmek amiatt, hogy nem lesz megfelelő a vízhozam. Szerencsére az élet azóta rácáfolt ezekre a kételkedésekre. Valódi, értékes segítséget kaptunk még Gecseg Miklós osztályvezetőtől is, aki akkoriban a szombathelyi vízügyi igazgatóságnál dolgozott. Óriási támogatást biztosított, ugyan-

is a Bakónaki-patakot közcélú vízfolyássá nyilvánították, majd a gátépítés tetemes költségeinek egy részéhez is hozzájárultak.

Hogyan indult a munka, milyen emlékek maradtak meg Önben?

– Mikor elkészült a Csónakázó-tóval, és a mellette húzódó parkerdővel kapcsolatos komplex fejlesztési terv, akkor megalakult a parkerdő intéző bizottsága. Ennek a vezetője Godinek László lett, aki a tervosztály vezetője volt a nagykanizsai tanácsnál. A tanács olyan volt a szocializmus évtizedei alatt, mint ma a polgármesteri hivatal, a városi tanács tagjai pedig egy mai önkormányzati képviselőhöz voltak hasonlatosak – részletezte a négy évtizeddel ezelőtti történeteket Miklós bácsi. – A parkerdő intéző bizottságának tagjai közé a város különböző gyárai, vállalatai, termelőszövetkezetei, illetve a Hazafias Népfront delegált tagokat: utóbbi képében tehát a politika, úgy mond a Kádár-rendszer is „képviseltette” magát, de ebben az időben nyilván semmi sem működhetett politikai jóváhagyás nélkül. Ez a bizottság felelt tulajdonképpen a megvalósítás – az építkezés – folyamatáért, míg a város pedig elkészítette a Csónakázó-tó részletes kiviteli tervét. Ezt a tervet a szombathelyi vízügyi igazgatóság hagyta jóvá, magát az építkezést pedig a Principális és Mura menti Vízrendezési Társulat végezte. Sokat tartózkodott a helyszínen a munkálatokat felügyelve az építkezés éveiben, 1972-ben és 1973-ban Plander József, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság mérnöke, aki az intézőbizottság tagja is volt és Porpáczy József, a Principális és Mura menti Vízrendezési Társulat műszaki vezetője, valamint a társulat főmérnöke, Vajda Lajos is, aki tulajdonképpen a gátépítést vezényelte le. De természetesen mi is rendszeresen látogattuk az épülő nagygátat és környékét, és ellenőriztük a munkát.

Mit kell elképzelni: hogyan készült a Csónakázó-tó?

A legnagyobb, és egyben legnehezebb feladat a gát megépítése volt, hiszen a Bakónaki-patak völgye amúgy is egy lapályos, természetes teknőt biztosított a leendő tó számára, ezt kellett tovább alakítani, úgy, olyanra, ahogy ma is látszik a tó partvonala – szögezte le id. dr. Páll Miklós. – Kotrógépek marták a földet, s több lánctalpas földnyeső is dolgozott a meder kialakításán, valamint a földgát megépítésén,

ami a Csónakázó-tó egyik határát képezte. Pontos adatokra már nem emlékszem, de arra igen, hogy a tó a kialakításakor mintegy 30-40 hektárnyi területet foglalt el, a hossza olyan 2-3 kilométer, a szélessége pedig 100-200 méteres lehetett. A kitermelt föld egy részét a gát építésénél, továbbá a sziget kialakításánál használták fel, és összességében több tízezer köbméter földet termeltek ki és mozgattak meg a munkagépek. A földgátnak két fő eleme lett: az egyik természetesen a zsilip, a másik pedig az attól néhány tízméternyire található túlfolyómű, amelynek az a feladata, hogy a zsilip használata nélkül, úgy mond önállóan szabályozza a tó vízállását. Ha túlságosan megemelkedne a vízszint, akkor egyszerűen, emberi beavatkozás nélkül is elfolyik a fölősszegnek a vízi műtárgynak a segítségével, a földgát túloldalán lévő betonmedencébe, majd vissza a kaposvári út irányába továbbfutó Bakónaki-patak medrébe. A tó eléggé sekély: a földgát előtti vízfelület alatt olyan 3 méteres mélység húzódik, és a Bakónaki-patak régi medervonulata, vagyis nagyjából a tó közepe szintén hasonló mélységű lehet, de a Csónakázó-tó többi részén ennél sekélyebb, olyan méteres, maximum másfél méteres lehetett akkoriban a vízmélység. A tó a ma is ismert alakját 1975-re érte el, tehát addigra teljesen feltöltődött a Csónakázó-tó medre a Bakónaki és a Látóhegyi patakok vízhozamától. Úgy emlékszem, hogy már akkortájt szépen el lehetett sétálni a tó partvonala mentén, egészen a végéig, a nagyrecsei vasútállomás alatti térségig.

Társadalmi munka: azt hiszem, elválaszthatatlanul összefonódott a város akkori, felnőtt korú lakosságának sok-sok órá, önzetlenül és ingyenesen végzett munkája a tó történetével. Önnek milyen emlékei maradtak meg erről?

– Teljes mértékben így igaz. Hogy mást ne említsek, például a mesterséges szigetet szinte teljes egészében a társadalmi munkában tevékenykedő gyárok és üzemek dolgozói építették fel abból a földből, amit a munkagépek termeltek ki. Ekkortájt készült el a tóhoz vezető bekötőút, a hatalmas parkoló és a buszforduló is, amelynek költségei a város kasszáját terhelték. Elkészült a kis móló, ott, ahol ma is van, a büfé és közösségi épület előtti részen, illetve ilyen menedékház-szerű esőbeállók is épültek. Az egyiknek az alapjai még ma is lát-

hatóak, nem messze a büfé épületétől, a nagy-parkoló irányába: most, ha jól tudom, padokat és asztalokat szereltek az egykori menedékház alapját adó kőkockákra.

A ma a tó körül látható épületek: Korona szálló, az önkormányzat vendégháza, a Zöldtábor, ezek mikor épültek?

– Minden az 1970-es évek közepén épült, kivéve az önkormányzati vendégházat, mert az korábban készült, az ugyanis egy erdészlakás volt. Az mellett volt egy csemetekert, nagyjából a mostani Zöldtábor helyén. A Korona szálló felett lévő kis, vadászház-szerű épületet pedig az „olajosok” építették maguknak, amolyan közösségi, hétfői pihenőháznak. Külön öröm volt akkortájt számunkra, hogy a Zöldtábor tökéletesen beváltotta a hozzá fűzött reményeket: az 1980-as években a város általános iskolásainak egy jó része ott töltötte a nyarat, illetve a tanítási időszakban is rendszeresen jártak ki az osztályok. Egy mind a mai napig működő, étellel teli ifjúsági tábort sikerült negyven évvel ezelőtti létrehozunk.

A Csónakázó-tó két forrással is büszkélkedhet: a Héttükkfa, és a Rókaári forrásokkal. Ezek már „üzemeltek” a Parkerdő létrehozásának idején, 1970 tájékán is?

– Természetesen, mindkettő működő forrás volt már akkortájt is, a mi feladatunk pedig az lett, hogy szépen meg- és kiépítsük a környezetüket. Sajnos, a Rókaári forrásról hamar kiderült, hogy a vízhozama nagyon ingadozó, ugyanis utóbb vált világossá, hogy ez nem egy mélyből feltörő forrás, hanem egy rétegvízről táplálkozó „kifolyó” tulajdonképpen. Idézőjelbe téve mondom, hogy ennek megfelelően, de bizony ki is kopott a köz-tudatból, bár a felépítménye mind a mai napig

megvan azthiszem. A Héttükkfa forrásból viszont ma is csordogál a víz, bár a hozama ennek a forrásnak is eléggé lecsökkent az utóbbi évtizedekben. Had említsem itt meg néhai kollegám, Bősze Aladár nevét, aki akkortájt az erdőfelügyelősnél dolgozott. Ő ötölte ki és tervezte meg a Héttükkfa forrástól nem messze felépített favárat, amelyből mára sajnos semmi nem maradt, csak a domb árválkodik ott, ahol egykor a favár állott. Pedig a kanizsai, gyermekes családok rendszeresen látogatták a helyszínt, óriási csatákat, számháborúkat vívtak ott egymással a gyerekek. És érdemes szóba hozni még egyszer Plander Józsefet is, akinek szintén volt egy személyes ötlete: a Csónakázó-tó bejáratánál álló, hatalmas, obelisk-szerű kő az ő nevéhez fűződik: ő javasolta, majd szervezte és intézte az ide hozatalát Pécs mellől, ha jól emlékszem, a Villányi-hegységből.

Mennyire nőtt a szívéhez élete egyik – ha nem is fő – műve?

– Olyannyira, hogy én még mind a mai napig kijárok sétálni egy-egy félórara. Gondolom, nem kell különösebben ecsetelnem, hogy milyen örömmel tölt el, mikor látom azt a sok, gyerekes családot, akik kint vannak, sokszor együtt az egész család, és jól érzik magukat. Ezért is álmodtuk meg, és építettük fel a Csónakázó-tavat és környékét.

Hogyan alakult az Ön további, személyes sorsa?

– Hatvanéves koromban, 1990-ben mentem nyugdíjba, a rendszerváltás időszakában: akkor már negyvenegy és fél éve dolgoztam. Arra nagyon büszke vagyok, hogy majd négy évtizedig egy helyen: Nagykanizsán, az erdészetenél...

Dr. Papp Attila

HIVATKOZÁSOK

1 A riport 2017. március 23. napján készült.

2 Kaán Károly 1867. július 12-én született Nagykanizsán, ahol középiskolai tanulmányait is végezte. 1885 és 1889 között a Selmecbányai Bányászati és Erdészeti akadémián tanult, erdész végzettséget 1890-ben nyert. Állami szolgálatát 1889-ben a Besztercebányai Erdőgazgatóságnál kezdte meg mint műszaki díjnok. 1891-től erdőmérnök gyakornokként, 1892-től már erdészjelöltként, végül 1895-től erdészként dolgozott. Több külföldi tanulmányútja során értékes tapasztalatokat szerzett: 1898-ban a karlsruhei műszaki főiskolán, valamint a badeni fekete-erdei erdőgazdaságban folytatott tanulmányokat. Erdészeti tanulmányútjai az Osztrák-Magyar Monarchia különböző részeibe, így Ausztriába, Bukovinába, Galíciába vezették, de Dél-Németországban is járt. Hamarosan emelkedni kezdett a hivatali ranglétrán: 1901-ben főerdésszé nevezték ki (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Földművelésügyi minisztériumi levéltár, Földművelésügyi Minisztérium, Elnöki iratok – K 178 – 1901. év, 6066. alapszám), majd 1907-ben erdőmesteri (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Földművelésügyi minisztériumi levéltár, Földművelésügyi

Minisztérium, Elnöki iratok – K 178 – 1907. év, 6673. alapszám) kinevezést kapott. 1908-ban már a földművelésügyi minisztériumban találjuk, a kincstári erdőket felügyelő I/B. Főosztályon.

Szakértelmét, tudását további kinevezései bizonyítják: 1912-től ő vezette az ügyosztály egyik osztályát, majd 1916-tól az egész főosztályt (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Földművelésügyi minisztériumi levéltár, Földművelésügyi Minisztérium, Elnöki iratok – K 178 – 1916. év, 80628. alapszám), sőt 1914-ben természetvédelmi kormánybiztos is lett. Munkája elismeréseként, valamint az első világháborúra tekintettel az uralkodó Kaán Károlyt 1917-ben miniszteri tanácsossá nevezte ki, továbbá a II. osztályú polgári hadi érdemkereszttel tüntette ki.

Tapasztalatát megbecsülték az 1918–1919. évi események alatt is: 1918-ban a Károlyi-kormányban az erdőgazgatás országos vezetőjévé nevezték ki, a Tanácsköztársaság alatt pedig elnyerte a helyettes államtitkári kinevezést, amelyhez a IV. fizetési osztály szerinti évi 14000 korona fizetés és 3000 korona lakpénz járt.

1919 és 1924 között az erdő- és faügyek kormánybiztosaként működött (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Földművelésügyi minisztériumi levéltár, Földművelésügyi Minisztérium, Elnöki iratok – K 178 – 1924. év, 3195. alapszám). Itt érdemes megjegyezni, hogy az 1919. augusztus 13-án a földművelésügyi miniszter által a minisztérium kebelében megalakított Fegyelmi (Igazoló) Bizottság felülvizsgálta mindazon személyeknek a Tanácsköztársaság alatti magatartását, akik a Tanácsköztársaság alatt közhivatalt vállaltak. A Földművelésügyi Minisztérium Fegyelmi Bizottságának iratai (K 595 és K 178 törzsszámok) szintén megtalálhatók levéltárunkban. Kaán Károly szerepvállalását azonban nem ítélték el, sőt egyre tovább emelkedett a hivatali ranglétrán. Az erdő- és faügyek kormánybiztosa megbízatásában kifejtett buzgó szolgálata elismerésül Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter előterjesztésére Horthy Miklós kormányzó 1924 szeptemberében államtitkári címet adományozott neki.

1920 és 1923 között a Magyar Energia Gazdasági Részvénytársaság igazgatósági tagja volt, amelynek célja „közreműködni abban a nagy nemzeti munkában, amely a gazdasági többtermelés előmozdítása és kiaknázása útján gazdasági megerősödésünket célozza” (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Földművelésügyi minisztériumi levéltár, Földművelésügyi Minisztérium, Elnöki iratok – K 178 – 1923. év, 4194. alapszám). Mayer János földművelésügyi miniszter 1926. december végével helyezte véglegesen nyugállományba. Az 1926. évi 15-ös alapszámú ügyiratban megtalálható Kaán Károly kérelme nyugdíjazása tárgyban, szolgálati és minősítési táblázata, valamint szolgálati és nyugilletményi kimutatása. A minisztertanács felterjesztésére 1926. január 30-án a kormányzó Tahy Jakab államtitkárnak és Kaán Károly helyettes államtitkárnak nyugalmába vonulásuk alkalmából sokévi eredményes működésük elismerésül a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet a csillaggal adományozta (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Miniszterelnökségi Levéltár, Miniszterelnökség, Központilag iktatott és irattározott iratok – K 26 – 1926. év, XI. tétel, 412. alapszám).

Kaán Károly nevéhez fűződnek az állami erdőgazgatás rendszerének újjászervezése és a trianoni békeszerződés következtében megjelenő faínség megszüntetésére tett kezdeményezések. Ő volt az, aki átfogó fásítást indított el az Alföldön. 1923-ban született meg az alföldi erdő telepítéséről és fásításáról szóló törvény (1923. évi XIX. tc.), amelynek következtében jelentős mértékben gyarapodtak az alföldi erdő- és fás területek. Az Országgyűlési Levéltár iratai között megtalálható a törvényjavaslat és a törvényjavaslatához írt indoklás is (MNL OL, Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Országgyűlési Levéltár, Képviselőház és Nemzetgyűlés, Elnöki és általános iratok – K 2 – A-XIV-I-7-1922/27–30). Mivel az első világháború után Magyarország elvesztette területének kétharmadát, köztük a legnagyobb hegyvidéki erdőségeket, több területen, így az Alföldön is súlyos faínség jelentkezett, amely sürgős megoldásra várt. A kiskunsági homokbuckáktól a szikes legelőkig, az Alföld minden részében szükség volt a fásításra. Az indoklás kitér az időjárási és közegészségügyi viszonyokra is: „a robogó kocsi nyomán felszálló port az állandóan száguldó szél magával ragadja és porfelhővel tölti meg a falvak levegőjét, és így megfosztja az ott lakó népet az egészséghez elsősorban szükséges tiszta levegő élvezésétől és terjesztője lesz a tüdővésznek.” Külön táblázatban gyűjtötték össze a városok és járások területét, valamint a hozzájuk tartozó erdők területét. A táblázat adataiból megállapítható, „hogyan közel félmillió katasztrális hold azoknak a népes városoknak és közigazgatási járásoknak a területe, amelyeken erdő egyáltalában nincsen...” Az indoklás igyekszik megnyugtani az alföldi gazdákat is: az erdők telepítéséhez elsősorban a mezőgazdaságilag nem hasznosítható: futóhomokos, kopár és ártéri területek voltak tervbe véve.

Kaán mindezek mellett a modern szemléletű természetvédelem szószólója és képviselője volt, akinek jelentős szerepe volt az 1935. évi az erdő- és természetvédelemről szóló törvény (1935. évi IV. tc.) létrejöttében. Ez a törvény elrendelte a védelem alatt álló növény- és állatfajok körét, valamint természeti értékek védelmében lehetővé tette a kármegeelőző állami kisajátítást is.

Kaán Károly nyugdíjas éveiben gazdaságpolitikai kérdésekkel, erdészeti- és gazdaságtörténeti kutatásokkal is foglalkozott, de elsősorban a természetvédelem kérdései felé fordult. A Magyar Tudományos Akadémia 1924-ben levelező tagjává választotta. 1984-ben az Országos Erdészeti Egyesület, amelynek alelnöke volt 1920 és 1923 között, Kaán Károly-emlékérmet alapított a tiszteletére, amellyel az erdőgazdálkodásban és természetvédelemben kiemelkedő munkásságú személyeket jutalmazták évente egyszer. Róla nevezték el Budapesten a Nagy-Hárs-hegy csúcsán álló Kaán Károly-kilátót, a Szent György-hegyen található Kaán Károly turistaházat és a Visegrádi-hegységben a Kaán Károly-forrást.

http://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/kaan_karoly_elete_es_munkassaga

A nagykanizsai Csónakázó-tó kialakítása, 1972-ben. A mellékelt képek a néhai Földes Kálmán erdőmérnök fotói, melyeket diafilmre készített, és amelyek az egykori Zalaegerszegi Erdőfelügyelőség archívumában voltak fellelhetőek. A képek digitalizálását dr. Páll Miklós erdőmérnök és a Zalaerdő Zrt. közösen végeztette el, számos más képpel együtt.

Összeállította: dr. Papp Attila

Távlati kép a leendő Csónakázó-tóról a sánci dombtetőről készítve, még az építkezés megkezdése előtt.

Háttérben a „szánkódomb”, még a kilátótorony nélkül, és amint látható, mindkét oldalán fiatal, szinte csemete-egyedekből álló fenyves övezi. Mára ebben a fenyvesben található a kerékpárosok ügyességi pályája, a fenyőcsemetékéből pedig hatalmas fák cseperedtek. A fotó előterében a leendő tó területén még egy birkanyáj legelészik, és jól látható a vasútvonal is. Amint az megfigyelhető, Földes Kálmán a fotót nagyjából onnan állva készíthette, ahol most a 61-es elkerülő út felüljárója elhalad a kajakosok csónakházához vezető sétány felett.

Közelebbi fotó a leendő tó helyén lévő legelőről, illetve a majdani torony alatt lévő szánkódombról.

Fotó a még csemete fenyők közül, Nagykanizsáról. A legelésző nyáj, és a mellette lévő facsoport helyén ma a Csónakázó-tó szigete található

A tó gátrészének építómunkálatai, a háttérben Nagykanizsa.

Amint az látható, ekkoriban már megépült az új víztorony monumentális, fehér színű „hengere”, illetve állt a Platán sori, ún. „piros” tízemeletes, valamint a Bartók Béla utca három toronyháza is. A keleti városrészt, illetve annak tízemeletes panelháza csak az elkövetkezendő évtizedben épültek fel.

Táj a város felé, előtérben a zsilipház, árapasztó és a gátépítő munkagépek

Fotó a Látó-hegy széléről, nagyjából a szemközt lévő sűrűbb facsoport helyén épült meg a mai Korona szálló. Majd a második képen szintén a Látó-hegy széléről, szemközt a majdani kilátótorony alatt lévő szánkódomb

RIPORTOK

IVANICS JÓZSEF

A Parkerdő Intéző Bizottságának tagjaként Ivanics József, a kanizsai Csónakázó-tó születésének időszakától tevékenyen részt vett a tervező és kivített ellenőrző munkálatokban. Rengeteg új információval járult hozzá e kötet megszületéséhez, például tőle tudtam meg, hogy a tavat két alkalommal is le kellett csapolni, és a víztározó második, 1987 – 1988 esztendő közötti leeresztése vezetett oda, hogy megépítették a hátsó kiscsát, létrehozva ezzel a nagyrécei vasútállomás alatt elterülő térségben az ülepítő funkcióval „ellátott” előtározót.¹

Ivanics József nyugalmazott erdőmérnök, 1968 és 1979 között a Nagykanizsai Erdőfelügyelőség vezetője

– A Parkerdő Intéző Bizottsága volt az a központi szerv, hogy úgy mondjam, amelyik szervezte ötletelt, tervezett, irányította és felügyelte a kivitelezést, valamint megoldotta az építkezés közben felmerülő problémákat is – vágott rögvést a Csónakázó-tó 45 éves történetének a közepébe Ivanics József nyugalmazott erdőmérnök. – De döntött az avatás időpontjáról, és arról is, hogy mivel jelöljük meg a Parkerdő bejáratát. Ekkor esett arra a nagy sziklatömbre a választás, ami a Csónakázó-tóhoz vezető út bejáratánál a mai napig is látható. Itt egy kis vita alakult ki a bizottság tagjai között, hiszen voltak olyanok, akik például festett, vagy zománcozott táblával akarták ezt a megjelölést elvégezni. A vita végén abban maradtunk, hogy hozzunk egy ilyen nagy sziklatömböt, hiszen ez feltűnőbb, figyelemfelhívóbb is lenne – hiszen Dél-Zalában nincsenek kőbányák, vagy hegyek –, másrészt időt állóbb, és talán jobban illene az adott környezetbe.

– Plander József okleveles erdőmérnök lett megbízva a sziklatömb ideszállításának lebonyolításával, hiszen ő volt az ötletgazda. A mészkőtömböt a süttöi bányából hozattuk ideig, ami Baranyában, Pécs alatt, Siklós közelében található². A kőtömbre a „Nagykanizsai Parkerdő” felirat került, alá a megnyitás

éve, „1975”. A szöveg felett pedig, a városi tanács akkortájt használatos, ötágú csillagos címere³. Az erről tanúskodó fotók bizonyítják azt, hogy 1975-ben lett a parkerdő és a tó üzembe helyezve, illetve felavatva. Azonban a bronzból készült feliratok mára eltűntek, és nem az idő vasfogának, hanem a színesfénygyűjtők „szorgos munkájának” köszönhetően... – komorodott el a nyugalmazott erdőmérnök. – Ugyanakkor találkoztam már olyan szövegekkel is, amelyben az 1974-es időpont van megadva az avatás esztendejének.⁴ Annyit azonban megjegyeznék, hogy négy évtized távlatából már én sem emlékszem pontosan: 1974-ben, vagy 1975-ben adtuk át a város lakosságának Nagykanizsa tavát. Ezért örülök, hogy eltettem a korabeli fotókat a kőtömből, mert a feliratozása egyértelmű, és éppen ezért ez a hiteles dátum.

Kanyarodjunk vissza néhány gondolat erejéig a gyerekkorához: hogyan lett hivatásává az erdő?

– Zala megyei vagyok, 1933-ban születtem, Nemesapátiban. Édesapámnak, aki cipészként kereste a kenyerünket, volt egy kerületvezető erdész barátja, és gyerekkoromban őhöz jártunk ki az erdőre. Azt hiszem, hogy innen az erdő, azaz inkább úgy fogalmaznék, a zalai erdők szeretete, amelyek egyedülállóak a maguk nemében. Zalaegerszegre jártam gim-

náziumba, ahol a kedvenceim a műszaki tárgyak voltak: matek, fizika, de szerettem a biológiát, vagyis a „természetet” is. Ezért egy választás elkerültem, mikor közeledett az érettségi időszaka: mérnök legyek, vagy az erdővel foglalkozva keressem a kenyerem. A döntésem némi vívódás után az utóbbira esett, így kerültem az erdőmérnöki főiskolára, Sopronba. 1958-ban vehettem a kezembe az erdőmérnöki diplomámat, és még ugyanebben az esztendőben, valamikor annak az évnek a nyarán Lentibe kerültem: itt volt az első munkahelyem, az erdészethé. Lentiben erdőművelési műszaki előadóként kezdtem a pályafutásomat, és a feladatom főként az erdősítés volt, azaz ennek a szakterületnek az intézése a Lenti erdészethé. Ekkortájt ismerkedtem meg feleségemmel, Harmat Szilviával is, aki a kicsiny, dél-zalai városka járásbíróján dolgozott – réved vissza a fiatalokrára, hat évtizednyi „távolságra” Ivanics bácsi. – Lentiből Zalaegerszegre vezetett az utam, ha jól emlékszem, úgy 1962 tájéka, a megyeszékhelyi erdőfelügyelőséghez, majd mikor Nagykanizsa lett a központja Zala megye erdészeteinek, akkor mi is ide költöztünk. A helyváltoztatásban feleségem dél-zalai kötődése is befolyásolt, valamint az is, hogy addigi munkámnak köszönhetően, felajánlották az itteni erdőfelügyelőség vezetői posztját. Ugyanis a feleségem kanizsai születésű, az édesapja telekkönyvvezető volt. Majd, mikor néhai apósomat áthelyezték Lentibe, akkor a nejem követte őt, és ott is kezdett el dolgozni, a bíróságon, 1958-ban, mikor megismerkedtünk. Így kerültünk aztán ide, Kanizsára: emlékeim szerint 1970-ben érkezünk Dél-Zala központjába, és ekkortájt már a Nagykanizsai Erdőfelügyelőség vezetését láttam el.

Mi volt akkortájt a dolga egy erdőfelügyelőségi vezetőnek?

– A feladatom elsősorban az erdőgazdálkodási üzemtervek betartásának és végrehajtásának az ellenőrzése volt. Ezek az üzemtervek írták elő tulajdonképpen egy erdészeti, egy-egy erdőkerület minden fontos tevékenységének szabályait. Hogyan vághatom ki a fákat, milyen fákat lehet kitermelni, helyettük hova, milyen és mennyi csemetét kell ültetni. Illetve, az 1970-es évek legelején már az úgynevezett „közjóléti tervek” is a munkafeladatom részét képezték, vagyis e tervek kidolgozása, elkészítése. Ez közelebbről azt jelenti, hogy meg kellett tervezni, hogy az erdőfelügyelőségem illetékességi területén lévő 42 községnek

mennyi parkerdőt, kirándulóhelyet, forrást, és hasonló, közjóléti dolgokat alakítsunk ki. Ez a gyakorlatban úgy működött, hogy mi megkerestük az arra jogosult községeket, hogy van-e ilyenre igényük, és amennyiben van, mit szeretnének a falujuk közelében látni: hogy is nézzen ki az adott parkerdő, forrás, miegymás. Körbejártuk a településeket, beszélgettünk a községi tanácsok vezetőivel, és „becsatornáztuk”, vagyis részletesen lejegyeztük az általuk felvázolt kívánalmakat.

– Ugyanis, addig nem lehetett ám csak úgy bemenni az erdőbe, ha valakinek kedve támadt sétálni egyet – hívta fel a figyelmemet Ivanics József. – Némi túlzással, de majd-hogynem csak a kiváltságosok időtöltése volt egy-egy erdei séta, kirándulás. Aztán az 1960-as évek közepén, végén jött egy politikai akarat ennek a megváltoztatására. Ezek a közjóléti tervek pont azt célozták, hogy a széles néptömegek is felfedezhessék maguknak az erdőt, azaz, az egyszerű dolgozóknak is az élete részévé válhasson a kikapcsolódás, pihenés a városszéli erdőben. Ez mellett, egyre jobban előtérbe került a környezetvédelem, a természetes környezetünk kímélete is. Nos, így került sor aztán a Csónakázó-tó, illetve az azt körülölelő parkerdő ötletének és kívánalmának lejegyzésére.

Hogy emlékszik, kinek az ötlete volt a Csónakázó-tó kialakítása?

– A tó, illetve az azt körülölelő Parkerdő, és ezek „tartozékai” – kilátótorony, erdei sétautak, a hajdani görögkert, a Héttükkfa és a Rókaári források – ezek mind-mind sok apró, egyéni ötletből álltak össze egy egésszé. Annyi bizonyos, hogy id. dr. Páll Miklóshoz nagymértékben köthető a Csónakázó-tó, illetve a Parkerdő kialakításának ötlete, illetve, ide említeném még meg Plander József okleveles erdőmérnököt. Mikor én Nagykanizsára kerültem, Miklós már javában dolgozott azon, hogy a kilátótorony domboldalából – ami egy lőtér volt korábban – erdei sétákra alkalmas erdőrészetet varázsoljon – hangsúlyozta a nyugalmazott erdész. – De, ha már az ötleteknél és ötletgazdánál tartunk, szeretném megemlíteni Bösze Aladár erdőmérnök nevét, aki a cölöpökből épült várát tervezte a Héttükkfa forrás szomszédságában: én úgy emlékszem, hogy a cölöpvárat 1980-ban építették meg. Illetve, Aladár tervezte a szintén a forrás mellett lévő játszótér, de ő volt az, aki megálmodta a csónakkölszönző mögött álló, lebontásra került alpesi-tető esőbeálló-

házat is, amelynek ma már csak az alapja van meg, és amely sokáig nyújtott védelmet a kirándulók számára. Szintén az ő tervei alapján készült a kisöböl bejárata fölött átívelő fahíd, amely lerövidítette a sziget irányába sétálók útját. Azonban annyit hozzátennék, hogy, ha nincs a korábban már említett politikai akarat, talán nevezük úgy, „új hullámos” irányvonal a széles néptömegek számára készülő, közjóléti tervek kidolgozására, akkor a Csónakázó-tó sem jöhetett volna létre négy évtizeddel ezelőtt. Ugyanis ez tette lehetővé azt, hogy erdőket használjunk fel közjóléti célra, amely korábban elképzelhetetlen volt. Addig az erdő egy komoly munkaterület és gazdasági erőforrás volt, amelybe szinte tilos volt a bejárás, ahogy azt az imént már elmondtam. Ráadásul a határsávban feküdt Nagykanizsa, ami újabb, „plusz” problémákat jelentett a szocializmus évtizedeiben. Sokáig egy katonai célpontként tekintettek a dél-zalai városra a döntéshozók, ahol nem különösebben kell foglalkozni az ott élők jólétével: ez alatt a szabadidő eltöltését és a kikapcsolódás lehetőségeit említem, ami ugye, az 1960-as évek közepéig a Magyar Népköztársaságban ismeretlen fogalom volt.

Mikor kapcsolódott be a Csónakázó-tavi, Parkerdei munkákba?

– Én úgy emlékszem, hogy a tó tervezésének folyamata akkortájt indult, mikor ideköltöztünk Nagykanizsára, és abban is biztos vagyok, hogy 1971-ben készültek el a tervek, míg a tározó komplex kiviteli terve 1972. május 15. napjára lett kész, amit a fővárosi, Mélyépítési Tervező Vállalat tervezett meg, erre biztosan emlékszem – szögezte le Ivanics József. – A munkák csak ezt követően, valamikor 1972 nyarán indultak meg. De azt el kell mondani, hogy maga a Parkerdő, mint közjóléti helyszín elsősorban id. dr. Páll Miklóshoz köthető. Kevesen tudják, de akkortájt szóba került egy lehetséges, bajcsai erdei helyszín is a nagykanizsaiak részére készülő kirándulóhelyként, de szerencsére utóbb az Alsóerdőre esett a választás, hiszen az minden szempontból – közlekedés, távolság, a tó kialakításának feltételei – előnyösebb volt, mint Nagykanizsa közigazgatási területein lévő, más egyéb lehetséges helyszínek. Én a tervezés és a kivitelezés folyamatához elsősorban a véleményezéssel, illetve a felügyelettel és ellenőrzéssel „járultam hozzá”.

– A tó alakját a Bakónaki patak völgye, tehát az a természetes teknő határozta meg, ahol a

patak a kaposvári út irányába tovafolyt. Vagyis, itt-ott egy kicsit alakítottunk rajta, meg nyestünk belőle a lánctalpas munkagépek segítségével, de a Csónakázó-tó mai, egyedi alakját – tulajdonképpen a Bakónaki patak, víztározót érintő, több kilométeres völgyteknőjét – maga a természet alakította ki.

Érdekelne, hogy Ön is emlékszik-e a sziget létrehozásának különös történetére?

– Igen, a sziget. Nos, a szigettel kapcsolatban valóban emlékszem annak igencsak különös létrehozására. Azt el tudom mesélni, hogy egy égető és meglehetősen nagy problémát sikerült megoldanunk általa. Ugyanis, a völgyzáró gát építése közben, azzal párhuzamosan nekiálltak a munkások a leendő tömedret is rendbe tenni. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy az addig lelelőként funkcionáló térségből ki kellett irtani a csalitosokat, bozótos és természetesen ki kellett vágni a majdani víztározó medrében lévő fákat is. Jelentős számú facsoport tarkította végig a Bakónaki patak völgyét, a völgyzáró gáttól egészen a nagyrecsei vasútállomás alatti térségig. Ezeket a facsoportokat természetesen kivágták, de az egykor hatalmasra nőtt fák szomorú mementójaként meredtek az ég felé, több kilométeres hosszúságban a favágók által otthagytott fatuskók. Persze, egy-kettőre eldöntöttük, hogy ez így nem maradhat. A további munka egyik felével a szakemberek „hamar” végeztek, hiszen a fatuskókat a lánctalpas erőgépek egy-kettőre kifordították a talajból – na meg persze, velük együtt a „néhai” fa szinte teljes gyökérzetét is. No, ott álltunk a még nagyobb probléma előtt: mihez kezdjünk most az így kiforgatott, több száz teherautónyi, földes, ágas-bogas, semmi-re való tuskóval és gyökérzettel? Ugyanis, ezzel a problémával korábban senki nem számolt, ezért a tervekben sem szerepelt, és nyilván pénzügyi forrást sem különítettek el erre a célra.

– Gondolkodtunk, törtük a fejünket, és hetek múlva, egyszer csak jött az ötlet: rakjuk oda, ahol most a sziget van, és terítsünk el földet rajta, majd csináljunk egy mesterséges szigetet belőle. Így született meg tehát a Csónakázó-tó szigete, amelyet egy gyalogosoknak készült fahíddal kötöttünk össze a szárazfölddel. Így visszatekintve, mi erről ma a véleményem? – kérdezett vissza Ivanics bácsi. – Bátrak voltunk, hogy meg mertük lépni ezt a tervekben természetesen nem szereplő, szükség szülte dolgot, és szerencsések voltunk, hogy a kockázatunk bevált, és később nem

süllyedt meg, nem esett szét a sziget, hanem összeállt, és a mai napig a tó gyöngyszeme – mondta határozottan a Nagykanizsai Erdőfelügyelőség egykori vezetője.

Voltak még ehhez hasonló, „forradalmi” ötletek?

– Inkább azokról mesélnék, amelyeket végül nem sikerült megvalósítani. Ugyanis volt több dédelgetett ötletem, amelyek, legalábbis szerintem, további értékeket adtak volna ehhez a csodálatos, parkerdei víztározóhoz. Az egyik terv, amely beszélgetés szintjén maradt, egy erdei kisvasút ötlete volt. A kisvasút a mai kilátótorony tövétől, tehát a kisöböltől vitte volna a látogatókat a vadsparkba. Merthogy ilyen tervem is volt – szögezte le meglepettségemet látva Ivanics József. – A vadaskert ötlete negyven évvel ezelőtt odáig eljutott, hogy a minisztérium engedélyezte annak létrehozását, illetve az alsóerdei erdőkerületben egy ilyen létesítmény kialakítását, de ennél tovább már nem mehettünk, csak a tervezés szintjén. Kijelöltük a helyszínt is, amely a mai kiscsát által leválasztott kisebb tórész feletti domboldal volt tulajdonképpen, amely vadaskertnek pedig, pontosan annak a kisebb tórészletnek a környéke lett volna az itatóhelye, amely a kiscsát megépülése után előtározóként funkcionált tovább, mind a mai napig. Ide szállította volna a látogatókat a vasút a kisöböltől. Azt még megjegyezném, hogy emlékeim szerint – bár én magam nem láttam – volt valami kisvasúthoz hasonló ott, azon a területen, ahol most a kilátótorony térsége van. A korábban itt működő lőtérnek volt valamiféle kelléke, ami nem is kisvasút volt igazából, hanem inkább a bányákban használatos, kézzel tolható alkalmatosság, ahhoz hasonló csille, mint amelyeken a szentet tolják fel a támák mélyéről. Úgy emlékszem, valami ilyesmiről meséltek nekem akkortájt, mikor elkezdtem dolgozni a Csónakázó-tónál, és ez is egyfajta erősítése volt annak, hogy hozzuk létre – vissza – a kisvasutat a Parkerdőbe, illetve a tó partjára. De aztán, ez a szerintem szintén jó „idea” sajnos már a tervek közé sem kerülhetett be.

– És amit még sajnállok, hogy nem sikerült megvalósítani, az a strand, bár az igaz, hogy a víz minőségével mindig is voltak problémák.

Le is eresztették egyszer a tározó vizét, ugye?

– Én úgy emlékszem, hogy a tavat nem is egyszer, hanem kétszer kellett leengedni. Az első lecsapolás 1984 őszén történt, és 1985

márciusára tellett meg ismét a tározó vízzel. A másodikra 1987 őszén került sor, és csak 1988 végén indulhatott meg a víztározó ismételt feltöltése. Elsősorban a Bakónaki patak által a Csónakázó-tóba sodort, hatalmas mennyiségű iszap és hordalék okozott problémát: algásodást, a hínár és más vízinövények elburjánzását. Ekkor döntött úgy a városi tanács, hogy kerül, amibe kerül, ez így nem mehet tovább. A problémát úgy szüntették meg, hogy a második lecsapolás után zagyfogókat, illetve magát a kiscsát is megépítették. Az így kialakított felső, kisebbik tó lett az ülepítő, egy előtározó tulajdonképpen. Ez, no meg az előtte lévő, hatalmas nádas már képes volt megfogni a hordalékot, így a probléma, legalábbis tudtom szerint, azóta nem jelentkezett.

– Én úgy emlékszem, hogy a vízminőség problémáit egyesek nemcsak a hordaléknak, hanem a haltelepítésnek is tulajdonították – gondolkozik el az erdőmérnök. – Az első lecsapolásnál az indokolatlan haltelepítés biztos, hogy szerepet játszott, arra emlékszem, hogy 1983-ban hatalmas mennyiséget, 136 mázsa halat fogtak ki a tóból. Egyébként az első haltelepítések az 1970-es évek végén valósultak meg, azóta horgásznak ezen a tavon, amely víztározóhoz, illetve a Parkerdőhöz nemcsak szép emlékek, hanem sajnos tragédiák is kapcsolódtak. Arra emlékszem, hogy két személy is szívrohamot kapott, mikor a tiltás ellenére nyáron, felhevült testtel ugrottak a vízbe, míg egy ember pedig öngyilkossági szándékkal vetette le magát a kilátótoronyból, és azonnal szörnyethalt.

Igen, a torony. Mit kell tudni róla?

Információim szerint a 41,5 méter magas, 11 tonna súlyú fúrótornyot Bázakerettyén, Dióskálán végül Nagylengyelben működött utoljára, majd „nyugdíjazták”, és kilátótorony lett belőle, hogy rajta felkapaszkodva csodálhassa meg ezer és ezer látogató Dél-Zala csodálatos panorámáját.

– A tervek szerint, a toronyhoz vezető, meredek emelkedő sí-, illetve szánkópálya funkciót kellett, hogy betöltsön, míg szintén a kezdetektől szerepelt a tervekben a kilátó felépítménye is: a torony alapját már 1966-ban elkészítették – ismerteti a kilátó alapja elkészítésének pontos évszámát Ivanics József. – Az tulajdonképpen szerencse, hogy akkortájt öregedett ki ez a fúrótorny, leselejítették, és a jó cél érdekében megkaphatta a Parkerdő, hogy kilátótorony legyen belőle. Mindenképpen szerencsésebb

volt ez a megoldás, mint mondjuk fából építeni egy 5-10 méter magas „emléknyit”. Időt állóbb is volt, és ennek köszönhető, hogy nemsokára ismét a régi fényében ragyoghat majd, ha felújítják, és majdnem 50 méteres magasságból tekinthetünk le róla Nagykanizsa térségére. Nem sok Parkerdőt ismerek, amelyik ilyen hatalmas kilátótoronnyal büszkélkedhet. Úgy emlékszem, hogy 1974-ben állították fel mostani helyére. És itt jegyzem meg, hogy a tavat is ebben az évben kezdtük el feltölteni, valamikor a nyár végén, vagy az ősz elején, és néhány hónap alatt teljesen feltellett. Arra biztosan emlékszem, hogy az 1975-ös megnyitóra, ami május elsején, a munka ünnepén volt, már felvette a tó a mai külalakját. Emlékszem, a megnyitóra nosztalgia-vonaton is ki lehetett menni a Csónakázó-tóig, a MÁV külön kisvonatot indított erre a célra, ami ott tette le az utasokat, közvetlenül a tó partján. Körülbelül 20-25 ezer ember jöhetett el aznap, felejthetetlen volt. Még a tévé is ott volt, ami abban az időben nagy dolognak számított, én a riporterek nevét meg is jegyeztem. Ha jól emlékszem, Déri János és Kóthy Judit volt ott aznap.

Társadalmi munka? Eddig szinte mindenki úgy nyilatkozott, hogy példaértékű, hatalmas összefogással valósult meg a Csónakázó-tó és környezete az 1970-es esztendőkből.

– A társadalmi munkáról csak annyit: ha nincs az a sok száz, sok ezer ember, akik ingyenesen és önzetlenül dolgoztak a víztározó és a Parkerdő létrehozásán, akkor ma nem lenne a Csónakázó-tó sem. Jegyeztem fel adatokat: 62 vállalat és intézmény 4100 dolgozója vett részt a munkákban, és nem csak fizikai munkára kell itt gondolni, hanem például arra is, hogy a tervezőmérnökök ingyen, társadalmi munkában terveztek meg egy-egy épületet, felépítményt, vagy munkafolyamatot. Élénken él bennem az a kép is, mikor nemcsak az egyszerű dolgozók, de a város vezetői is lapátot ragadtak – Mózestól a Gál Robiig – 1973-ban, a völgyzáró gát építése során. Persze ennek propaganda jellege is volt, hogy a gyárak és üzemek dolgozóit is erre biztassák. De sikerült, mert jöttek az emberek, százzal, és dolgoztak. Dolgoztak a városért tulajdonképpen, ami hatalmas munka volt: csak a nagygát megépítéséhez 18.500 köbméter földet mozgattunk meg. Ma meg lehetne cselekedni egy ilyen összefogást? Kötve hiszem...

– Néhány üzem és gyár nevét had soroljam

fel, a teljesség igénye nélkül: DKFÜ, ZEFAG, VOLÁN, TANÉP, KPM, MEZŐÉP, KÖGÁZ, Sáska – Petőfi MGTSZ, DÉDÁSZ, Kossuth laktanya, Húsüzem, Sörgyár, Egyesült Izzó, Üveggyár, VILLEX, Bútorgyár, Ruháipari Szövetkezet, Vízmű, Gépgyár. És ha már megemlítettem néhány vállalatot, akkor szeretném felsorolni néhány ember nevét is, akiknek szintén kiemelkedő, áldozatos munkája kötődik a Csónakázó-tó létrehozásához. A városi tanács részéről Mózes Pált, Godinek Lászlót, Karmazin Lászlót, Németh Tibort, Herman Elvirát és Mátyás Józsefet, míg a városgazdálkodási vállalatától (V.G.V) pedig Graner Józsefet.

– Az erdőgazdaság részéről négy személyt emelnék ki: id. dr. Páll Miklós, Plander József, Lancsák Lajos és dr. Spingár Ferenc. A gátépítő PrINCIPÁLIS vízi társulattól Porpáczy Józsefet és Vajda Lajost, míg a Nyugatdunántúli Vízügyi Igazgatóságtól pedig Gecseg Miklóst és Steinhardt Dénest. És, hogy a munkahelyemet, az erdőfelügyelőséget se felejtsem ki, három személyt említenék, mert persze magamat nem illik itt a felsorolás részévé tenni: Bősze Aladár, Bene József és Földes Kálmán.

Kajakosok pályája, és a modellezők? Mire emlékszik velük kapcsolatban?

– Az úgynevezett „vezős pálya” már az eredeti tervekben is szerepelt, ugyanott, ahol most is van a kajak-kenusok telephelye. Viszont a modellezés csak később, az 1980-as évek legelején indult meg látványosan, azonban az évtized közepére már Európa-bajnokságot, és világraszóló bemutatásokat is szerveztek a nagykanizsai víztározón. Akkortájt, az 1980-as évek elején épült meg a bírói torony és a modellezők stége is, ha jól emlékszem.

Hamar közkedvelt lett a Csónakázó-tó a város polgárai között?

– Nagyon hamar népszerű lett a tó a nagykanizsaiak körében, közkedvelt kirándulóhelylyé lépett elő, és szerintem mind a mai napig ez a víztározó a városunk ékköve. Feljegyeztem az 1985. esztendő nyarának látogatottsági adatait: minimálisan 227 fő érkezett a tóhoz egy nap alatt, míg maximum 1829 ember. Így, átlagban 699 fő jött ki napi szinten a Csónakázó-tóhoz azon a nyáron. Még egy emlék: volt olyan „pörgős” hétvége, hogy 1300 ember csónakázott a tavon, mire lenyugodott a

nap. Régi, szép idők...

*És a család? Hogy alakult
az Ön további sorsa?*

– 2001 januárjában vonultam nyugállományba, de persze a tóhoz azóta is rendszeresen kijárok, ahogy időm és egészségem engedi.

Két fiam van, és úgy szoktam mondani, hogy az én szakmai érdeklődésemet ők külön-külön örökölték, hiszen én még vacilláltam a gépészet és az erdészet között, a fiaim viszont ezt egyszerűbben eldöntötték: az egyikükből erdésztechnikus, a másikukból pedig gépészttechnikus lett...

¹ A riport 2017. április 01. napján készült.

² Id. dr. Páll Miklós is a Pécs melletti mészkőbányákat említette, Villány környékét, és Ivanics József is ezt erősítette meg. Annyi ellentmondás van a dologban, hogy Ivanics bácsi pontos bányanevet is megjegyzett, ez a süttöi bánya. Csak hogy Süttö az „ellenkező” irányban van: a Duna partján, Lábatlan mellett, a szlovák határnál. Azonban Villányhoz közeli kis település a hasonló csengésű Töttös. Nem éreztem tisztelnem azt, hogy „kinyomozzam” az eltérés okát: hú krónikás módjára csupán lejegyeztem a hallottakat, illetve megemlítem a különbséget.

³ Ezek a feliratok mára eltűntek, és Nagykanizsa színes címere került a helyükre. Majd Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése idén, a 2017. esztendőben, a 126/2/2017. (VIII. 31.) számú határozatával döntött a Csónakázó-tó bejáratánál lévő városcímeres emlékkő helyi védelem alá helyezésére irányuló eljárásának megindításáról.

⁴ Meleg László is 1975. május első napját említette meg a hivatalos avatás időpontjaként.

RIPORTOK

MELEG LÁSZLÓ

Görögkert, azáleákkal és rododendronokkal teli erdőrészlet, aztán a Csónakázó-tavat körülölelő alsóerdei erdőkerület sétaújtjai és tornapályái. Meleg László nyugalmazott erdész majdnem 44 esztendőn át dolgozott az erdővel, az erdőért, ebből közel 3 évtizedet a Csónakázó-tó Parkerdejének felvirágoztatásáért...¹

Meleg László ny. erdész, vadgazda mérnök, az Alsóerdő erdészkerület egykori kerületvezetője – 1952-es születésű, miklósfai gyerek vagyok, ott is jártam általános iskolába, majd egy akkortájt nagyhirű középiskolába, a soproni erdészeti technikumba kerültem, 1966-ban. A technikum 5 éves volt, így 1971-ben vehettem kezembe a bizonyítványt. Itt jegyzem meg, hogy vadgazda mérnöki diplomámat csak két évtized múltán, már jócskán „felőtt fejjel”, levelező szakon szereztem meg, szintén Sopronban. Az erdészeti technikum nagyon jó iskola volt, rengeteg, a való életből vett gyakorlattal: én úgynevezett „előgyakorlatos” tanulóként egy esztendőn át tanulhattam terepen, testközelből az erdész szakmát, a Dél-zalai Állami Erdőgazdaság Surdi Erdészkerületének csemetekertjében.

Honnan az erdő szeretete?

– Szerintem ez „zsigeri” dolog lehet, ugyanis a családban nem voltak erdészek, és a szomszédban is csak vadászok laktak... – neveti el magát Meleg László, a kanizsai Parkerdő mindennapjainak egykori irányítója.

Hol, hogyan kezdte gyakorolni a szakmát, mikor visszatért Dél-Zalába?

– Mikor 1971-ben végeztem a technikumban, hazajöttem Kanizsára, és a nagykanizsai

erdészetnél, a bajcsai csemetekertben kezdtem dolgozni, mint erdész-gyakornok. Két év után beosztott-erdész lettem, majd 1973 februárjától 1975 februárjáig a hadsereg fogadott a kebelébe: itt, Nagykanizsán, a Gábor Áron lakatnyában teljesítettem szolgálatot.

Alsóerdő, Felsőerdő: melyik-melyik?

– A nagykanizsai Alsóerdő vagy Alsóvárosi erdő, ismertebb nevén a Parkerdő a Csónakázó-tó térségét jelenti tulajdonképpen, míg a Felsőerdő pedig a Cserfő és Főrhénc hegyhátak környékét. Utóbbiak elsősorban Nagykanizsa tűzifával való ellátásában játszottak szerepet, rengeteg cserfával és akáccsal.

– Én az Alsóerdei erdőkerületnek lettem a kerületvezető erdésze a katonaevek után, ha jól emlékszem, 1975. március első napjától. Az elődöm, Imre bácsi olyan rendes volt, hogy inkább „ráhúzott” még egy évet – vagyis addig nem ment el nyugdíjba – az alsóerdei kerület élén, amíg én le nem szereltem, csak azért, hogy én válthassam majd őt a poszton. Mert ugyanis, olyan eltökéltséget véltek bennem felfedezni az erdő szeretete, illetve az erdészszakma terén, hogy már katonáskodásom első esztendejében megígérték: hacsak nem lesz tábornok belőlem, visszavárnak, mint a Parkerdő kerületvezetője. Így az elkövetkező 25 év során ezt a csodálatos erdőkerületet irányíthattam.

Vagyis pont abban az időszakban érkezett a Parkerdőbe, mikor megnyitották a Csónakázó-tavat a látogatók előtt. De tegyünk egy kitérőt, mielőtt arról az időszokról, a Csó-tó és környékének hőskoráról kérdezném. Erdészet, erdész. Mit csinál egy erdész? Mi a feladata?

– Egy erdésznek az 1970-es években volt 400-500, később aztán 600-700 hektárnyi erdőterülete, és a legfőbb feladata az volt, hogy ezt az erdőterületet érintő, mindennemű munkát irányítsa. Például a makkgyűjtést: beszállítottuk az összegyűjtött makkot a bajcsai csemetekertbe, ott a kollegák elvetették és csemetét neveltek belőle. Aztán fontos feladata az erdésznek az erdő tisztítása, valamint a gyéritése is, amelynek következtében olyan szép, „szellős”, átlátható a gondozott erdő egy laikus számára, amelyben „kizárólag” egyenes törzsű, hatalmas fák nőnek az égig. Nos, ez nem szerencse, vagy véletlen kérdése, hanem az erdész munkájának köszönhető, aki meghatározza, hogy mi módon zajljék az erdő tisztítása, gyéritése, laikusoknak talán így érthetőbb: karbantartása. És ez egy évtizedeken át tartó folyamat, hiszen kevesen tudják: mikor egy erdő vágásérett lesz, addigra a benne élő fák a 100-120 éves kort is elérhetik, itt most az igazán értékes bükkösökről, tölgyesekről beszélünk elsősorban. Illetve, a levágott erdő helyére újat kell – hangsúlyozom, kell! – telepíteni, amit mi, erdészek nem is telepítésnek, hanem felújításnak nevezünk. Ugyanis az erdész szakzsargonban azt hívjuk telepítésnek, mikor olyan területen hozunk létre erdőt – vagyis ültetjük be csemetékkel –, ahol addig nem volt – magyarázza az egykori erdőkerület vezető szakember.

Értem, azaz, aki ma végigsétál a kilátótorony környékét övező erdei ösvényeken, akkor az olyan fákkal körülvett, vadregényes kis utakon barangolhat, amelyeket az Ön irányítása alatt alakítottak ki az 1970-es évek második felében?

– Úgy van, de visszakanyarodnék egy kicsit a tőhöz. Én úgy emlékszem, hogy mikor 1975. március elsején felvettem a munkát, akkor a Csónakázó-tó északi végénél, a mederben még állt a kukoricaszár, tulajdonképpen akkor „engedték rá” a vizet, azaz a gát felől, a kaposvári út irányából feltöltődő víztározó víztükre akkortájt érte el a mostani, hátsó kiscsát térségét. Vagyis a tó azokban a hetekben, hónapok

ban érte el mai kiterjedését, alakját, mikor én odakerültem az erdőkerület élére, és emlékeim szerint 1975. május elsején volt a Csónakázó-tó és a Parkerdő hivatalos avatási ünnepsége – „kutakodik” emlékei között Meleg László. – A mai Zöldtábor helyén, illetve az önkormányzati vendégház környékén pedig az Alsóerdei erdőkerület csemetekertje volt. Ugyanis, akkortájt az volt a koncepció, hogy nem óriási, „mamut” csemetekerteket kell létrehozni, hanem inkább, minden erdészlet összes erdőkerülete rendelkezzen csemetekerttel, és gyűjtsön be annyi makkot, magot, amelyből a saját kerületének igényeit fedezni tudja.

– Konkrétan a Csónakázó-tavi Alsóerdővel összefüggésben, az erdészlet feladatai a Parkerdőre koncentráálódtak: erdei sétautak, padok, pihenőhelyek, tornapályák kialakításával. Már itt meg szeretném jegyezni, hogy rettentően sok társadalmi munka révén, igazi, nagykanizsai összefogással valósulhatott meg ez az egész, Csónakázó-tavat érintő beruházás, beleértve természetesen a parkerdei, hogy úgy fogalmazzak, „létesítményeket” is. Szokták volt mondani a szocializmusban, hogy érzéketlenek az összefogás nagyságát: a párttitkár és a plébános egymás mellett, egymást segítve kapálgatta és alakította az erdei sétautakat, és ez Nagykanizsán tökéletesen igaz is volt. Hát egy hőskor volt az a korszak, az 1970-es évek közepe-vege, ilyen szempontból.

– A Parkerdő kialakításának irányítása jórészt az én feladatom volt, de álljunk meg néhány gondolat erejéig a tervezéssel kapcsolatban. Érdemes megemlíteni annak a néhány embernek a nevét, akiknek oroszlánrésze volt e tervek kidolgozásában, elkészítésében. Megemlíteném *id. dr. Páll Miklós* nevét, aztán *Plander Józsi* bácsi erdőmérnököt, aki sajnos már nincs az élők sorában, aztán *Földes Kálmán* erdőfelügyelőt, aki rengeteg tervet készített – megkockáztatom, hogy a legtöbbet ő rajzolta meg – a Parkerdőre vonatkozólag. Említést érdemel a néhai *Bősze Aladár* erdőmérnök is, aki az esőbeállókat, menedékházakat, és nem utolsósorban a híres, ma már nem létező favárat tervezte. Ők mind a Parkerdő Intéző Bizottsága tagjai voltak, és hetente összejöttünk, terveztünk, ötleteltünk, majd cselekedtünk – hangsúlyozta az erdész. – Ha kellett, Sopronig mentünk különleges facsemetékért, de utaztunk fiatal fákért a Balaton északi csücskébe, a Siófok felett lévő Alsótekeresre, vagy például Szombathelyre is: több ezer facsemetét hoztunk ide, a nagykanizsai Parkerdőbe.

Mediterrán kert, vagy más néven görögkert. Úgy hallottam, tudna róla mit mesélni...

– Így igaz, jól informáltak a dologról. Ha a hajdani favár mellett futó úton továbbmegyünk a Parkerdő szélén, arrafelé egy déli kitettséggű rét szegélyezi végig a földutat. A rét másik oldalán fut a Látóhegyi patak, majd azon túl már a Látóhegy szőlőültetvényektől roskadozó lankái emelkednek. Nos, ezen a térségen, egész pontosan azon a környéken, ahol most a Madárerdő tanösvény, és a Rókvári forrás mementója, és a „Szarvas-ítató” – az a kis, mára náddal telenőtt tavacska, amelybe összegyűlt a Rókvári forrás vize – található, tulajdonképpen ezen a területen, illetve az e terület fölött (mögött) lévő domboldalon volt a görögkert.

– A mai Madárerdő tanösvény környékén már az 1970-es évek végén is egy bükkös – gyertyános – tölgyes volt található, amit szépen kiigazítottunk, majd pedig egy központi részt, tulajdonképpen egy erdőszeglet mélyén megbúvó tisztást alakítottunk ki, amelyből ilyen, sugárirány-szerűen kifutó kis utacskák vezettek el a görögkertbe. A kert a nevét arról kapta, hogy zömében délszaki, azaz mediterrán növényzetet telepítettünk bele.

Vagyis?

– Tujákat, babért, és ehhez hasonló, tőlünk délebbre honos növényeket. Nagyon szép volt ez a kis görögkert, íves elhelyezkedéssel kerültek benne kialakításra a növények, de aztán egyre inkább vadkáros területté kezdett válni, ami ellen nem sok mindent tehettünk. Illetve, még nagyobb gondot okozott a fagy: ami mediterrán típusú növény Pécsen, a Mecsek déli fekvésű kertjeiben még túlélte a néha nagyon is hideg, Kárpát-medencei teleket, addig sajnos Dél-Zalában ezek a déli tuják és babérfák egymás után lettek fagykárosak, míg a végén eltűnt a sokak által kedvelt görögkert. De azért megjegyezném, hogy fagykár nemcsak ezeket a növényeket, hanem például a foltokban a kilátótorony domboldalába telepített mamutfenyőket is érte, bár – szerencsére – jóval kisebb mértékben. Én láttam olyan mamutfenyőt, amelyik gyönyörű, csodálatos, egyenes, tíz méter hosszú, öles vastag törzssel rendelkezett, a csúcsa mégis elfogyott... – révedt maga elé Meleg László.

És az azáleák?

– Igen, próbálkoztunk azokkal, illetve rododendronokkal is. A Rókvári forrás vizét felfo-

gó „Szarvas-ítató”, vagy más néven Békás-tó után lévő tölgyesben kaptak helyet: az első nagyobb csoportot rögtön a kis tó mellett kezdődő, és a Rókvári forrás felé vivő ösvény – ma Madárerdő tanösvény – elejére telepítettük. Csodálatos virágokkal, bódító illattal, ha behunyam a szemem, még ma is fel tudom idézni...

– Sajnos rengeteg kár érte utána ezt az azáleást, hiszen alapvető szabály, hogy addig szép és gyönyörű, amíg a természetes helyén van – és él. Azonban rengeteg olyan erdőjáró volt, aki letépte, de nem jutott vele, csak a Hétbükkfa forrásnál lévő erdészházig, mikor a 20 perccel azelőtt még gyönyörű és illatos növény már le is kókadott, hiszen ezek rendkívül érzékeny és kényes virágok. Teljesen nem tűntek el ezek az azáleás foltok, még ma is feltalálható belőlük néhány példány. Csak egyrészt előregedtek, másrészt „rájuk kellene bontani” egy kicsit az erdőt, hogy némi fényhez jussanak. Ha gondozva lenne, olyan azáleás „völgyünk” lehetne, mint a megyeszékhelynek. Annak idején nagyon sokat gondoztuk, például fűrészporoztuk a környékét, mert savanyú talajt szeret az azálea, így teherautó-számmra hordtuk rá a fűrészport a tövükre.

Rendszerváltás időszaka?

Milyen emlékek maradtak meg az 1980-as évek végéről?

– Az 1980-as évek második felében egyre kevesebb pénzforrás jutott a Parkerdő sétaútjainak és „felszereléseinek” – szemetes edények, ülőbutorok, esőbeálló, menedékek, játszótér, erdei tornapálya – felújítására, gondozására. Látványos volt ez a pénzeszköz csökkenés, főleg ahhoz képest, hogy az 1970-es években olyan anyagi javakat fordított az állam ezekre a célokra, hogy szinte „megértük elkölteni”. Nos, eltelt egy évtized, és a helyzet gyökeresen megváltozott, de azt azért elmondhatom, hogy mindig igyekeztünk megoldani a jelentkező problémát.

Azt meg tudja erősíteni, hogy a tó és környezetének állapota a 2000-es években romlott le látványosan?

– Jómagam – nos, fejből már meg nem mondom – 2014-ben, vagy a rákövetkező évben mentem nyugdíjba, és a nyugállomány előtt körülbelül egy évtizedig dolgoztam más beosztásban, de szintén a Zalaerdőnél. Tehát, olyan 2005 tájékaán fejezhettem be az Alsóerdei

erdőkerület vezetését. Azt meg tudom erősíteni, hogy ebben az időszakban nagyon kevés pénz jutott a tóra, és környezete rendben tartására, amitől „becsületesen” le is romlott az állapota 2010 környékére.

– Azért nyugdíjas „létemre” sem felejtkezem meg egykori „munkaterületemről”, gyakran kijárok most is a tó környékére, például gombászni, illetve vadászként amúgy is az erdőt, mezőket járom Nagykanizsa térségében, Dél-Zalában.

Jövő? Milyen újító elképzelése lenne?

– Nos, talán a vadász szóval most meg belőlem, de én egy vadaskertet hoznék létre, ahol Dél-Zalában őshonos állatok kaphatnának helyet: szarvas, őz, vaddisznó, hasonlók. Vannak ott, a kilátótorony háta mögötti dombokon és réteken erre alkalmas helyek, olyanok is, ahol akár dagonyázó helyeket lehetne számukra kialakítani, hiszen a szarvas is szereti, a vaddisznó pedig kimondottan keresi ezeket az erdei helyszíneket. És ezt a vadaskertet biztos, hogy számos óvodás, iskolás csoport keresné fel, mint annak idején a Parkerdő területét: magam is számos gyerekcsoportot kísértem végig az erdei sétautakon, és a fiatalok tátott szájjal nézték az erdőt, és hallgatták közben a tudnivalókat, történeteket. Ha rajtam múlna, ezt az időszakot biztos, hogy visszahoznám.

– Illetve figyelni kellene a megváltozott klíma miatt arra is, hogy egyre-másra mennek tönk-

re a fenyvesek és a bükkösök. És nem direkt száradnak el, hanem „csak” legyengülnek a száraz ciklus alatt, majd jönnek a szúk, gombák és más egyéb kártevők: azok támadják, majd ölik meg tulajdonképpen a fákat.

– Had említsem még *Fülöp Lajos* kőfaragó mester nevét, aki az akkori városi tanács egyik szerve, a városrendnokság alkalmazásában állt, és rengeteget dolgozott a két forrás, a Hétbükkfa és a Rókvári kialakításánál – hívta fel a figyelmemet Meleg László. – A források gyönyörűen megmunkált terméskövei – érdemes megnézni a régi fotókat, fényképeket – mind az ő keze munkáját dicsérik.

Család, gyerekek?

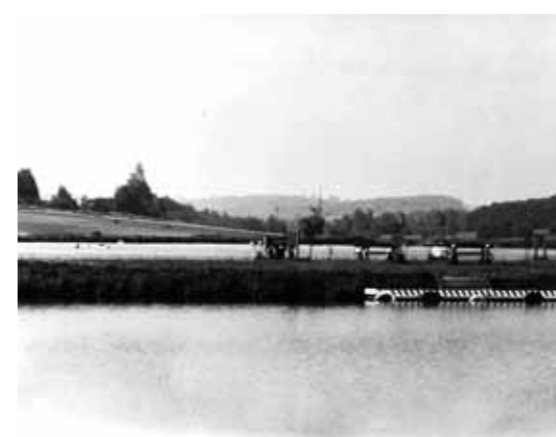
– Két lányom van, az egyik 30, a másik negyven éves. A nagyobb Budapesten bankár, és ott már 3 unokám is született, akikre nagyon büszke vagyok. Az egyikből matematikus lesz, az biztos, mert annyira „vágja a témát”: az utóbbi időben egyre-másra szerzi meg az országos matekversenyek előkelő helyezéseit. A középső unokám pedig az UTE-ben jégkorongozik. A kisebbik lányom is a fővárosban élt, de most éppen Szingapúrban van férjével és az egy éves kisunokámmal. Ugyanis a párja egy amerikai cég alkalmazottja, és egy kiküldetés folytán két esztendeig élnek a Távol-Keleti országban.

Dr. Papp Attila

¹ A riport 2017. március 20. napján készült

A Csónakázó-tó az 1975-ös megnyitása után

RIPORTOK

VAJDA LAJOS

A Surdról indult, hajdani kisrác neve nem csak a nagykanizsai Csónakázó-tóval, de Dél-Zala számos más víztározójával – például Kistolmács, Liszó, Surd – is elválaszthatatlanul összeforrt. A Nagykanizsa taváról mesélt történetei pedig, akár egy akciófilmben is helyet kaphattak volna: a hadsereg által felrobbantott kőhíd, vagy a szintén a katonaság által, a „szárazpart” és a sziget között rögtönzött pontonhíd, illetve a furfangos módon megépített sziget. A laikus olvasó szinte el sem hiszi, hogy ezek mind itt, Dél-Zalában, Nagykanizsán történtek meg...¹

Vajda Lajos, vízellátó és csatornázó üzem-mérnök, a Principális és Mura-menti Víztársaság Társulat egykori főmérnöke, majd a Principális és Felső-Zalamenti Vízi Társulat egykori igazgatója

– Nagykanizsától nem messze, Zala megye „határában”, Surdon születtem, 1946-ban. Már gyerekkoromban is érdekelték a föld mélyének titkai, illetve falusi gyerekként a játékkal töltött órák elválaszthatatlanul összefonódtak a Surd körüli erdők-mezők patakjaival, tavaival és egyéb vízfolyásaival, ezért talán nem is csoda, hogy a középiskolát Nagykanizsán, a Zsigmond Vilmos nevével fémjelzett kőolajbányászati és mélyfúróipari technikumban végeztem. Ez az iskola, akkor, 1960-ban egy országosan is egyedülálló technikumnak számított – meséli fiatal éveit Vajda Lajos. – Négy évig koptattam az iskola padjait, majd 1964-ben sorkatoná lettem, Szegeden, egy műszaki alakulatnál. Itt kerültem a vízzel, mint szakmával komolyabb kapcsolatba, ugyanis a mélyfúró szakképesítem révén egy vízellátó rajba kerültem. Egy ilyen katonai alakulatnak – többek között – az a feladata, hogy a csapatok számára mindenféle helyzetben és körülmények között tiszta ivóvizet biztosítson, a föld mélyéről, akár több kilométeres mélységből is. Elsősorban Szeged környékén és az Alföld déli

részén állomásoztunk, de katonáskodtam a Balaton-felvidéken is, például Devecserben. Talán a legemlékezetesebb élményem mégis Bujákhöz kötődik: ez a település Magyarország északi részén, Nógrád megyében található, és itt működött Horthy Miklós kormányzó második világháború alatt hősi halált halt fiának, Horthy Istvánnak a vadászrezidenciája. A háború alatt lebombázták a bujái vadász-kastélyt, amit az 1960-as évek közepén akartak újjáépíteni, de persze az építkezéshez, mind minden máshoz ezen a bolygón, víz kellett. Ekkor kérték fel a hadsereget, hogy kutassa fel: hogyan, mi módon lehetne vizet felhozni a vadász-kastély környékén. A mi rajunk kapta meg a feladatot, és mi teljesítettük is a parancsot. Pontosan kidolgoztuk, hogy hogyan, mi módon lehet felhozni a vizet a romos kastély mellett, ami után meg is kezdődött a tényleges feltárás, és nemsokára a föld mélyéről felszínre hozott víz csordogált az egykori, bujái vadászrezidencia udvarán. A hadseregtől 1966-ban, mint vízellátó rajparancsnok szereztem le.

– A katonaevek után Kaposváron helyezkedtem el, és kezdtem dolgozni: a somogyi megyeszékhelyen volt az Országos Vízkutató és Fúró Vállalatnak egy üzemvezetősége, itt találtam munkát. Majd két esztendőn át voltam gyakor-nok, kint a „terepen”, a fúróberendezéseknél. A

két év alatt sok helyszínen megfordultam: dolgoztam Somogyban, aztán itthon Zalában, majd Baranyában és Tolna megyében is. Ebben az időben volt „felfutóban” úgymond, a törpe vízművek építésének időszak, és e vízművek számára kutattuk a föld mélyén a működésükhöz szükséges vízbázist. A törpe vízművek tulajdonképpen a falvak, községek vízellátását oldották meg, és ez a munka az 1960-as évek közepére-végére vett látványos lendületet Magyarországon.

– A gyakorlóéveim után – ami valójában majd két esztendőig tartott – bekerültem a kaposvári központba, ahol ügyintéző voltam két-három hónapig, majd utána üzemi geológus lettem, ami nekem sokkal jobban tetszett, ugyanis sokat tartózkodtam a terepen, a fúrások helyszínén. A feladatom röviden összefoglalva az volt, hogy egyrészt geofizikai méréseket végeztem, hogy hol van megfelelő vízáadó réteg, majd, a központban lévő főfúrómester irányításával vezényeltem le a helyszínen a mélyfúrás műveleteit. A fúrási mintákat rendszeresen be kellett szállítani a központba, majd mikor elértük a vízáadó réteget, azt először be kellett szűrőznünk, és ezután lehetett csak megnyitni a kutat. A mélyből feltörő víz minőségének első vizsgálatait pedig, megint csak az üzemi geológus végezte el.

Hogy került haza, Dél-Zalába?

– Két éven át dolgoztam üzemi geológusként, közben pedig Bajára jártam főiskolára, a Budapesti Műszaki Egyetem kihelyezett szakára, ahol levelező tagozaton tanultam a vízellátás és csatornázás szakmájának rejtjelmeit. Ekkortájt történt, hogy az egyik ismerősöm, aki a korábban már említett törpe vízművek műszaki felügyeletét és ellenőrzését látta el a pécsi vízügyi igazgatóság területén, szólt nekem, hogy nem lenne-e kedvem váltani a felszín alatti vizekről a felszíni vízfolyások szak- és munkaterületére? Volt hozzá kedvem, így nemsokára a törpe vízműveken kívül mi ellenőriztük a térség felszíni, kiépített vízfolyásainak minőségét, az árokrendezéseket, a víztározók építését, valamint a vízgyűjtő területek vízhozamának elvezetését megoldó csatornák kiépítését is. Ez számomra azért volt különösen hasznos, mivel a gyakorlatban is láthattam mindazt, amit a főiskolán tanítottak nekem.

És eközben hogy alakult a magánélete?

– 1972-ben megnősültem, egy falubeli, vagyis szintén surdi születésű leányzót vettem

feleségül. Még annak az évnek az őszén beköltöztünk Nagykanizsára, majd a következő évben, 1973-ban a kezembe vehettem a vízellátó és csatornázó üzem-mérnöki oklevelemet is – emlékszik vissza a nyugalmazott főmérnök. – Ha jól emlékszem, a házasságkötésem évében kezdődött el Iharos és Iharosberény törpe vízműveinek kiépítése, amely munka műszaki ellenőri feladatait én láttam el, méghozzá úgy, hogy Nagykanizsáról jártam ki a Zala és Somogy megyék határában lévő településekre dolgozni. Valamikor 1973 legelején történt, hogy sikerült igazgatóságot „váltanom” úgymond, és a pécsiektől átkerülhettem a szombathelyi – akkor „Nyugatdunántúli” – vízügyi igazgatósághoz. Nagykanizsai lakosként ez sokkal jobb munkalehetőséget és körülményeket adott nekem, mintha a pécsi igazgatóságon dolgoztam volna tovább. Szervezetileg a Zalaegerszegen működő ellenőri csoporthoz kerültem át, a feladatom pedig ugyanaz maradt, mint a Dél-Dunántúlon, azaz nem teljesen, mert még szélesebb körű jogosítványokat kaptunk. Az 1970-es évek elején egyre-másra készültek a mezőgazdasági öntözőcsatornák, a mezőgazdasági termőterületeket ellátó és kiszolgáló víztározók, és ezek felügyelete is a mi feladatunk lett.

És mikor került kapcsolatba a kanizsai Csónakázó-tóval?

– Mikor 1973 tavaszán Dél-Zala lett az elsődleges munkaterületem, hamar kapcsolatba kerültem a Principális és Mura-menti Víztársaság Társulattal, amely társulás ebben az időben kiterjedt vízrendezési munkálatokat folytatott a térségben. Nagy szükség volt erre, hiszen a Nagykanizsa környéki, illetve általában a dél-zalai dombság nagyon is gazdag a forrásokban, erekben és patakokban, tehát a természetes vízfolyásokban. A patakok és a csatornák jellemzője, hogy a helyi domborzati viszonyoknak megfelelően, apró vízfolyások viszonylag sűrű hálózatát alkotják. Érdekességként említeném meg, hogy Nagykanizsa környezetében hat darab, kisebb-nagyobb vízfolyás is található, amelyek mindegyike a Principális-csatornába ömlik. A nagykanizsai térség vizeinek egyébként ez a mesterségesen ásott csatorna a fő gyűjtője, amely az összegyűjtött vizet a Murába továbbítja. Kevesen tudják, de a Principális-csatorna nem kevesebb, mint 609 négyzetkilométernyi vízgyűjtő területtel rendelkezik – hívta fel a figyelmemet Vajda Lajos. – Tehát ellenőrként a

Principális társulás kiviteli tevékenységét is felügyeltem, és így egyre gyakrabban találkoztam velük. Így „keveredtem ki” a nagykanizsai, épülőfélben lévő tóhoz, 1973 végén, illetve a következő esztendő elején. A feladatom a Principális társulás tó kiépítése során végzett munkájának ellenőrzése lett. Azt határozottan állítom, hogy a legnagyobb és egyszersmind legnehezebb feladatot a völgyzáró gát megépítésének munkálatai jelentették.

Völgyzáró gát?

– Egy víztározónak, hiszen a Csónakázó-tó is az, három komoly műtárgya van. Az egyik a leeresztő zsilip, amelyen keresztül akár az utolsó cseppig is le lehet ereszteni a tározó vizét. A másik az árapasztó csatorna, amelynek elsősorban az időszakonként jelentkező árhullámok levezetésében van szerepe. A harmadik pedig a völgyzáró gát, amely tulajdonképpen teljesen elzárja a víz útját, vagyis nem engedi kiömleni abból a völgyből, ahol felduzzasztottuk. Nagykanizsa tavának esetében, az előbbi kettőt a szombathelyi vízügyi igazgatóság kiviteli részlege építette, míg magát a gátat pedig a Principális társulás, amely gátépítésnek az ellenőri feladatait láttam én el azokban a hónapokban. Illetve egy ismételt, ugyancsak szerencsésnek nevezhető munkahely-váltásnak köszönhetően, a gátépítés vége felé már, mint a Principális társulás főmérnöke lehettem jelen a helyszínen.

Milyen látkép fogadta, mikor először kiment a mai Csónakázó-tó helyén lévő völgybe?

– Amikor először kimentem a helyszínre, akkor egy serény építkezés képe fogadott. Már meg volt építve az árapasztó mű alsó része, illetve a zsilip alsó része is, amelyek kiemelkedtek a völgy aljához (szintjéhez) képest, hiszen a völgyzáró gát ekkor még sehol nem volt. Úgy képzelje el, hogy a Bakónaki-patak, a leeresztő zsilip már megépített alsó részén, vagyis az annak aljában található, több tíz méter hosszú csősoron átszordogálva szépen tovafolyt addigi medrében, a kaposvári út irányába, míg az árapasztó mű már szintén megépített, alsó része tőle 100 méterre, ott, ahol most is van, egyelőre funkció nélkül árválkodott. Talán itt lenne érdemes megemlíteni, mert viszonylag kevesen tudják, hogy a Bakónaki-patak a Mórchelyi-halastavakat táplálja vizével. Tehát a zsilip-kezdemény –

nevezzük talán így – segítségével, úgy folytova a patak vize, hogy a munkások el tudták kezdeni a völgyzáró gát építését, anélkül, hogy a víz útját „elállták”, eltorlaszolták volna. A völgyzáró gát megépítését úgy kell elképzelni, mintha egy nagy dombot építettünk volna a patak vizének útjába. A gát teljes magassága közel 8-10 méteres lehet, ami azt jelenti, hogy a völgyzáró előtt lévő víz mélysége bizony az 5-6 méteres mélységet is eléri – mondja határozottan Lajos bácsi.

– Viszonylagos rálátást kaphat az érdeklődő kedvű ember a gát magasságának pontos méretéről, ha kisétál az árapasztó műre. Azon körbe lehet menni egy korláttal védett kis folyosón, és ha a belsejébe tekintünk, megláthatjuk a völgy egykori mélységét, azt a szintet, ahonnan az építkezés 1972-ben elindult. Annyit itt megjegyeznék, hogy ennek az árapasztónak a neve egyszersmind összefoglalja a funkcióját is. Tudniillik, a Csónakázó-tó úgy tartja az állandó vízszintjét, hogy a folyton-folyvást beleszordogáló Bakónaki és Látóhegyi patak vize a leeresztő zsilipen keresztül távozik tovább, a régi patakmederben a kaposvári út irányába, illetve, ha le kell ereszteni a tározó vizét, mint az történt 1988-ban, akkor ez a művelet is a zsilip segítségével történik. Viszont, ha valamiért megemelkedik a tó vízálása, például egy rendkívül csapadékos tavasz után, akkor a fölösleges víz nem a völgyzáró gátat nyomja tovább, rosszabb esetben pedig nem bukik át a gát tetején (koronáján), hanem az árapasztó mű hatalmas medencéjébe zuhog, és tovafolyik szintén a Bakónaki-patak régi medrébe. Ezért van az, hogy némely időszakban a gyerekek ámulva, tátott szájjal nézhetik az árapasztó mű belső medencéjébe zuhogó „vízesést”.

Hogyan épült meg a legnagyobb „falatot” jelentő gát?

– Tehát a völgyzáró gát: a munkagépek elkezdtek egy dombot építeni tulajdonképpen, majd amikor a töltés lassan elérte a félkész zsilip és árapasztó magasságát, akkor megálltak, magasítottak 1-2 métert a műtárgyakon, majd ismét a gát építése következett. Így ment ez egészen addig, amíg a szükséges, körülbelül 8-10 méteres magasságot el nem érték a szakemberek. Csak ekkor, a teljes magasság elérésekor fejezték be a két műtárgy megépítését, pont olyanra, ahogyan ma is láthatóak.

– Maga a gát egy olyan domb, amelynek a víz felőli oldala eléggé meredek, míg a másik

oldala pedig lankás, és szélesebb, pont azért, hogy ez a lankás oldal jól megtámassza a völgyzáró gát víztükör felőli részét, amely a víz nyomásának jobban ki van téve. Az egész gát 10 méteresnél is szélesebb, de ma már persze csak a 4-5 méter széles tetejét és a rajta lévő gyalogutat látjuk, amelyen át megközelíthető gyalogosan és kerékpárra is a büfé előtti rész – magyarázza a nyugdíjas mérnök. – A gát alja azonban jóval szélesebb, sőt, az alsó részét egy további, kisebb dombbal is tovább erősítették, amit szaknyelven megtámasztó padkának hívunk. Ezt úgy kell elképzelni, hogy a völgyzáró gát víz felőli oldalának aljához támaszkodva, egy körülbelül 2 méter magas és ugyanilyen széles kisebb dombot is építettek, amelynek nem támasztó szerepe van, hanem az, hogy a gát alját megóvja attól, hogy azt a víz alámossa. Ilyen padka a másik oldalon is van, aminek pedig a támasztás a feladata, és olyan 5 méter széles lehet. Ha végigsétálunk a gáton, akkor a vízzel ellentétes oldalának aljába tekintve láthatjuk, ma már persze fű nőtte be. De fontos szabály, hogy nem szabad hagyni, hogy bármilyen bokor, cserje, vagy fa gyökeret ereszthessen rajta, mert ezek a növények belefúrják gyökereiket a gát belsejébe, tönkretéve azt. Ezért is mutat gondozott képet a gát víztükörrel ellentétes oldala, mind a mai napig.

– A völgyzáró gát víz felőli oldalát végig speciális betonelemekkel és vízépítési terméskövekkel – azaz öles sziklakövekkel – védtük a víz erodáló hatásától, hiszen nem hiába a mondás: a lassú víz is partot mos... Az első terméskő rakat az előbb említett megtámasztó padka körülbelül két méter széles tetejére került: folyóméterenként helyeztünk el körülbelül egy-másfél köbméternyi terméskövet. Ez fölé, már a gát oldalába, nagyjából középtájékon egy úgynevezett beton fogat építettünk, amelybe olyan, gyűrűsnek látszó betonelemek kerültek beépítésre, mint amilyeneket néhány helyen, a tó vizének partján, a vízszint magasságában is láthatnak a tóra kilátogatók. Ezek a betonidomok valójában pont azért üregesek a közepükön, azaz azért nincsenek kitöltve teljesen betonnal, mert ezek a gyűrűsnek látszó betonrészek nagyon jó hullámtörő tulajdonsággal rendelkeznek, vagyis óvják a gátat a hullámok folytonos, erodáló hatásától – sorolja Vajda Lajos.

– Na most, az előbb ismertetett beton fog nemcsak a völgyzáró gát közepén, hanem annak a tetején, vagyis a mostani vízszint magasságában is beépítésre került: ezt a

mai napig láthatjuk, ha végigsétálunk a gát partján. Ennek a vízszint magasságában beépített beton fognak természetesen ugyanolyan hullámtörő, védelmi szerepe van, mint „testvérének” a gát közepe tájékán. Ez a védővonal a kajakosok telepéhez vezető Csónakház-sétány vasúti átjárójától kezdődik, és tart egészen a büfé előtti partrészig. Azonban a vízépítési terméskövekkel tovább is védtük a tó partvonalát: a vasúti töltés felőli részen ilyen termésköveket kapott a partszakasz egészen a kajakosok csónakházáig, illetve telepéig, sőt, még azon túl is kétháromszáz méterrel: ez a helyszín ma kiváló horgászhely. A büfé és a kilátótorony felőli oldalon pedig a mólótól kezdődően terméskő védi a partot egészen a szigeten túl lévő partszakaszig: nagyjából az önkormányzati vendégház és a Zöldtábor előtti térségig helyeztünk el vízépítési terméskő rakatokat. Magát a kisöblöt pedig nem csak a sziklatömbökkel, hanem azokkal a speciális beton idomokkal is védtük, amelyet már az előbbiekben ismertettem. Oda azért kerültek ezek a hullámtörő beton fogak, mert a kisöbölbe torkollik bele a Látóhegyi-patak, és emiatt – főként árhullámok idején – jóval nagyobb terhelésnek van kitéve az a partszakasz. Itt jegyzem meg, hogy a Látóhegyi-patak torkolata felett átfutó, megerősített hidat, amelyen ma is teherautók és személygépjárművek százai közlekednek napi szinten, azt is mi építettük.

És min lépkedünk, ha keresztülsétálunk a völgyzáró gáton?

Az anyaga „egyszerű”, „közönséges” föld?

– A gát anyaga egy „jófejta”, agyagos föld tulajdonképpen, amelynek jó a vízzáró képessége, és amely jól tömöríthető is, hiszen az építés során folyamatosan tömörítették a munkagépek, speciális, karmokkal is rendelkező acél hengerek segítségével – ezek nem olyanok, de hasonlóak, mint egy úthenger – az egyre magasodó völgyzáró gát tetejét.

Honnan kellett ideszállítani ezt a „jófejta”, agyagos földet?

– Nagy szerencsénkre, a mostani nagyparkoló és autóbusz-forduló helyén kiváló minőségű, gátnak való agyagos földet találtunk, így csupán néhány 100 métert kellett mozgatni azt a rengeteg anyagot.

Móló: milyen célt szolgál?

– Nem esztétikai célból, napozóhely gyanánt, vagy azért épült, hogy ki lehessen rajta a „víz közepére” sétálni. A funkciója ennek a mólónak szintén védelmi: egyrészt védi a büfé előtti partrészt a víz sodrásától, ott, ahol régebben a csónakkikötő működött, másrészt, ha valamilyen okból, mondjuk egy hatalmas esőzés folytán árhullám érné el a Bakónaki-patakon keresztül a tavat, akkor a tavon „keresztül-futó” áradás részben meg fog törni a tó közepé felé nyújtózkodó mólón, megvédve ezzel a völgyzáró gátat egy hatalmas erejű, direkt, frontálisan érkező lökéstől – magyarázta a vízépítés szakmai rejtelmait az egykori főmérnök. – Ami nem kis feladat elé állított minket a móló megépítésekor, az az volt, hogy a tó feltöltése, tehát 1975 után épült, olyan 1976 - 1977 tájékán. Vagyis, már a három méter mély vízbe kellett építenünk egy mólót, ami persze sokkal egyszerűbb és gyorsabb lett volna akkor, ha még „száraz lábbal” dolgozhattunk volna rajta.

Hogyan építették meg, milyen technikával?

– Nos, nem volt egyszerű feladat. Először javasoltuk, hogy ha le nem is eresztjük, de legalább csökkentjük valamennyivel a Csónakázó-tó vízszintjét, ami ellen persze mind a városi tanács, mind pedig a tavat felügyelő intéző bizottság, kézzel-lábbal tiltakozott. Így kénytelenek voltunk törni a fejünket, és azt találtuk ki, hogy először kiszámoltuk a leendő móló megadott paramétereit szerint azt, hogy mekkora kötőanyag szükséges hozzá, majd a helyszínre szállítottuk. Aztán hoztunk egy rakodógépet, kettő IFA-teherautót, és két kubikus-brigádöt. Majd a kövel roskadásig megrakott IFA odatolatott a part szélére, és beleborította a több tonnányi sziklát a tóba, az emberek pedig kézzel igazították azokat. Amikor a rakat kezdett kiemelkedni a vízből, akkor az IFA már arra tolatott rá, és ismét borított, majd ismét az emberek következtek. Ez így ment tovább, egészen a móló végéig. Amikor elértük a kívánt hosszúságot, akkor a brigádok a móló kőszikla-rakatját készre igazították, majd a tetejét, amelyen ma is járni lehet, lebetonozták. Így készült el a móló, amelynek a környékén olyan 3-4 méteres volt a víz mélysége, tehát egyáltalán nem volt egyszerű megépíteni. Itt jegyzem meg, hogy azokat a partvédő termésköveket, amelyek ma egészen a sziget utáni térségig védik a part-

szakaszt, szintén már a tó feltöltése után kellett a „helyére tennünk”.

Voltak még látványos részei az építkezésnek?

– Hogyne, például, mikor fel kellett robbantani a Bakónaki-patak felett átívelő hidat... Ugyanis ott, ahol most a vasúti átjáró van a Csónakház-sétányon, annak az útnak a folytatásaként, nagyjából egyenesen vezetett egy földút a patak partjára. Itt pedig egy beton híd épült, valószínűleg azért, hogy nehéz katonai járművekkel, lánctalpas tankokkal is el lehessen jutni a lőtérig, ami ott volt egykor, ahol most a kilátótorony domboldala van. Nos, ezt a hidat természetesen nem lehetett otthagyni, hiszen hiába lepte volna el a víz, a vízi közlekedés biztonságát folyamatosan veszélyeztette volna. Na, de hogyan bontsunk el egy olyan hidat, amelyet tankok átkeléséhez építettek? A megoldást a hadsereg hozta el nekünk, egy utászalakulat formájában, akik, ahogy mondani szokták, millió darabra robbantották a betonelemeket: hírmondó darabka sem maradt a nagy és erős hídból. Ez valamikor 1973 tájékán történhetett, ugyanis mire én odakerültem a Csónakázó-tavi építési területre, addigra már megoldotta a hadsereg ezt a feladatot.

És akkor ott volt-e, mikor a mesterséges sziget épült? Ugyanis Ivanics József mesélt nekem egy érdekes történetet, hogy hova is tűnt el leleményes módon a Bakónaki-patak medrének oldalát és partját több kilométer hosszan tarkító facsoportok hatalmas mennyiségű gyökérzete...

– Igen, ott voltam, és jól mondja, valóban fuffanggal, leleménységgel oldottuk meg a helyzetet – erősíti meg tudomásaimat Vajda Lajos. – Történt ugyanis, hogy szintén a vízi közlekedés biztonsága miatt nemcsak ezeket az Ön által is említett facsoportokat kellett kivágni, hanem ki kellett fordítani a földből a hatalmas gyökérzetüket is. A három kilométer hosszan húzódnak munkát még csak-csak elvégeztük, na de, mit kezdünk az így kiszedett, több száz teherautónyi fa-gyökérrésszel? Ugye, már akkoriban is fontos szempont volt a költségek csökkentése, minimalizálása, és hát több száz IFA-nyi „forduló” egyszerűen nem volt betervezve a tó megépítésének költségvetésébe. No, először csak összehordtuk – és utána

hetekig kerülgettük – ezt a hatalmas mennyiségű gyökérzetet, pont oda, ahol ma a sziget van. Aztán, ahogy nézegettük, megszületett bennünk, az építkezés vezetőiben az ötlet: úgy néz ki, mint egy sziget, hát csináljunk belőle szigetet! Nagyon el sem kellett rendezni a gyökérhalmot, hiszen a teherautók meglehetősen szabályossággal borították le rakományukat, így nekiláttunk földet hordani rá, majd a végén, mikor már föld takarta a több száz négyzetméteres gyökérhalmot, a tetejét egy kissé megtömrítették és elegyengették a munkagépek, ami azt jelentette, hogy jó néhányszor végigmentek rajta a több tonnás járművek. Majd a gyárak és üzemek kollektívái, társadalmi munkában további sok-sok köbméter földet egyengettek el rajta, míg ki nem alakult a ma is látható sziget.

– Itt talán azt még érdemes lenne elmondani, hogy a társadalmi munkában dolgozó, sok ezer ember nem csak a föld elhordásában, és a sziget megépítésében segédkezett, hanem a sétautak kialakításánál, a források környezetének és a játszóterek megépítésénél, illetve sokszor a facsoportok telepítése során is – hangsúlyozta nyomatékkal Lajos bácsi.

– Egyébként a mai sziget anyagának jó részét szintén a helyszínről „szereztük be”, ugyanis a leendő, 40 hektáros tömedret azért egy kicsit el kellett egyengetni, a felső humuszréteget, kis bokrokat és cserjéket is kiszedni. Az e munkát végző tolólapos erőgépek az így kitermelt anyagot szintén a szigetre hordták rá.

Ha ma végigsétálunk ezen a mesterséges szigeten, akkor láthatjuk, hogy a partját szintén terméskövekkel védtek. Mikor kerültek a helyükre a sziget hatalmas, ölnyi sziklái?

– Nos, ez megint csak egy nem mindennapi történet. Ugyanis a tározó feltöltése előtt nem gondoltunk arra, hogy a sziget partját is jó volna védeni terméskövekből emelt rakatokkal. Ez akkor vált világossá, mikor a feltöltés után egy-két évvel az állandó vízmozgás elkezdte itt-ott kimosni, megbontani a partját. Na, késő bánat: most mit csináljunk? Tegyük végig a partvonalát terméskő-rakatokkal. Igen ám, de hogyan menjünk ki teherautókkal a szigetre, mikor csak egy gyaloghíd vezet oda? Ismét csak a hadsereg segítségét kértük, és közben számoltunk. Kiszámoltuk, hogy mekkora mennyiségű sziklára lesz szükségünk, majd azt odahordtuk a sziget elé. Ekkor a had-

sereg egy pontonhidat épített nekünk a szigetre, amelyen keresztül „gyorsan” behordtuk a hatalmas mennyiségű terméskövet a sziget belsejébe, illetve körbe, végig a partjára. Sietnünk kellett, mert a hadsereg nem ért rá hetekig, hónapokig a hidat biztosítani számunkra. Ezután a hidat elbontották, és a kubikus-brigádok pedig, nem kis munka árán rakták a végső helyükre a ledepózott partvédő sziklatömböket.

A tó adataira emlékszik?

– A tó pontos adatai máig az eszembe vesődtek: a Csónakázó-tó 41,16 hektár vízfelületű, a tározott víz mennyisége 612 ezer 600 köbméter, vízgyűjtő területe 38 és fél négyzetkilométer.

Hogy emlékszik, mikor, mennyi idő alatt töltötték fel vízzel a tározót?

– Emlékeim szerint 1974 őszén zárták le a leeresztő zsilipet, és kezdődött meg ezzel a Csónakázó-tó „kialakulása”: a Bakónaki és Látóhegyi patakok vize néhány hónap alatt teljesen feltöltötte a tározót, főleg úgy, hogy 1974 telének csapadékos időjárása erre jócskán rásegített. Így, ha jól emlékszem, 1975 tavaszára alakult ki a Csónakázó-tó vízfelületének mai látványa.

– A tó átadásának évére azért is emlékszem jól, mert akkor, 1975-ben történt, hogy összehívások révén megalakult a Principális és Felső-Zalamenti Vízi Társulat. Ez úgy zajlott le, hogy a Zalaszántóiban működő Felső-Zalamenti, illetve a Principális vízi társulásokat a hatékonyabb működés érdekében egyesítették. Az új egyesülés főmérnökének engem neveztek ki, 1975 őszén, amely kinevezést a társulás közgyűlése 1976 tavaszán határozatával szentesített.

A tó katasztrófájára hogyan emlékszik vissza?

– Jól emlékszem rá: a tavat 1987 őszén kellett teljesen leengedni, és még a következő esztendő nyara is lecsapolt állapotban találta a Csónakázó-tavat. Ugyanis, 1987 nyarán hatalmas méretű halpusztulást jelentettek a horgászok. A problémát a tó eliszaposodása, illetve a barna algák okozták. Tudniillik, a tó megépítésekor senki nem számolt a patakok által szépen lassan behordott iszap mennyiségével. Akkortájt úgy nézett ki a tó hátsó,

nagyrecsei vasútállomás alatti térsége, hogy a Bakónaki-patak medre egy nádasos területbe torkollott, majd a nádas egyre ritkább lett, és végül elénk tárult a nyílt víztükör, ahonnan kezdve egyre emelkedett a tó vízének szintje, ahogyan Látóhegy és Sánc irányába haladtunk. Nos, az iszaposodás problémája tucatnyi évvel később okozott katasztrófát. Ezt úgy oldották meg a szombathelyi vízügyi igazgatóság munkatársai, hogy a nagyrecsei vasútállomás alatt építettek egy kiscsátot, zsilippel. Itt is készült egy árapasztó, és ezzel a megoldással az iszapos hordalék a kiscsát megépítésével keletkező hátsó, kisebb tóba ömlött és ott is maradt. Ezzel nagyban javult a víz minősége. Ennek ellenére le kellett engedni a tavat, és valamennyire megtisztítani a hatalmas mennyiségű iszaptól, és az egyre jobban elburjánzó nádtól, sástól és más vízi növényektől, amelyek elsősorban a kisöböl környékén és a sziget híd felőli részén szaporodtak el. Úgy emlékszem, a munka egy jó részét a katonaság végezte el, de sokat segített a lakosság is. Ennek ellenére, az összegyűlt iszap nagy része a tóban maradt, csak a parthoz közeli részokról termelték ki és szállították el, ami nem is csoda, hiszen majd 40 hektárnyi, körülbelül egy méter mélységű iszapos anyagról beszélünk. Olyan csillagászati összeg lett volna a veszélyes hulladéknak minősülő iszap elszállítása, hogy inkább a tóban hagyták. Arra emlékszem, hogy felkértek rá, készítsek egy megközelítő költségvetést a teljes iszapmentesítés elszállítására, de egy olyan „horror ár” jött ki, hogy ez elmaradt. Az biztos, hogy egyszer, valamikor a jövőben meg kell lépni egy ilyen nagyarányú munkát is, ha azt akarjuk, hogy majd 100 év múlva is sétálhassanak a Csónakázó-tó partján a kanizsaiak és a városba látogató turisták.

– Egy kis kitérőt engedjen meg nekem, a városunk vízbázisához kapcsolódva – előzőtt meg az újabb kérdés feltevésében Vajda Lajos. – Amint azt már elmondtam, Dél-Zala nagyon gazdag felszíni és felszín alatti vizekben és vízfolyásokban, de komoly értéket képvisel Nagykanizsa termásvíz készlete is, amely a várostól délre, körülbelül 3-4 kilométeres

mélységben található. A geotermikus grádiens a mélységbe haladva, 18-22 méterenként 1 Celsius fok, azaz ennyivel emelkedik a hőmérséklet a lábunk alatt, Nagykanizsától déli irányban, ahogy a Föld középpontja felé haladunk. Ki lehet szorozni: meglehetősen „forró” a termásvíz készletünk, amelynek hasznosítására ezidáig nem került sor. Szintén remélem, hogy egyszer, talán még az én életemben lehetőség adódik majd arra, hogy akár a nagykanizsaiak, akár a Dél-Zalába látogatók megmártózhassanak ebben a jó minőségű termásvízben.

Hogyan alakult az Ön további, személyes sorsa?

– Nem a nagykanizsai víztározó volt az utolsó, amelynek a megépítésében részt vehettem: ott voltam többek között a kistolmácsi, a lizsói, illetve szülőfalum, a surdi tó születésénél is. Az ezredforduló után, 2006-ban mentem nyugdíjba, akkor már, mint a Principális és Felső-Zalamenti Vízi Társulat igazgatója. Két gyermekünk született, egy fiú és egy lány, ma mindketten orvosok. A feleségem az Izzóból – ma már ugye GE – ment nyugdíjba, és már három szép unokánk is született, akikre nagyon büszke vagyok.

– Sokszor összefutok, találkozok a még élő, egykori kollegákkal, akikkel a Csónakázó-tó megépítésének időszakában ismerkedtünk meg. Ivanics Józseffel például most, 2017 novemberében találkoztam legutóbb, ugyanis van a Csónakázó-tónál egy kis hétvégi háza az egyik volt építésvezetőnknek. Csupa erdész volt oda hivatalos, egy kis ünneplésre, visszaemlékezésre, és engem is meghívtak. Oda ugyan nem tudott eljönni családi okok miatt id. dr. Páll Miklós, azonban vele mégis, szinte hetente összetalálkozok a templomban, ugyanis egyazon vallásúak, evangélikusok vagyunk.

– És záróként azt is elmondom, hogy Nagykanizsa tavával sosem, a mai napig nem szűnt meg a kapcsolatom, gyakran „találkozunk”: horgászni járok ki a partjára...

Dr. Papp Attila

¹ A riport 2017. november 20. napján készült.

S most lássuk képekben is a történeteket....

Az első 17 fotó Ivanics József személyes gyűjteményéből származik az 1980-as esztendőkből. A képek másik felét, melyek a Vág völgyi-Várszegi családról készültek, Várszegi Marietta bocsátotta rendelkezésemre, míg a harmadik csoportba tartozó Berentés Tamás által készített felvételek a Thúry György Múzeum tulajdonát képezik.

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Ivanics József

Fotó: Berentés Tamás

Fotó: Berentés Tamás

Fotó: Berentés Tamás

Fotó: Várszegi Marietta

Fotó: Várszegi Marietta

Fotó: Várszegi Marietta

Fotó: Várszegi Marietta

Fotó: Várszegi Marietta

A második sor és a harmadik sor jobb oldali képén Vágvölgyi Erzsébet és lányai láthatóak. A harmadik és a negyedik sor baloldali fotóin a Várszegi család (Ági, Kati, Marietta és Móni) tagjai láthatóak.

A családi fotók 1982 május első napján készültek.

RIPORTOK

MÓZES PÁL

Mózes Pál egykori tanácselnök érdeme elsősorban ott mutatkozik meg – legalábbis véleményem szerint, illetve az általa elmondottak alapján – a Csónakázótavi beruházással kapcsolatban, hogy id. dr. Páll Miklós ötletét meglovagolva, politikai tőkét, egy „tárgyalási alapot” kovácsolt az országos döntéshozók elé, ahhoz, hogy Nagykanizsát megpróbálja kimozdítani abból az elszigeteltségből, amelybe a határhoz közeli „léte sodorta” Dél-Zala központját. Persze, emellett valódi támogatást – politikai kiállást, illetve a város erkölcsi és anyagi támogatását – is biztosított Nagykanizsa víztározójának és Parkerdejének elkészítéséhez, hogy id. dr. Páll és kollegái ötletéből – az álomból – valóság válhasson.¹

Mózes Pál, Nagykanizsa hajdani tanácselnöke

Honnan indult, és hogyan vezetett életútja Nagykanizsa városának vezetői székébe?

– 1932-ben születtem Murakeresztúron, az általános iskolát is ott jártam. Bár kitűnő tanuló voltam, de a szüleimnek nem lett volna miből viselni a kanizsai gimnáziumi évek költségét, így ipari tanulóknak jelentkeztem, ott, a szülőfalumban. Asztalos-segéd lettem, majd a katonaság következett: 1951-ben Budapestre kerültem. A katonaság alatt – akkortájt még három évig kellett viselni az „angyalbőrt” – beszéltek rá feljebbvalóim, hogy maradjak ott a fővárosban egy tiszti képzésen, ami egy éves volt, ha jól emlékszem. Kötélnek álltam, és e tisztképző elvégzése után tértem csak vissza Zalába, Nagykanizsára, a Dózsa-laktanyába – meséli Mózes Pál a hat évtizeddel ezelőtt történt eseményeket. – Itt politikai helyettes voltam – ez a politikai tiszti funkció utódja tulajdonképpen – századparancsnok-helyettesi beosztásban. A kaposvári út mellett lévő Dózsa-laktanyából (a mai Interspar környékét foglalta magába a hajdani laktanya) szereltem le a hadseregtől, 1955-ben. Visszatértem a szakmához, ugyanis asztalos-

segédként helyezkedtem el a Bútorgyárban, illetve annak elődjénél, a faipari vállalatnál, és itt dolgoztam egészen 1959-ig, mint asztalos.

– Történt ugyanis ebben az esztendőben, hogy a gyár igazgatójának neveztek ki, és ebben a pozícióban 1963-ig tevékenykedtem. Pontosan emlékszem erre az 1959-es évre, nem csak azért, mert a gyár vezetését átvéve nagy lehetőséghez jutottam a karrieremet illetően – amely lehetőséget aztán persze ki is kellett aknáznom –, hanem azért is, mert több, „nagy esemény” történt ebben az évben. Például ekkor volt az új pártszervezet, az MSZMP (Magyar Szocialista Munkáspárt) első, nagy kongresszusa, amelyen Hruscsov, a Szovjetunió első embere (a szovjet kommunista párt első titkára volt) is felszólalt. De ebben az esztendőben vette át a hatalmat Kubában a legendás Fidel Castro is, elűzve a diktátor Batista elnököt, illetve ekkor indult hódító útjára a Kossuth Rádióban a népszerű „A Szabó család” sorozat, ami egy rádiós szappanopera volt, és amely 48 éven át, egészen 2007-ig követte nyomon a család életét. Ugye, akkoriban az emberek tömegeinek csak rádiója volt, a televíziókészülék ekkor még csak a kiváltságosoknak jutott. Képzelmek, olyan népszerű volt ez a sorozat, mint ma a kereskedelmi televíziós csatornák legnézettebb

szappanoperái. Nos, ekkor lettem én a majdani Bútorgyár elődjének igazgatója.

– Eközben, esti tagozaton beiratkoztam a Zrínyi utcában működő közgazdasági technikumba, és négy esztendő után terv és statisztikus, valamint képesített könyvelő végzettséggel – na meg a megszerzett érettségi bizonyítvánnyal – léphettem ki az iskola kapuján. Ezután, 1963-ban a városi pártbizottságra mentem dolgozni. Ide annyit szeretnék megjegyezni, hogy az irányításom alatt kétszer is kiváló vállalat kitüntető címet nyertünk el, talán ennek is köszönhető a pártbizottságra való kinevezésem. *Vándor László*, az akkori első titkár komoly pozíciót szánt nekem: én lettem felelős – politikai értelemben, hiszen ez akkoriban már tisztán politikához kötődő állás, kinevezés volt – a város iparáért, gazdaságáért, annak a menedzseléséért. Mit mondjak: hatalmas elszántsággal vettem bele magam a munkába, olyannyira, hogy még egy év sem telt el, de már közölték: tanácselnök-helyettesi kinevezésemre számíthatok. A kinevezést el is nyertem, feladatköröm pedig továbbra is a város gazdasági életével függött össze. Közben jelentkeztem a politikai főiskolára, Budapesten, a főiskola államigazgatási szakára, és két év alatt el is végeztem. Egészen 1968-ig töltöttem be a tanácselnök-helyettesi funkciót, mikor a város akkori első emberének – *Nagy Lajos* tanácselnöknek – a halálával engem választottak meg Nagykanizsa tanácselnökének. A pozícióm, feladatom, rangom, ha úgy tetszik, akkoriban ugyanaz volt, mint ma a polgármesteré: vezetni, irányítani a várost, Kanizsa mindennapi életét – hívta fel a figyelmet a hajdani tanácselnök.

Álljunk meg itt egy gondolat erejéig: úgy tudom, Nagykanizsa ekkortájt beletartozott a közvetlen déli – jugoszláv – határsávba, ami, az akkori politikai viszonyok között, hogy is mondjam, nem volt túl szerencsés dolog...

– Így van, Nagykanizsa komoly lemaradásban volt a fejlesztések, gyártelepítések és központi pénzügyi „injekciók”, a „működő tőke” ideérkezése terén, ugyanis az akkori, országos vezetők úgy gondolták, hogy egy ilyen határszélen fekvő, háború esetén hamar elfoglalható városba miért is telepítsenek nagy ipari létesítményeket. Persze ez stratégiai, katonai szempontból igaz is volt, és innen nézve lehet, hogy helyesen cselekedtek, de ezzel komoly lemaradásra ítélték a várost. Tehát az 1960-as

évek közepén már komoly lemaradásban voltunk a hasonló nagyságú városokhoz, pláne megyeszékhelyekhez képest, illetve itt, Zala megyében is. Keszthely és Zalaegerszeg ekkortájt lekörözött minket, ezen előbb említett, „határsáv-koncepció” következtében. És ezt úgy kell elképzelni ám, hogy Nagykanizsára már bejutni sem volt egyszerű: mind a közúton – bár akkortájt még nem sok gépkocsi rohagált az utakon –, mind pedig a vasúton komoly ellenőrzéseket tartottak a határőrök. Szó szerint mindenkit megállítottak, igazoltattak, és mit mondjak: nem hiába volt a városban 3 honvédségi (Dózsa, Kossuth, Gábor Áron), és egy határőr laktanya, illetve még egy Sormáson is. Azt hiszem, ez sok mindent elárul az akkori helyzetről, a város akkori életéről. És ez nem csak a város akkori, gazdasági életére volt jellemző, hanem a társadalmi, kulturális életre is. Hiába kértünk, akartunk mi ide különböző, az egyszerű dolgozók tömegeit kiszolgáló jóléti fejlesztéseket, mindig azt mondták: „hova, a határsávba? Hát oda meg minek?” Nos, ezen a helyzeten próbáltam, próbáltunk meg változtatni az 1960-as évek végéhez közeledve. És az ezirányú, jóléti próbálkozásaink egyik sikere volt aztán a Csónakázó-tó és környéke „létrehozása”.

– Illetve, ami még segítette az ez irányú, vagyis Nagykanizsa számára egy közjóléti jellegű terület létrehozására irányuló próbálkozásaink sikerét, az az volt, hogy ekkortájt eléggé nagy áradások voltak jellemzőek Zala megye kisebb-nagyobb folyóvizeire, köztük a Bakónaki patakra is. Ennek az „árvizes” helyzetnek a rendezése során tudtunk a felsőbb politikai vezetők felé érvelni azzal, hogy van egy jó ötlet egy, a széles néptömegeknek szóló, jóléti beruházásra, méghozzá egy víztározó kialakításával, amellyel nem csak a Bakónaki patak időszakos áradásait lehetne megszüntetni, hanem Nagykanizsa dolgozói is kapnának végre egy olyan széles teret, ahol kulturáltan és igazán festői környezetben tölthetik majd el szabad óráikat. Ugyanis addig, nem túlzás, ha azt mondom, hogy semmi lehetősége nem volt az embereknek a városban a szabadidő eltöltésére, sportolásra, kikapcsolódásra, maximum a Sétakert. És azzal is sikerrel érvelhettünk, hogy a víztározó megépítésében könnyebbséget, jelentős költségcsökkentést jelent a Bakónaki patak természetes, eléggé mély völgyteknője is, amely miatt még óriási tereprendező munkálatokkal sem kellett számítani, hiszen, majdhogynem késszen volt a víztározó, csak egy völgyzáró gát kellett rá. Nos, így,

ezen érveléssel álltunk az erdészek eredeti ötlete mellé, amelynek kigondolója id. dr. Páll Miklós és kollegái voltak – szögezte le határozottan Mózes Pál.

Milyen emlékei vannak a tó konkrét építési munkálataival kapcsolatban?

– A Csónakázó-tóval kapcsolatos, első, konkrétan is tevőleges feladat azt volt a tanács részéről, ha jól emlékszem, az 1960-as évek vége felé, hogy a Héttükkfa forrás környékén sátorozó cigány családokat el kellett költöztetnünk. Probléma nem volt velük, mentek is örömmel, mikor megtudták, hogy lakást, vagy éppen építőanyagot és telket kapnak a letelepedésükhöz. Ezek a családok aztán be is költöztek a városba. Aztán komoly kétségeink voltak, hogy a Bakónaki patak vízhozama képes lesz-e egy állandó vízszintet tartani a tározóban? Egy jó fél éves vita után győzött az az álláspont, hogy igen, ez menni fog.

– Emlékképeket sorolok csak, megpróbálom időrendi sorrendben elmesélni, mi maradt meg az elmúlt négy évtized távlatából a fejemben. Én úgy emlékszem például, hogy a tó nagyjából egy esztendő alatt telt fel teljesen, valamikor az 1970-es esztendők közepén. Aztán arra is emlékszem, hogy a horgászok nagyon is erőszakosak voltak, és a tó megépítésének időszakában csak maguknak, horgásztónak követelték a Csónakázó-tavat. Mi persze nem engedtünk, mert abban a környezetben sokkal több volt, és van ma is, mint egy szimpla horgásztó. A kezdeti időszakban a tanács finanszírozta a halak tóba való telepítését, amelyet elsősorban a Mórchelyi halastavakból oldottunk meg. Emlékeim szerint a nagyrécei vasútállomás is sokszor szerepet kapott a kanizsai vállalatok és üzemek brigádjának ki, és hazaszállítása során. A társadalmi munkával kapcsolatban azt egyértelműen kijelenthetem, hogy nem volt Nagykanizsán olyan gyár, üzem, vállalat és intézmény, amelyik ne segített volna be a tó és környezete kiépítésébe. Százával, ezrével jöttek az emberek, brigádokban, kollektívákban dolgozni, segíteni, építeni. Gyönyörű volt ezt látni... – réved maga elé, gondolatban a múltban járva Mózes Pál.

– Nagyon sok munkája van a tanácsnak a tó környezetének kialakításában, például az autótutak, a nagyparkoló megépítése, besegítés a tómederben folyó munkálatokba, a sziget létrehozásába, illetve a kisöböl kiásásának folyamatába, valamint hozzánk kapcsolódik a tanács vendégház – a mai önkormányzati

vendégház, a Zöldtábor alatt – kialakítása is. Illetve, a Zöldtábor – akkor Úttörőtábor – megépítése is ránk várt, és mi ezt el is végeztük: ha jól emlékszem, a Zöldtábor 1984-ben nyílt meg „hivatalosan”, ünnepélyes keretek között.

Az idei esztendőben felújításra kerülő kilátótoronyról milyen emlékei vannak?

– Torony. Hát, hogy úgy, népnyelven mondjam, mint akkortájt szoktuk, az „olajosok” felajánlása révén kaptuk meg a kilátótoronyként funkcionáló, hajdani olajfúrótornyot – jelenti ki Nagykanizsa egykori vezetője. – Ez tehát az olajosok ötlete volt, és az ő érdemük a megvalósítás is, az első lépéstől az utolsóig. Még a kivilágítást, illetve a fa korlátokat és lépcsőelemeket is ők csavarozták fel erre a hatalmas toronyra. De az olajpar ezen kívül is nagyon sokat segített, hiszen nem lehetett tőlük olyat kérni, amit ne végeztek volna el a közös, nagy cél érdekében. Ha jól emlékszem, a torony valamikor az 1970-es években lett felállítva. Azért a hadsereg is érdemel egy köszönetet, mert vita nélkül átadták nekünk – illetve az erdészetnek a Parkerdő számára – azt a gyakorlóteret, ami, emlékeim szerint inkább harcok számára szolgált gyakorlóterületként, mint lőtér lett volna. Mert a lőtér, az ugye Kiskanizsa határában volt.

A tó körül lévő épületeket ki építette?

– A mai Korona szálló épületét a Zala Megyei Vendéglátóipari Vállalat építette, vendéglőnek és a tetőterében pedig fogadót alakított ki, szálláslehetőséggel, míg a tőle néhány száz méterre álló, kis vadászház-szerűséget pedig a DKG, az „olajosok” építették, amely mára már magánkézben van, és azt hiszem, panzióként működik. A Zöldtábort teljes egészében a kanizsai tanács készítette el, míg a mai önkormányzati vendégházat szintén mi építettük át és újítottuk fel, mert az korábban vadász- vagy erdészházként működött. A kajakosok csónakházát és a mára már elbontott bírói tornyot a Bútorgyár építette, ugyanis nekik volt egy kajak-kenu sport szakosztályuk. Mi azzal támogattuk őket, hogy a területet ingyenesen bocsátottuk a rendelkezésükre.

Miért kellett a tavat lecsapolni?

– A tó lecsapolása előtt két-három évvel, úgy 1983-1984 környékén a horgászok már jelezték a problémát, az egyre intenzívebb mértékű

halpusztulást, így azt mindenképpen meg kellett oldanunk. Arra emlékszem, hogy ezeken a tárgyalásokon, amelyek a tó konkrét lecsapolásával és rendbetételével voltak kapcsolatosak, és amelyek 1987-1988 tájékán folytak, én már nem vettem részt, hanem a helyettesem, Szőke János bonyolította azokat. Arra is emlékszem, hogy ilyen megelőző szűrőket, zagyfogókat építettek be, valahol a nagyrécei vasútállomás előtt lévő térség magasságában a Bakónaki patak medrébe, ami már rengeteg iszapot megfogott, illetve a fő iszaptemető, hogy úgy mondjam, az pedig az utóbb létrehozott hátsó kistó, az előtározó lett. Azóta nem tudok vízminőségi problémákról.

„Sztárvendég” látogatott-e ki Nagykanizsa tavához az Ön idejében?

– A legmagasabb rangú vendég az én időmben Baranyai János, a Magyar Szocialista Munkáspárt megyei titkára volt.

Van olyan, ami negatív élményként maradt meg Önben a tóval kapcsolatban?

– Azt mindenképpen nagy-nagy szomorúsággal éltem meg, hogy a rendszerváltás után, majd két évtizedig semmi nem történt a tó környékén, a regnáló önkormányzatok rendkívüli mértékben elhanyagolták, és hagyták leromlani a tavat és térségét. Talán az elmúlt néhány esztendőben, mondjuk 2010-

től kezdődően valósult csak meg ismét valamiféle odafigyelés Nagykanizsa egyik ékkövével kapcsolatban. És annak sem örültem, hogy a lovasok és a lovassport ott kaphatott helyet, a Zöldtábor előterében. Véleményem szerint az a Csónakázó-tó legértékesebb, legfrekvenciáltabb helye, ahol inkább piknikező családokat láttam volna szívem szerint, mint vágózó lovakat... De senki ne gondolja, hogy „zsigerből” ellenük vagyok, ugyanis az én általam vezetett tanács is gondolt a lovasportra, csak nem ott, ahol most vannak, hanem a néhai cölöpvár mögött lévő réten, illetve völgyteknőben képzeltük el a lovasokat tulajdonképpen. Valamint, a strandot is jó volna létrehozni egyszer, valamikor a jövőben, illetve a lehető legtöbb vízi sportot is ide vonzani, hogy minél többen megismerhessék Nagykanizsát. Ezért is lenne jó, ha fürdeni is lehetne a tóban.

Meddig volt Nagykanizsa „első embere”?

– 1990-ig vezettem Nagykanizsa városát, akkor mentem nyugdíjba. Arra nagyon büszke vagyok, hogy később a város díszpolgára kitüntető cím tulajdonosa is lehettem. Annyit még megemlítenék, hogy egy lányom és egy fiam van, ma már mindketten nyugdíjasok. És nagypapának, sőt, már dédpapának is nevezhetem magam: két unokám és két dédunokám is született.

Dr. Papp Attila

A Gépgyár egyik kollektívája a Csónakázó-tónál az 1970-es évek végén.

A nagykanizsai dolgozók nem csak az építés időszakában, hanem az azt követő években is rendre kijártak a tóhoz, hogy gondozzák, rendben tartsák a tavat és környékét.

¹ A riport 2016. december 19. napján készült. Mózes Pál portréfotóját Bakonyi Erzsébet készítette.

A parkerdőben végzett társadalmi munkák

1./ Kilátótorony alapkészítés, az anyag egyrészének előkészítése

- készült: 1966-ban
- készítette: Dunántúli Kutató és Feltáró Üzem
- értéke: 50.000 Ft, 100 fő, 1000 munkaórával

2./ Parkerdő programterve

- készült: 1971-ben
- készítette: Zalai Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság
- értéke: 50.000 Ft, 10 fő, 1000 munkaórával

3./ Megközelíthető ut és autóparkirozó terveinek elkészítése

- készült: 1971-1973.
- készítette: VT, VB, hivatali KISz szervezete
- értéke: 10.000 Ft, 5 fő 100 munkaórával

4./ MÁV töltés megbontása, töltésalapozás

- készült: 1972-ben
- készítette: PFT,
- értéke: 15.000 Ft, 45 fő 270 munkaórával

5./ Talajcseréből kikerülő föld elszállítása

- készült: 1972-1973-ban
 - értéke: 200.000 Ft
 - készítette: DKFÜ ✓
1.600 m ³	
VOLÁN	1.000 m ³
TANÉP	200 m ³
KPM	200 m ³
MEZŐÉP	200 m ³
KOGAZ	200 m ³
Kv. Üzem	200 m ³
Sáska-Petőfi T.	200 m ³
	<u>3.800 m³</u>
Vizmü	800 m ³ rakodás

6./ Csónakázó tó medréről a magasfeszültség kiváltása

- készült: 1972-1973-ban
- készítette: DEDASZ
- hossza: 1.500 fm
- értéke: 100.000 Ft, 35 fő, 350 munkaórával

- 2 -

7./ Tömeges Társadalmi munka

- készült: 1973-ban
 - értéke: 50.000 Ft
 - munka
500 fm sétaut kialakítás		
4.000 m ³ gaz és cserjeirtás		
250 m ³ részüképés		
260 m ³ föld lerakása gépkocsiról		
- készítette:
Kossuth laktanya	220 fő	1100 óra
Husüzem	35 fő	175 óra
Sörgyár	35 fő	175 óra
Egyesült Izzó	140 fő	700 óra
Üveggyár	24 fő	120 óra
VILLESZ	125 fő	625 óra
Butorgyár	48 fő	240 óra
Élelmiszer Kisker	14 fő	70 óra
Iparcikk Ker.	15 fő	75 óra
Pannónia Cipész K.	10 fő	50 óra
Népfront aktívák	101 fő	505 óra
Ruhaipari Szöv.	8 fő	40 óra
PFT		
	<u>775 fő</u>	<u>3875 óra</u>

Kiemelkedő munkát végzett:

- Dunántúli Kutató és Feltáró Üzem a toronyalagnál és a földszállításnál
- Zalai Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság
- PFT,
- TANÉP, KPM, Sáska-Petőfi MGTSz, a földszállítást szó nélkül elvégezték a vállalt mennyiséget.
- A tömeges társadalmi munkavégzők mind jól dolgoztak, de kiemelkedett a Husüzem, az Egyesült Izzó, a VILLESZ, a Butorgyár, a Ruhaipari Szövetkezet és a Népfront aktívák.

CSÓNAKÁZÓ-TÓ A KÖZELMÚLT

Ebben a fejezetben néhány érdekesebb cikket közlök a közelmúltból, egy évtized távlatából. Az újságcikkeket Nagykanizsa hivatalos újságja, a Kanizsa Hetilap hasábjairól válogattam. Amint az megfigyelhető, az 1990-es évek végén, illetve a 2000-es években folyamatosan romlott és erodálódott a Csónakázó-tó környezete: a tavat érintő pozitív változásokról először a 2010-es évek elején lehetett beszámolni, Cseresnyés Péter polgármestersége (2010-2014) idején, majd a tó újrafelfedezése Cseresnyés Péter (mára a dél-zalai térség országgyűlési képviselője, államtitkár, a Mura-program miniszteri biztosa) munkáján kívül a 2014 októberétől regnáló új városvezető, Dénes Sándor nevéhez köthető.

Fotó: 2001 nyara

Fotó: 2005 szeptember

Fotó: 2002 október

Fotó: 2009 április

Fotó: Megyeri Dávid, 2010 tájékán

Fotó: Sónicz Péter, 2010. május 31.

Fotó: Sónicz Péter, 2010. május 31.

Fotó: Sónicz Péter, 2010. május 31.

Fotó: Sónicz Péter, 2010. május 31.

Fotó: Sónicz Péter, 2010. május 31.

Fotó: 2013 május

Fotó: 2015

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017 április, a tank felálló tereptárgy

Fotó: 2013 december

ÚJBÓL ÁLL A VÉGVÁR?

Balogh László önkormányzati képviselő a decemberi közgyűlésen egy új Kanizsa-vár felépítésének a gondolatát vetette fel interpellációjában. A téma részleteiről a képviselő elmondta:

– Az M7-es autópálya átadása óta még inkább fennáll a veszélye annak, hogy az átutazók Nagykanizsa mellett különleges turisztikai vonzerő híján akár 130 km/órás sebességgel robogjanak el. Ezért szükség lenne olyan tömegeket vonzó attrakciókra, ami megállítja az erre haladókat. Lehetséges vonzóerőként merült fel néhányban a Kanizsa-vár újbóli megépítésének gondolata. A végvári híres Kanizsa-vár ugyanis több mint 300 éve nem létezik, de máig hatóan unikális különlegességünk. Egy Új Kanizsa-vár, egy élő középkori vár, vagy annak jó minőségű imitációja megépülve, s benne gazdag kulturális kínálattal biztosíthatná a vendégek folyamatos és nagyszámú érkezését. Tudom mindez jelenleg egy nagy álmom, de el lehetne kezdeni kis lépésekben és szisztematikusan a megvalósítását.

Minek a hatására jutott eszébe ez az ötlet?

– Egyszerre sok irányból kaptam impulzusokat. Kezembe kerültek a Kanizsa-várat ábrázoló metszetek és könyvek, felhívták a figyelmet idős, bölcs városiak az '50-es években történt várásatásokra, és a közelmúltban a mélygarázs építés kapcsán megint találtak városfalmaradványokat az Erzsébet téren. Továbbá megszólított *Keléné Molnár Melinda*, a Pannon Egyetem Gazdasági Kara Idegenforgalom és Szálloda Szakának végzős hallgatója, aki Új Kanizsa Vár, az „Élő” Középkori Vár címmel szakdolgozatot készített. (A konzulense *Dr. Keller Krisztina*, szintén batthyánys tanuló volt). Nagy Gáspár, Kanizsa-vár (vissza) című kisregénye is a Kanizsa-vár szimbólumra utal. Tudomásom van arról is, hogy egy multi cég éppen a régi vár területén építkezik, ahol kötelező a régészeti leletmentés. Nem akármilyen erődítmény volt. A magyar végvárrendszerben, a török elleni harcokban 1702-ig Európát és Magyarországot is védte. Elég csak arra utalni, hogy nagyon sok rajz, rézmetszet készült róla. Így is máig hatóan van emléke, nagyon sok utalás történik rá. Tudom, a lakosság helyi

identitásában nem az a legfontosabb, hogy van kanizsai vár, de én, távolról jött második szülővárosos kanizsaiaként örömmel találtam rá erre az unikális kanizsai jellegre, ami a várban megtestesül. Mindez persze csak szlogen és álmom, de tudni kell válogatni az álmok közül. Sokan úgy gondolják, hogy megvalósítható. Hosszú távon gondolkodva három-négy-ötmilliárd forintot is lehetne ráfordítani, de erre nincs pénz. Pályázati lehetőségekre talán a jövőben is lehet bízni, a város önjelén kívül a magánvállalkozások is láthatnak benne fantáziát. Szisztematikusan kis lépésekben kell elkezdeni. A város költségvetésében, ha lenne helye akár a felvetést megerősítve, már az is megérné. Mindent meg kell tenni ahhoz, hogy a kövek és a falak minél nagyobb számban előkerüljenek akár a föld alól. A vár kövei ott vannak a Thury György Múzeum, a volt Batthyány uradalmi központ épületében, az Alsó templomban. A volt Kvártélyházban, a mostani Bolyai Általános Iskola épületében is.

Hogy lehet megvalósítani egy ilyen attrakciót?

– Egy az egyben túlzás lenne elképzelni, de részletekben igen. A helyszínt illetően van aki a Várkapu másánál képzelet el. Magam is látnék abban fantáziát, hogy a Csónakázó-tó és környéke vonzó hely lenne egy turisztikai látványossághoz.

Keléné Molnár Melinda önnel is készített interjút a szakdolgozatában. Milyen szolgáltatásokat és programokat tartana reálisnak és vonzóknak megvalósítani az új várban, és vajon mekkora összeget lennének hajlandóak ezekért fizetni a látogatók?

– Legyen benn múzeum, szálloda, étterem, törökfürdő, várjáték a török jelleg kihangsúlyozására. Sokszínű programlehetőség a gyerekeknek és bazár. A vár legyen részleteiben is látogatható. Nagy területen az eredetihez hasonló állapotokat kellene megvalósítani, ugyanakkor ne csak a távolról jövő turistákra gondoljunk, s ne is csak a török világra helyezük ki a várat, mint látványosságot. Olcsó, ötszáz forintos jegyárakat vezetnék be, mert ebből egy nagyszabású tömeglátványosságot kellene kihozni. Én a kanizsaiaknak mindenképpen kedvezményes belépést képzelek el, ami húsz százalékos lehetne. De persze gaz-

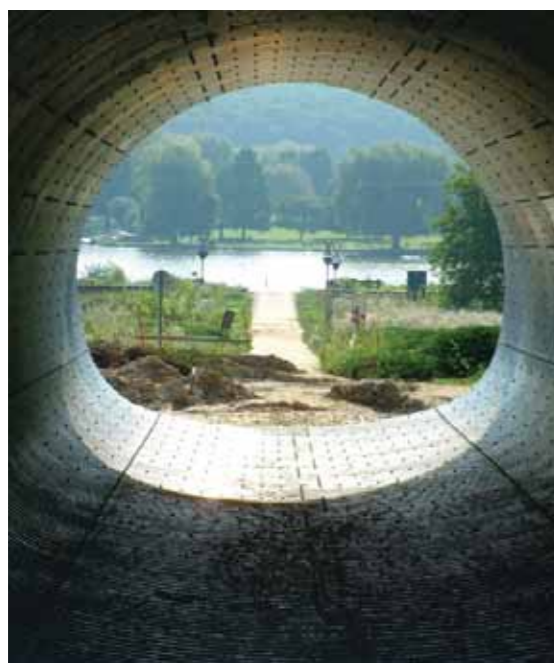
daságossági számítások eredményeként illetve a konkurencia figyelembevételével kell, hogy kialakuljon az ár. Török kézben 1600-tól 1690-ig volt a vár – hangsúlyozta Balogh László. – Ebben az időben volt a törökök szempontjából a legjelentősebb. A török jelleg kihangsúlyozható lehetne akár a rózsák kertje megvalósításában. Igazán itt válhatna a Thúry György históriás napok élő programmá a nagy nyilvánosság számára. Egyébként Keléné Molnár Melinda a témát alaposan körbejárta a dolgozatában, amit a Jövő Bizottságához is benyújtott. Remélem a január 15-ei elbíráláson felfigyelnek rá. Az ő véleménye szerint a megépülő új vár különlegességét a XVII. századot idéző török és magyar épületek adják. A török (wellness)fürdő, a dzsámi, a mecset, a minaret, a bazársor, a derviskolostor, a várkastély (szál-

loda****), a piactér, a török és a magyar lakóházak együttese, mely törekszik ugyan, de a rendelkezésre álló szűkös történelmi források miatt nem tud a középkori vár tökéletes mása lenni. A várban megrendezésre kerülő egész évre szóló gazdag kulturális programkínálat a vendégek folyamatos és nagyszámú érkezését biztosítja. Így válhat Kanizsa a szlogenjének megfelelően „élő középkori vár”-rá. Bizom benne, az ötletre sokan rákapnak, és sokan látnak benne fantáziát – összegezte Balogh László városatya. – Az ötlettel nagyban kell előállni, a megvalósítása pedig részletekben megtörténhet. Ezt olyan felvetésnek érzem, hogy butaság lenne nem foglalkozni vele. Emellett az ötlet mellett nem szabad csak úgy elmenni!

Bakonyi Erzsébet
2009-01-15

A 61-ES ÚT KÉPEKBE

Hamarosan csökken a Nagykanizsa belvárosán átmenő tranzitforgalom. Mint azt már többször megírtuk, a 61-es főút új, a várost dél-keletről elkerülő nyomvonalon éri el a 7-es főutat.

Az óránként 90 kilométeres sebességre tervezett főút a Budapest-Murakeresztúr vasúti fővonalat keresztezve, azzal párhuzamosan továbbhaladva, a 7-es főút csomópontjáig tart majd. A beruházás egy kétszer egysávos, 3,29 kilométer hosszú elkerülő út mellett tartalmaz egy 425 méter hosszú, kétszer egysávos bekötőutat Sánc irányába, valamint egy ugyancsak kétszer egysávos bekötőutat, 70

méter hosszan a Kaposvári útra. Az elkerülőn két csomópontot alakítanak ki, valamint a vasútvonal keresztezésére vasúti felüljáró készül.

A Kaposvári úton lévő vasúti sorompót elhagyva munkagépeket láthatunk reggeltől estig. A felvételek a Csónakázó-tó közelében készültek.

Acél hullámlemez csőhíd 6,90 méteres nyílással, szerelési állapotban. A 190+259,10 kilométerszelvényben vezetik át a Bakónaki patakot egy Tubosider 150 TR/18 paraméterű csőhídban, 48,70 méter hosszan. A híd környeze-

tében 78 folyóméteren mederburkolat készül a patak vízhozamának átvezetésére kifolyási és befolyási oldalon. A csőhíd megépültét követő-

en 6 méteres fedőtöltés kialakítása a következő feladat.

A 190+430,65 Budapest-Murakeresztúr vasútvonal külön szintű keresztezése MÁV felüljáróval. Az épülő felüljáró a tervek szerint háromnyílású, takaréktüreges, előfeszített vasbeton lemez híd, két szélső nyílásköze: 13,10 méter, a középső

pedig 23,20 méter. A hídfő és a közbenső támaszok alapozása pergetett cölöpökkel, vert-mani-

pulációval, 13-15 méter hosszan már elkészültek. A felvételen éppen a 61. számú főúti körforgalmú csomópont felé eső hídfőjét és a közbeneső alátámasztások pilléreinek építését láthatjuk.

A 190+664,66 km szelvényben lévő külön szintű keresztezése, amely a Sánc, Kaposvári utcáról a Csónakázó tóhoz vezető út – csónakázó-tói sétány – átvezetését biztosítja csőhídban az elkerülő út alatt. A képen a T200 TR/17 TUBOSIDER csőhíd összeszerelt állapotban van. Az átvezetés az elkerülő út alatt 45,30 méter hosszan történik. A csőhíd felett két méteres fedőtöltés építése és a csatlakozó elkerülő út töltésének átvezetése a következő

útépítési feladat.

A körforgalmi csomópont és a vasút feletti híd közötti területen földmunka építése. A földmű 370 méter hosszan a Bakónaki-patak felett átvezetve. A 14 méter magas felüljáróra történő rávezetésének építése folyamatban van.

Bakonyi Erzsébet
2010-09-01

KÖRBEKERÍTIK A KILÁTÓTORNYOT

Módosítással elfogadta a Csónakázó-tavi kilátó tulajdonviszonyainak és felújításának rendezésére előterjesztett javaslatot a közgyűlés. Felkéri a kezelőt, hogy a balesetveszély elkerülése érdekében kerítse körbe a kilátótornyot.

Az önkormányzat a jelenlegi pénzügyi helyzetére tekintettel nem vállalja a Csónakázó-tavi Parkerdő kilátótornyának önkormányzati forrásból történő felújítását. Felkérte a polgármestert, hogy a kilátó felújításához külső forrás, felajánlás bevonása érdekében folytasson egyeztetéseket civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal és vállalkozásokkal. Továbbá arra is felkérte a polgármestert, hogy folytasson tárgyalásokat a Zalaerdő Zrt.-vel, valamint az Erdészeti Hatósággal arról, hogy a kilátó a felújításig ne kerüljön elbontásra.

Az előzményekről tudni kell, a Zala Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága 2010. május 19-én hatósági szemlét tartott a kilátónál a létesítmény fennmaradásának ügyében. Az igazgatóság nyilatkozata szerint az építmény erdészeti létesítménynek minősül. Rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná vált, megszüntetését az erdészeti hatóságnak el kell rendelni, vagy a működtetőnek gondoskodni kell a felújításról, hogy ismét használatba lehessen venni.

A Parkerdő a Magyar Állam tulajdonát képezi, jelenleg a Zalaerdő Zrt. kezelésében lévő

területen az 1970-es évek elején, a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár egy fúrótorony felállításával kilátót épített a Csónakázó-tó keleti oldalán. A tulajdonviszonyok tisztázása érdekében a Magyar Országos Levéltárat is megkeresték, de az akkori Városi Tanács iratanyagában 1970-1975 közötti időszakban nem találtak adatot a kilátó építéséről. Az 1971. október 26-án keltezett közjóléti fejlesztési terv alapján a Városi Tanács elvégeztette a kilátó beton alapozását és elkészítette a Csónakázó-tó tanulmánytervét, majd a tornyot saját költségén a KfV felállította. A kilátót az 1990-es években felülvizsgálták, majd azt követően a kisebb javításokat el is végezték. A torony nem szerepel az önkormányzati vagyonyilvántartásban, önkormányzati tulajdonnak nem tekinthető, így a működtetésében sincs.

mulását megadja. Az egyeztetést követően a Hivatal elkészítette a torony állapotfelmérését, valamint felújítási javaslatát. A felújítási terv szerint elvégzendő feladat a kilátó acélszerkezetének festése, a hiányzó faszerkezetek pótlása, alap és fedőmázolása, valamint a torony alatti 250 négyzetméteres területen a térburkolat kialakítása, illetve a kábelszakadás miatt nem működő létesítmény megvilágítása. A felsorolt munkák bekerülési költsége 2011-es árakon 25 millió forint. A tervező alternatív megoldásként egy másik variációt is készített, mely szerint a faszerkezetek kiváltását ipari járó- és lépcsőfok-rácsok beépítésével oldaná meg. Ezek horganyzott kivitelen időtállóak és utógondozást nem igénylő megoldások. Ez utóbbi bekerülési költsége 28,5 millió forint. Nagykanizsa Megyei Jogú Város közgyűlésé-

A (VIA Kanizsa Kht.) jelenleg VIA Kanizsa Zrt. 2008 februárjában kelt levelében értesítette a Polgármesteri Hivatalt a kilátó életveszélyes állapotáról, és egyben az életveszély megszüntetése érdekében a kilátó lezárásáról. A Zalaerdő Zrt., mint vagyongazdálkodó tájékoztatása szerint a területen lévő kilátó nyilvántartásokban nem szerepel, és kezelésre sem vette át, ennek ellenére a balesetveszély-elhárítás érdekében a torony látogatását tiltó táblát helyezték el. Amennyiben az építményt az önkormányzat felújítaná, a Zalaerdő Zrt., mint a parkerdő kezelője a vagyongazdálkodói hozzájárul-

ásukat megadja. Az egyeztetést követően a Hivatal elkészítette a torony állapotfelmérését, valamint felújítási javaslatát. A felújítási terv szerint elvégzendő feladat a kilátó acélszerkezetének festése, a hiányzó faszerkezetek pótlása, alap és fedőmázolása, valamint a torony alatti 250 négyzetméteres területen a térburkolat kialakítása, illetve a kábelszakadás miatt nem működő létesítmény megvilágítása. A felsorolt munkák bekerülési költsége 2011-es árakon 25 millió forint. A tervező alternatív megoldásként egy másik variációt is készített, mely szerint a faszerkezetek kiváltását ipari járó- és lépcsőfok-rácsok beépítésével oldaná meg. Ezek horganyzott kivitelen időtállóak és utógondozást nem igénylő megoldások. Ez utóbbi bekerülési költsége 28,5 millió forint. Nagykanizsa Megyei Jogú Város közgyűlésé-

Bakonyi Erzsébet
2011-03-09

HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS A CSÓNAKÁZÓ-TÓ FEJLESZTÉSÉRE

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és a Horvát Köztársaság Területfejlesztési, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztériuma meghirdette a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 harmadik pályázati felhívását. A felhívásra a horvátországi Virovitice város képviselője kereste meg városunkat.

Virovitice a Verőce-Drávamente megye közigazgatási területéhez tartozik. Az IPA pályázat segítségével a város mellett lévő halastavak környékét fejlesztenék. A Via Kanizsa Nonprofit Zrt., mint a terület kezelője a Csónakázó-tó és környezete fejlesztésére nyújtana be pályázatot. A pályázati elképzelésekben szerepel a Csónakázó-tó egyik alapfunkciójának, a csónak- és vízibicikli kölcsönzésnek, valamint az ifjúság környezetvédelemre, környezetkultúrára és egészséges életmódra nevelésének fejlesztése. A projektelemek között szerepel három csónak, két vízibicikli és egy mentőcsónak beszerzése, csónak és sportszertároló, valamint új kikötőstég építése a kölcsönzéshez. Továbbá a tóparti sétány burkolatának átépítése a kölcsönző és a hajómodellező stég között. Ha belefér a pályázati keretbe, felújítják a stéget, a lelátót és a bírói tornyot is. Tervezés és rendezvényi célú villamosenergia ellátás kiépítése, "vizes játszótér" kialakítása és a sportszerkölcsönző – kerékpár, séta-

bot, labdajátékok – felszerelése különböző eszközökkel.

A fejlesztéshez kapcsolódó programok: diákcsereudültetés a Csónakázó-tavi zöldségtábor igénybevételével, a parkerdei tanösvény megismertetése, környezetvédelmi kalandtúra, csónak és vízibicikli versenyek, lovassporthoz kapcsolódó diákrendezvények. A Csónakázó-tónál elszállásolt horvát diákok megismerkedhetnek még a környező tavak, a Mórchelyi halastó és a Kisbalaton madárvilágával, természeti környezetével, a város múzeumának és plakátházának állandó és időszakos kiállításával.

A közgyűlés egyhangúlag támogatta a Via Kanizsa Nonprofit Zrt. részvételét a pályázaton. Sikeres elbírálás esetén 150.000 euro támogatást kíván elnyerni a város, melynek önrésze 5 százalék, azaz 7.500 euro. A tender benyújtásának határideje március 12., a beruházás várható kezdete 2013. január.

KH

2012-03-10 07:45:00

ÍGY MÚLT EL A CÖLÖPVÁR...

Ma délelőtt megkezdtek a Csónakázó-tó közelében lévő, több mint 30 évvel ezelőtt épült Cölöpvár bontását.

A Kanizsa Vár mintájára készült építmény (Cölöpvár) utolsó bástyája még örökdió a Szarkarét felett, ám egy-két napon belül végleg elbúcsúzik a tájtól.

Közmunkások bontják le a védőfalául szolgáló cölöpkertészel együtt.

Bakonyi Erzsébet
2012-07-30

VÁR ÁLLOTT A SZARKA RÉTEN

A nyáron figyelemmel kísértük és több alkalommal beszámoltunk a Csónakázó-tó mögött épült cölöpvár sorsáról, melyet július végén lebontottak. Ma már csak az a mesterséges domb emlékezteti rá a járókelőket, amelyre több mint harminc éve építették fel sokak öröme.

A nyáron figyelemmel kísértük és több alkalommal beszámoltunk a Csónakázó-tó mögött épült cölöpvár sorsáról, melyet július végén lebontottak. Ma már csak az a mesterséges domb emlékezteti rá a járókelőket, amelyre több mint harminc éve építették fel sokak öröme.

Látóhegyi birtokáról lombhullás után nap, mint nap rálátott a volt favárra Szabó Imre (fenti képünkön), a kilencvenkilenc éves nyugalmazott erdész. Ő is részt vett a kiránduló parkerdő és a Csónakázó-tó létrehozásában, fejlesztésében. Munkája elismeréseként az 1976. július 15-én kiállított igazolás feljogosította a parkerdő egész területére történő szabad belépésre és a szolgáltatások díjtalan igénybevételére. Ez egyébként a gyakorlatban azt jelentette, hogy a lekaszált fűvet ingyen hazavihette az állatoknak. Imre bácsi 1975 után már nyugdíjasként járt vissza dolgozni még hét évig, felesége haláláig az Alsóerdőre. 1956 novemberében költöztek ide Liszóba, és húsz évig laktak az erdészházban, melyet később lebontottak. A helyére később nagyobb méretben, hasonló beosztással építették fel az önkormányzati vendégházat a Csónakázó-tónál. Nemcsak azért kerestek helyet a régi otthonuk közelében, mert a szíve visszahúzta az erdőhöz, hanem azért is, mert a rétek közelsége miatt egyszerűbbé vált az állattartás a családjá számára. Szabó Imre tizenhat éves korától erdőlegényként, majd gyakornokként járta az erdőt. Az iskolát Esztergomban végezte

el 1942-ben. 1944 novemberében fogságba esett, és 1948 júliusában jött haza Szibériából. Dolgozott a komáromi, nagyradai, zalakarosi, letenyei, liszói és a kanizsai erdészethél. Hivatását Imre unokája viszi tovább erdőmérnökként.

Beszélgésünk helyszínére erdész egyenruhában érkezett a Szarka rétre, a cölöpvárhoz, ahonnan sokszor megjárta a gyönyörű szép tölgyes erdőbe vezető, majd bükkössel folytatódó utat.

– Szép volt a favár! – sóhajtja nosztalgiázva. A városiak kedvelt kirándulóhelyként tartották számon az erdei sétautakkal együtt. Építésében vállalati dolgozók is részt vettek, például Tollár József országgyűlési képviselő, a Kanizsa Bútorgyár akkori igazgatója egy egész csapatot hozott. A Cölöpvárat Bősze Aladár erdőmérnök tervezte azzal a csónak-kölcsönző mögött állt, lebontásra került alpesi-tetős esőbeállóházzal együtt, amely sokáig nyújtott védelmet a kirándulók számára. Szintén az ő tervei alapján készült az a tó fölött átívelő kis fahíd, amely lerövidítette a sziget irányába sétálók útját. Időközben ezt felújították. – Sajnos a vár faanyaga mára elkorhadt, tönkrement. Hallottam, sokan szeretnék, ha újra felépítenék, de ez nem olyan egyszerű, mert az anyag nagyon sok pénzbe kerül.

A Kanizsa várához hasonló rönk játszóvárat Bősze Aladár erdőmérnök tervezte, és irányította építésének a kivitelezését. A 83. Ünnepi Könyvhéten megjelent Parkerdei emlékeim

című könyvében többek között arról olvashatunk, hogy a Kanizsa vár egykori híres kapitányáról Thury várnak is nevezték. Az erdő mellett, a játszótér és a mediterrán kert közötti réten 1979-ben egy mesterséges dombon épült fel ötven köbméter akácronkból, válogatott szálfákból. Megvalósítása két ütemben történt. Az elsőben a kör alakú vár három palánkmezőből álló része és a fellegvár. A palánkmező felett állt a fellegvár egy bejárati kapuval, négy bástyatoronnyal, valamint a tornyokat összekötő palánkelemekkel. A lépcsőfeljárt rönkbeépítéssel készült. A második ütemben vált láthatóvá a deszkaelemekből álló, sátoertővel fedett öt óratorony, amelyeket két és fél méter hosszú folyosó kötött össze a legalsó mezővel. Csak így lehetett feljutni a toronyba, és őrizni, figyelni a tájat. A palánkmezők minden elemét lekezelték védőanyaggal, és egy sötét, valamint egy világosabb színű festékkel lefestették.

Szerettük volna megkérdezni Bősze Aladártól, miért fogtak neki két különböző helyen a vár építéséhez, az erdőmérnököt azonban nem találtuk meg otthonában, kórházban ápolják.

De térjünk vissza gondoltban egy kicsit a várhoz: Minden évszakban volt vendége az évtizedek során. Gyerekek apraja-nagyja mászta meg lépcsőit, s indult harcba, számborúba faágakból szerkesztett puskával. Később, a technika fejlődésével csillagharco-

sok tűntek fel labirintusában. Lebontása előtt néhány nappal még szerelmespároknak nyújtott árnyat, búvóhelyet.

És elérkezett az utolsó nap, ledöntötték a várat. Csak egy bástya tartotta magát ideig, óráig, s állt ellen az emberi akaratsnak. A hűség „várvédő” darazsak nem engedték megközelíteni otthonukat az ember fiának.

– Írja meg az újság, hogy lebontották a favárat! – szólított meg Bagladi László olvasónk az utcán. – Azt a címet adjátok az írásnak – folytatta –, hogy vár állott itt, s most kőhalom. De érdeklődjétek meg azt is, hogy építenek-e helyette újat?

– Hol van a vár? – kérdezte tőlünk néhány nap múlva egy személykocsiból kiszálló négy fiatal a helyszínen. – Nincs, lebontották! – válaszoltuk szűkszavúan, s még el sem ült a por autójuk mögött, két újabb jármű gördült be az útról, s miután „hült” helyét találták kedvencüknek, ők is csalódottan fordultak vissza.

A hegyi emberek szerint, amint leszáll az este, s a Hold rákönyököl a fákra, sírás hallatszik a várdomb felől. Sírás, halk szipogás. Könnyeit hullatja a várdombot egyedül őrző, árván maradt fa. Csak az erdő tündére vigasztalja, ki éjszakánként meglátogatja, s azzal biztatja: ne búsulj barátom, még felépülhet újra a várad...

Bakonyi Erzsébet
2012-09-15

Gólyák élelmet keresnek a nagykanizsai Csónakázó-tónál augusztus 12-én. A környéken lévő magasfeszültségű vezetékek miatt gyakran pusztulnak el a védett madarak. MTI Fotó: Varga György

2013-08-12

A 61-es főút Nagykanizsát elkerülő szakaszának vasúti felüljárója a Csónakázó-tónál. A három éve félbeszakadt beruházás folytatására plusz forrásokat remélnék, mivel ismét eredménytelenül zárult az elkerülő szakasz közbeszerzési pályázata. MTI Fotó: Varga György

2013-09-05

FAÜLTETÉS ÉS MADÁRERDŐ TANÖSVÉNY AVATÁS A CSÓNAKÁZÓ-TÓNÁL

Tegnap, március 21-én, az Erdők Nemzetközi Napján ültették el az idei év fáját, a mezei juhart a nagykanizsai Csónakázó-tónál, folytatva ezzel azt az időspirált, melyet tavaly ilyenkor indított útjára a ZALAERDŐ Zrt. A programot verses, énekes műsorral színesítették a *Zrínyi Miklós Általános Iskola* tanulói. Szintén e jeles nap alkalmából avatta fel *Cseresnyés Péter* polgármester, országgyűlési képviselő és *Rosta Gyula* vezérigazgató azt az egy kilométert meghaladó Madárerdő tanösvényt, mellyel a kiránduló gyerekeknek és felnőtteknek szeretne kedvezni a zrt.

A faültetést megelőzően beszédében Rosta Gyula kiemelte: a 22 állami erdőgazdaság a Magyar Fejlesztési Bank tulajdonosi joggyakorlása során megvalósított költségvetés

gazdálkodása keretében megtermelt többletjövetelemből közjóléti beruházásokat valósít meg. Az egyik ilyen a ma átadott Madárerdőnk is, mely további fejlesztéseken esik majd át a jövőben. További madárodúkat, kültéri bútorokat, pihenőket helyezünk ki. Rosta Gyula arra is felhívta a figyelmet, hogy Magyarország egy kiváló erdőgazdálkodási politikával rendelkező ország, mellyel példát mutat Európában. Erdőterületei folyamatosan nőnek, minőségük töretlenül javul. Nálunk nincs erdőablás, erdőirtás, okszerű, célszerű fakitermelés történik a fenntarthatóság jegyében. Élnünk kell a természet adományaival és használnunk is kell azokat – tette hozzá. Tudvalevő – folytatta a vezérigazgató, egyre nagyobb a kereslet Európában és szerte a világon a természetes

anyagok iránt, melynek következményeként elengedhetetlen és szükséges a megtermelt jó minőségű faanyag kitermelése az erdeinkből.

Rosta Gyula elmondta, az Országos Erdészeti Egyesület 1996 óta minden évben megválasztja az év fáját. Az Év Fája mozgalom célja az adott őshonos fajjal kapcsolatos figyelemfelhívás, ismeretterjesztés mind az erdész szakemberek, mind a nagyközönség számára. Szinte az egész országban megtalálható, gazdasági szempontból általában gyomfaként kezelt, de a klímaváltozás miatt nagyobb figyelemre érdemes fajait, a mezei juhart választotta az év fájának idén az egyesület. A 19. alkalommal megválasztott év fájának ebben az évben nagyobb figyelmet szentel az erdészeti szakma és kutatás, bemutatása az erdei iskola programok és az erdészeti ismeretterjesztés kiemelt témája.

Miután a vezérigazgató Cseresnyés Péter polgármesterrel elültette a fácskát, a jelenlévők tovább sétáltak az erdőbe, ahol a nemzeti színű szalag átvágásával felavatták a mintegy 1300 méteren létesült madárerdő tanösvényt. Az ösvényen 11, színes interaktív elemekkel felszerelt tábla mutatja be a környék madárvilágát. Az egy óra sétával végigjárható erdei úton egy nagyméretű madáretető (dúcetető) is található. Rosta Gyula elmondta, négy fajta odútípus kihelyezésével a környékre jellemző madarakat megtelepítik, melyhez várják a madárvilág iránt érdeklődő iskolások részvételét, közreműködését. Még elmondta, további

fejlesztéseket is terveznek pályázati pénzből önállóan, valamint közösen a várossal. Erről Cseresnyés Péter polgármester osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel, egyben egy jó hírt is közölt. Mint mondta, már évekkal ezelőtt beszélgetett a vezérigazgató úrral arról, miként tudná az erdőgazdaság jobban szolgálni a kanizsai polgárok érdekeit amellet, hogy rendelkezésre bocsátja az erdőt, és pihenő, tanuló övezetté nyilvánítja a területet. A cégnek köszönhetően az egy ideje nem használható kilátótorony meg fog újulni – hangsúlyozta, az önkormányzat pedig pályázati pénz segítségével kerékpáros beruházást valósít meg négy város – Kapronca, Csáktornya, Zalakaros és Nagykanizsa – együttműködésével. A parkerdő területén, két olyan mountain bike pálya megépítése áll előttünk, amelyet a versenyzők és a kerékpáros sport szerelmesei is használhatnak. A létesítmény Kanizsa jó hírét viszi majd tovább azáltal, hogy alkalmas lesz nemzetközi versenyek rendezésére, míg a Zalaerdőt az, hogy megmutatja, miként kell egy parkerdőt művelni, és mire lehet használni, milyen lehetőséget tud nyújtani a pihenni vágyó emberek számára. Az erdőgazdaság és a város együttműködése – köszönhetően a vállalatnak – jó példával szolgálhat mások számára is, hiszen az a közös cél, hogy az itt élő emberek kikapcsolódását, pihenését segítse.

Bakonyi Erzsébet

2014-03-22

KAJAK-KENU:

megtörtént a hajótároló ünnepélyes átadása

Elkészült a Kanizsa Kajak-Kenu Klub új hajótárolója, melyet délelőtt adtak át ünnepélyes keretek között rendeltetésének, vagyis a fiatal kajakos palánták már hivatalosan is onnan hozhatják elő hajóikat edzéseik, versenyek alkalmával a kanizsai Csónakázó-tó partján.

– Van már csapatunk és most már tárolónk is – köszöntötte a szép számban megjelenteket *Sári Nándor*, a KKKK elnöke. – Nagyon örülünk, hogy eljött ez a pillanat, és a hazai szövetség, a helyi önkormányzat, valamint támogatóink áldozatos segítsége kellett ahhoz, hogy mindez megvalósulhasson. Persze, nem csupán az épületek terén, de a hajóparkunk esetében is nagy hordejrű bővülésről számolhatok be. Ahogy láthatják, most is rengetegen vagyunk a kajakosok telephelyén, s nem csupán tanítványaink, de más sportágbeliek, ezúttal például fiatal vízilabdázók is a vendégszeretetünket élvezik.

– A gyerekek a kanizsai kajakos klubnál olyan sportágba kóstolhatnak bele, amiben a magyarok különösen sikeresek, ráadásul ezt olyan környezetben tehetik, mint az itteni Csónakázó-tó – fogalmazott *Cseresnyés Péter* nagykanizsai polgármester. – Reméljük, hogy a nem is oly' távoli jövőben ilyen keretek között a dobogós helyen végzett versenyzőiket is köszönhetjük majd az itteni központjukban.

– Magyarország legeredményesebb olimpiai sportága a kajak-kenu az utóbbi húsz esztendőben, vagyis egy igazi honi sikersportág körülményei javultak nagy mértékben a kanizsai egyesületnél – ezt már *Schmidt Gábor*, a Nemzeti Sportközpontok főigazgató-helyettese mondta. – Sári Nándor neve számunkra garancia arra, hogy itt minőségi munka folyik a sportágon belül, s nem is lehetett kérdéses, hogy jó helyre került azon támogatás, mely a hajó-

tároló elkészültéhez szükségeltetett.

Az Európai Unió és az állam támogatásával 15 millió forintból készülhetett el az új kajakos épület és a klubnál eltökéltek abban, hogy a régi tárolót is felújítják a közeljövőben.

Polgár László
2014-06-20

ÉPÜL A TURISZTIKAI LÁTOGATÓKÖZPONT

Megkezdődött a Turisztikai Látogatóközpont építése a Csónakázó-tónál, a volt csónakkölcsonzó környezetében. A tóparti büfé épületének bontásával elkezdődött a kerékpáros projekt kivitelezése.

A munkálatokat végző cég az építési területet körbekerítette, ahol – kerékpárköl-

csönzöt, mosdót, zuhanyzót és kiszolgáló helyiségeket magába foglaló – látogatóközpontot alakítanak ki a nyári hónapokban. A Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együtműködési Programban, az Európai Unió társfinanszírozásával megvalósuló beruházás során két erdei kerékpáros túraútvonal is épül. Az erdei és a tóparti kivitelezéssel egy időben kerékpárút építés és javítási munkák is zajlanak a városban.

Bakonyi Erzsébet
2014-07-08 10

Nagykanizsán, a Csónakázó-tó melletti erdőben épült fel az ország első nemzetközi minősítésű kerékpáros pályája. A Waberer's Areus Cube csapatot is üzemeltető Sport Vision & Solutions Kft. által kivitelezett versenypálya műszaki átadása ma történt meg, az első hivatalos versenyre szeptember elején kerül sor a kilátótorony alatti területen.

MAGYARORSZÁGON NINCS HASONLÓ KERÉKPÁROS KROSSZ PÁLYA

A projektet a Magyarország – Horvátország Határon Átnyúló Együtműködési Programban, az Európai Unió társfinanszírozásával valósította meg a város. Az átadást követő tesztfutamot megtekintette *Cseresnyés Péter* polgármester, országgyűlési képviselő. A polgármester kifejtette abbéli reményét is, hogy nemcsak a versenyzők, a kanizsaiak, és a város környékén élők számára lesz népszerű helyszín, hanem gyorsan elterjed a híre, és egyre többen keresik fel távolabbról is.

Mivel a pálya szakmai színvonala lehetővé teszi nemzetközi versenyek megrendezését, ennek köszönhetően nagy érdeklődés várható a külföldi versenyzők részéről is, hiszen az itt rendezett versenyeken kvalifikációs pontokat

szerezhetnek további nemzetközi versenyeken történő részvételre.

Magyarország első nemzetközi színvonalú épített mountainbike pályája – a kanizsai XCO versenypálya – 4200 m hosszú, 160 m szintemelkedéssel. A lüktetően változatos pálya hat meredek emelkedőt és rendkívül technikás lejtmeneteket tartalmaz. Öt fő részre lehet osztani, amelyben a nehezebb részeket mindig egy könnyebb követi két ugratóval, éles, döntött kanyarokkal, és egy sziklakerttel. Bizonyos szakaszai nehezek, de a pálya többségét bárki használhatja – mondta *Tóth Árpád*, a Sport Vision & Solutions Kft. ügyvezetője.

Bakonyi Erzsébet
2014-08-07

PÁLYAAVATÓ, NEMZETKÖZI VERSENNYEL

Nemzetközi versenyt követően avatták fel ünnepélyesen a Csónakázó-tó mellett megépített nagykanizsai MTB (mountain bike) versenypályát.

A nemzeti színű avatószalagot Simonyi Ákos, a Sport Vision & Solutions Kft. (SVS) sportigazgatója, Katona Kálmán, a Magyar Kerékpársportok Szövetségének elnöke, Cseresnyés Péter polgármester és Karádi Ferenc alpolgármester vágta át Magyarország két legjobb bringása, Parti András és Juhász Zsolt közreműködésével.

Avatóbeszédében Cseresnyés Péter kifejezte abbéli reményét is, hogy lesz olyan időszak, amikor egy hasonló verseny után ezrek lesznek jelen a színpad előtt. Egy hosszú munka jeles állomásán lehetünk – emlékeztetett, majd felidézte, hogyan jutott el a város egy nyertes pályázat során idáig. – Azt szeretnék –, folytatta, hogy Nagykanizsa a biciklis társadalom megbecsült tagja legyen, egy kerékpáros centrum, mégpedig úgy, hogy a határon átnyúló kerékpáros turizmus központjává is váljon. Az EU-s pályázat egyik része lehetőséget adott versenypálya építésére is, melyhez a Csónakázó-tó melletti parkerdő kínált helyet. Végezetül, a felkérésnek megfelelően a polgármester átadta a versenypályát. Nemcsak a kanizsai, a Kanizsa környéki kerékpárosoknak, hanem a horvátoknak, magyaroknak és minden olyan külföldi, kerékpározást szerető embernek, akik turistaként, vagy versenyző-

ként, a későbbiekben ellátogatnak hozzánk.

A beruházást a tervezésben és a kivitelezésben is résztvevő Simonyi Ákos mutatta be. Az elszánás és az elhatározottság szimbólumaként illette a pályát. Elhatározottság és elkötelezettség Nagykanizsa önkormányzata és Cseresnyés Péter polgármester részéről, hiszen a város és a polgármester úr példát mutat Magyarország többi városvezetőjének abban, hogy a kerékpáros fejlesztésekre és programokra szánt pénzek egy részéből a sportágat is olyan módon támogatták, hogy nemzetközi versenyezésre alkalmas pályát lehetett létrehozni. Azt kívánta, találjanak olyan sportszerető, elkötelezett embereket, akik nap-mint nap hadra fogják az ifjúságot és vezetik az edzéseiket.

Katona Kálmán pedig Elismerő oklevelet adott át Cseresnyés Péternek, a magyar kerékpársport érdekében kifejtett tevékenységéért. A résztvevők között egy Trekking kerékpárt is kisorsoltak, melyet a nagykanizsai Kummer László vihetett haza. Az eredményhirdetést követően Fluor Tomi és Deniz szórazta a közönséget a Csónakázó-tó partján felállított kisszínpadon.

Bakonyi Erzsébet
2014-09-15

ÁTADTÁK A LÁTOGATÓKÖZPONTOT

Átadták a Kerékpáros Látogatóközpontot a Csónakázó-tónál, mely a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében megvalósult projekt részét képezi.

– Amikor azon gondolkodtunk, hogy mivel lehetne Kanizsát egy térségi központtá tenni, akkor azon túl, hogy a munkahelyteremtés prioritásként említettük, a másik fő feladatként azt határoztuk meg, hogy a várost turisztikai központtá is kellene tenni – mondta Cseresnyés Péter országgyűlési képviselő. Kiemelte, a turizmus jó marketing eszköz. A pályázatok erre nyújtanak alternatívát, hiszen jelentős beruházási lehetőséget adtak a kerékpáros turizmus fejlesztésére Nagykanizsán és térségében egyaránt. Ennek az egyik része volt az a pályázat, amelynek a segítségével összesen közel 300 kilométer kerékpárutat sikerült kijelölni és építeni. Ennek segítségével két ország szűkebb területén négy várost kötöttek össze. A látogatóközpontot a

Csónakázó-tó mellé építették. Ennek segítségével még nagyobb életet tudnak hozni a tó partjára.

Dénes Sándor polgármester hozzátette, a projekt újabb kerékpárutak megépítésére ad majd lehetőséget az Ipari Park irányába. Kiemelte, bízik abban, hogy a város lakói is szívesen jönnek majd le a Csó-tóra, pattannak kerékpárra, és élnek a látogatóközpont adta lehetőségekkel.

A történelmi egyházak képviselői Fliszár Károly főesperes és Hella Ferenc református lelkész felszentelték és megáldották a központ épületét, melyet az ünnepélyes szalagátvágás követett.

Varga Mónika
2015-01-21

ÁTADTÁK AZ ERDEI TORNAPÁLYÁT

Erdei tornapályát alakított ki a Nagykanizsai Parkerdő területén a ZALAERDŐ Zrt. A nemzeti színű szalag átvágásával Dénes Sándor polgármester és Rosta Gyula, a zrt. vezérigazgatója ünnepélyesen átadta a pályát a testmozgásra vágyóknak, iskolák, intézmények keretein belül sportolóknak, illetve az aktívan sportot űzők széles rétegének. A fejlesztést saját forrásból, mintegy 4,2 millió forint kivitelezési költséggel valósította meg a társaság.

Az ünnepélyes avatóra érkezett vendégeket tavaszt idéző dalokkal üdvözölték a Zrínyi

Miklós Általános Iskola diákjai, majd köszöntő beszédében Rosta Gyula vezérigazgató a tornapálya kialakításával kapcsolatban osztotta meg a gondolatait: az volt a ZALAERDŐ célja – hangsúlyozta, hogy sportolási lehetőségeket biztosítsanak az idelátogatók számára, és felhívják a figyelmet az egészséges életmódra, a rendszeres mozgás fontos szerepére. A kedvelt kirándulóhelyen korábban már volt erdei tornapálya, mely elbontásra került. Az évek során azonban ismét igény merült fel egy új tornapálya kialakítására. A vezérigazgató részletesen ismertette, mi mindent nyújt a tanösvény az odalátogatók számára: a pályán 12 darab eszköz található, információs és nagy-

A HÉTBÜKKFA-FORRÁS (MÁRIA-FORRÁS) LEGENDÁJA

Végre itt a tavasz. A zöldellő táj, a virágzó fák, növények gyakrabban kicsalogatnak bennünket a természetbe. Sokunk egyik ilyen kedvenc kirándulási célpontja a Csónakázó-tó és környéke. A hétvégén számtalan kiránduló telepedett le a Hétbükkfa-forrás körül. Piknikeztek, napoztak, a tűzrakó helyen szalonnát sütöttek, a gyerekek játszadoztak.

Azt azonban már kevesen tudják, hogy a forrás történetéhez egy feljegyzés alapján, legenda is fűződik. A hajdani

hiedelem szerint itt jelent meg Szűz Mária. Ezért az akkoriban itt található kutat, forrást, sokan Szent-kútként emlegették. Hogy mennyi ennek a valóságtartalma, azt ma már senki nem tudja megmondani, az viszont igaz, hogy a forrás egy fa tövéből eredt, melynek törzsére Mária szobrot faragott valaki. Máriát egy zárható oltár védte a természet viszontagságaitól, az emberektől azonban nem tudta megvédeni.

Valaki felgyújtotta. Az arra járó, ma 102 éves Szabó Imre nyugalmazott erdész figyelt fel a lángoló szoborra, de megmenteni már nem tudta.

A Mária-forrás az 1975-ben felavatott Csónakázó-tó építése idején kapta új nevét a közelében lévő hét bükkfáról.

A Látóhegyi-patak jobb partján lévő forrást egy mészkőburkolattal ellátott betonfal veszi körbe. A boltos felépítmény terveit Szabó Imre emlékezése szerint dr. Páll Miklós és Plander József készítette. Gyakran látta ott őket az építkezés idején. A Mária-forrásról birokunkba jutott egy 1936-ban készült felvétel. A képen az akkori erdész, Kenessey István látható. Őt váltotta 1956-ban a Szabó erdész. Kenessey István lánya, a 90 éves özvegy Hajdú Józsefné, Angyal néni féltve őrzi az édesapjáról készült

fotót. Mivel a forrás közelében lévő erdészházban éltek, gyakran futkároztak a forrás körül – mely akkoriban –, mint ahogyan a képen látszik, bokros, bozóttal benőtt területen állt az erdő szélén, de friss virág mindig volt Mária lábai előtt. A legendáról azonban ő sem hallott semmit.

Bakonyi Erzsébet
2016-04-07

HAMAROSAN BEFEJEZŐDNEK A MUNKÁLATOK A CSÓNAKÁZÓ-TÓNÁL

Jövő hétvégére várhatóan befejezik a régi stégek felújítását, egy mobilstég felállítását és a lelátó megépítését a Csónakázó tó partján. A beruházás egy komplex Csónakázó tó fejlesztési program részeként valósul meg.

A felújítást a rossz állapo-

tokon kívül az indokolta, hogy augusztus elején Nagykanizsa, a Csónakázó tó ad otthont a modellező Európa bajnokságnak. Ezzel azonban még nem ér véget a nagykanizsai turisztikai pont fejlesztése.

– A kerékpárutak fejlesztése az útburkolatok javítása, a Csónakázó tó körüljárha-

tósága is hátra van, de említhetném a horgászokat, hiszen ott is történik fejlesztés, valamint a kilátó reményeink szerint ebben az évben a Zalaerdő gondozásában meg fog újulni – tájékoztató Tóth Nándor alpolgármester.

Kanizsa TV - Kanizsa
2016-06-17

MEGÚJUL A BÜFÉ ÉS A KÖZÖSSÉGI ÉPÜLET FASZERKEZETE

A Csónakázó-tó partján található büfé, illetve a kerékpárosok által gyakran használt közösségi épület faszerkezetét újították fel a napokban a Nagykanizsai Javítóintézet növendékei.

A fiatalok felügyelet mellett, jutalomként, az önkormányzattal megkötött együttműködési megállapodás keretei között vehettek részt a tóparti munkán, ahol lazúrral és páccal kezeltek le az időjárás által erősen megkoptatott fafelületeket.

Dr. Papp Attila
2016-09-01

CÍMER AZ ÉVTIZEDEK TANÚJÁN

Idén a városvezetés több köztéri alkotás felújításáról is döntött.

Felkerült a város címere az évtizedek tanújára. Ez egy mészkőtömb, ami a '70-es évek óta áll a Csónakázó-tóhoz vezető út jobb oldalán. A fennmaradt dokumentumok és fotók szerint eredetileg a parkerdő létrehozásának állított emléket. Mint azt Deák-Varga Dénes városi főépítész kérdésünkre elmondta: abban a korszakban országsszerte előszeretettel állítottak emlékműként hasonló kötömböket. Az évtizedek alatt azonban a magyaráztatul is szolgáló bronz betűk, az évszám és a város régi címere is eltűnt a tömbről. Idén a városvezetés több köztéri alkotás felújításáról döntött, ezek közé tartozik ez az emlékmű is. „Magát a címet Gera Katalin, egy kaposvári szobrászművész készítette, talán tekintettel arra, hogy ő most két nagyobb méretű sikeres munkával is gazdagította Nagykanizsát: a Bethlen-szoborral és a Batthyány-címerrel a Vasember házon. És így véleményem szerint megérdemelten kapott megbízást arra, hogy ezt a kisebb alkotást is gyorsan, rövid határidővel, még a tél beállta előtt sikerült felhelyezni, és átadni a városnak” – tudtuk meg Deák-Varga Dénestől.

Kanizsa TV - Kanizsa
2016-10-19

ÚJRA FELÉPÜLHET KANIZSA VÁRA...

Az ifjúságra gondolva, játszótér gyanánt, a lebontott favár helyére egy új palánkvár felépítését javasolta közgyűlési interpellációjában Balogh László önkormányzati képviselő. A Humán Bizottság elnöke hozzáfűzte: Nagykanizsa jövő évi költségvetése valószínűleg túl nagy mozgásteret nem ad, de játszótérre mindig szükség van, így a jövő évben is kell, hogy legyen ilyen fejlesztés.

Tudja azt is, hogy Kanizsa várát, várkastélyát egyelőre nem tudjuk újra megépíteni, de vármakettjeink már vannak, s viszonylag kisebb pénzből lehetne építeni egy újat. A képviselő véleménye szerint a Csónakázó-tó mellett, veszélyessége miatt lebontott várat illő lenne pótolni. Példaként felhozta azt is, hogy van a közelünkben is egyszerű, esztétikus, mégis olcsó megoldás például Zalazántón.

Válaszában Dénes Sándor polgármester kiemelte: az önkormányzat fontos feladatként kezelte a gyerekek számára az előírásoknak megfelelő játszótérek létesítését, illetve a meglévő játszótérek folyamatos karbantartását.

Az önkormányzat ezt a feladatot 2016-ban sikeresen végezte, hiszen új játszótér létesítése (Miklósfa-Kápolna tér) mellett a meglévő játszótérek elhasználódott, tönkrement játszóeszközei helyett a szabványoknak megfelelő, minősített játszóeszközök kerültek telepítésre (palini focipálya, Múzeum tér, Jakabkúti út, Inkey játszótér stb.)

A polgármester válasza azt is tartalmazza, hogy a képviselő elképzelésével – mely szerint a gyerekek számára „Kanizsa-favárát” lehetne építeni –, egyetért, de figyelembe kell venni azt is, hogy a felépítése mellett az építmény éves karbantartása is jelentős költséggel járna. Amennyiben a 2017. évi költségvetésben fedezetet biztosít rá a közgyűlés, a Balogh László által javasolt fejlesztés megvalósításra kerülhet.

Bakonyi Erzsébet
2016-11-18

ENYHE IDŐ ZALÁBAN

Fiatalok a nagykanizsai Csónakázó-tónál 2016. november 22-én. MTI Fotó: Varga György

KH
2016-11-23

A CSÓNAKÁZÓ-TÓ TÖRTÉNETE: ARCHÍV FOTÓKAT, ÉLMÉNYBESZÁMOLÓKAT VÁRNAK

Helytörténeti kötet megjelentetésére készül lapunk külsős munkatársa, *dr. Papp Attila*. A Csónakázó-tó történetét szeretné papírra vetni – Csónakázó-tó: Múl, jelen, jövő – címmel. Ebben a témakörben kéri a nagykanizsaiak segítségét. Arra hívja fel az idősebb, de akár a fiatalabb korosztály képviselőit, hogy aki archív fotókkal, vagy akár egy érdekes történettel, élménybeszámolóval rendelkezik a „Csó-tó” történetének a rendszerváltásig (1989 – a tó lecsapolása, majd kitisztítása utáni év) terjedő időszakról, az jelentkezzen.

A szerző-szerkesztő elektronikus levelező-címére várja a fotók digitalizált változatát, vagy a névvel is vállalt történeteket: kötdjenek ezek akár a meder kialakításának, vagy az 1984-es avatás utáni május elsejék valóságának időszakához.

A szerző arra is vállalkozik, hogy a fotók, archív felvételek tulajdonosainál jelentkeznek, és segít a felvételek digitalizálásában, vagy akár a történetek papírra vetésében.

Jelentkezni, fotót küldeni, vagy akár érdeklődni a pappati1977@freemail.hu e-mail címen, illetve a 06-30-39-22-771 telefonszámon lehet 2017. március 31. napjáig.

KH
2016-12-20 06:07:00

CSÓNAKÁZÓ-TÓ:
A JELEN

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Fotó: Györfy Éva, a 2010-es esztendők derekán

Mederkotrás, 2017

Mederkotrás 2017

Mederkotrás, 2017

Fotó: Mederkotrás, 2017

Mederkotrás, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, Vihar után, 2017

TÚLÉLTE A KÉT RENITENS...

Először egy ma oly divatos smileyt is ide akartam biggyeszteni a főcímbé, de csak így egyszerűen leírom, hogy nagyon örülök: az a két hattyú, akit korábban nem sikerült befogni és átköltöztetni a hévízi tó kifolyó-csatornájához, túléltek a rendkívül hideg telet, és azt is, hogy a Csónakázó-tó szinte teljesen befagyott.

Szó szerint teljesen, hiszen a végén már csak a kajakosok csónakháza előtt volt egy néhány négyzetméteres vízfelület, amely nem változott át csúszós jégpáncéllá. De túléltek. A róka sem tudta összeszedni őket, és hál' Istennek, az éhség sem végezhetett velük, hiszen mindig volt néhány jó érzésű állatbarát, aki vitt nekik néhány finom falatot. Most, hogy ismét egyre nagyobb felületen fodrozódhatnak a Csónakázó-tó hullámai, a fagyos időben a hattyúpár segítségére siető emberek még mindig visszajárnak. Nem csak a gyönyörű madárpár nagy öröme...

Dr. P. A.
2017-02-17

KÖSZÖNIK SZÉPEN, MEGVANNAK...

Még szép, hiszen a nagykanizsai állatbarátok nem hagyták őket cserben a mínusz 10 fokos hidegben sem, még a mai napig is hordják nekik a finomabbnál finomabb falatokat. Meg is látszik rajtuk: rendesen megerősödött a két „kanizsai hattyú”, és hála Istennek a délről fenyegető madárinfluenza is elkerülte a dél-zalai dombok között megbúvó Csónakázó – tavat.

Igaz, ami igaz, az a nagyobb hattyúcsapat, amelytől elszakadtak – mikor nem engedték magukat a hévízi-tó környékére átköltöztetni –, még mindig nem érkezett vissza, de úgy tűnik, a két renitens továbbra is nagyon jól érzi magát a Csónakázó-tó környékén. Lehet, hogy nemsokára szülőkké lépnek majd elő? Ki tudja...

Dr. P. A.
2017-03-23

KÖZEL 50 MÉTERES MAGASSÁGBÓL TÁRUL MAJD SZEMÜNK ELÉ NAGYKANIZSA

Illetve egész környéke, hiszen néhány hónap múlva két kilátó teraszról is megcsodálhatjuk majd Dél-Zala központjának panorámáját. Ma írták alá a Zalaerdő Zrt. Múzeum téri épületében azt a vállalkozói szerződést, amely a Csónakázó-tónál található, elöregedett kilátótorony teljes felújításáról és átépítéséről szól. A beruházás mintegy 125 millió forintos költségvetésből, szeptemberre fog megvalósulni.

A kivitelezést a Pesti Építő és Faipari Zrt. nyerte el, amely a Baratta Építész és Mérnök Iroda Kft. tervei alapján fogja elkészíteni „Murafölde” legújabb látványosságát. Mint azt Tóth Nándor, Nagykanizsa alpolgármestere megnyitóbeszédében hangsúlyozta: köszönet illeti a Zalaerdő Zrt. teljes kollektíváját, hogy ilyen, a közjót szolgáló feladatokra is áldoznak munkaidőt és anyagi javukat.

– Nem ez az alaptevékenysége nyilván a Zalaerdőnek, de mivel jelentős állami vagyont kezel, erre is kell pénzt és energiát fordítani. És fordítanak is – szögezte le az alpolgármester. – A Csónakázó tavat és környékét a kanizsai városvezetés is kiemelt fejlesztési területként kezeli. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy a közeljövőben, tehát másfél, két éven belül komoly fejlesztéseket fogunk a tó környékén megvalósítani. Csak felsorolás-szerűen: a kaposvári úti körforgalomtól a nagyparkolóig terjedő útszakasz teljesen új aszfaltréteget fog kapni, aztán a hajdani kanizsai várát formázó játszótér készül a kisebbek, míg az izmok karban tartására szolgáló pálya pedig a nagyobbak számára. A ZalaerdőZrt. segítségével, rövid időn belül teljes egészében, kiépített, természetbarát úton lesz körbejárható és körbekerékpározható a Csónakázó-tavunk, és ezért is köszönet illeti a Zalaerdőt, hogy Nagykanizsa városának mindig is korrekt és jó partnere volt, lett legyen szó bármely beruházásról, fejlesztésről. Magáról a megújuló kilá-

tórolannyit szeretnék elmondani, hogy a fő látványossága lesz a tónak, és az egyik ékköve pedig városunknak. Meggyőződésem, hogy keresett célpontja lesz mind a városlakóknak, mind pedig a Nagykanizsára, illetve a Dél-Zalába látogató turistáknak is – mondta határozottan Tóth Nándor.

Rosta Gyula, a Zalaerdő Zrt. vezérigazgatója köszöntőjében kiemelte: a zalai erdők kezelésére hivatott részvénytársaságnak mindig is fontos szempont volt a közjő szolgálata, az erdőbe látogató turisták minél komfortosabb kiszolgálása.

– Ezért is álltunk a jó ügy mellé, és döntöttünk úgy, hogy saját költségünkön fogjuk újívarácsolni a Csónakázó-tó felett magasodó, elöregedett kilátót – hívta fel a figyelmet Rosta Gyula. – A tornyot körülölelő erdőket mi kezeljük, így természetesen célszerűnek mutatko-

zott e vagyontárgy megmentése az utókor számára, illetve egy, a turistákat és látogatókat vonzó látványosság „erejével” is komolyan számolunk. A kilátó újjáépítésének pályáztatása több ütemben zajlott, most jutottunk el odáig, hogy egy nyílt pályázat keretében sor kerülhetett a kivitelező kiválasztására, amely cég a legkedvezőbb árajánlatot téve nyerte el a felújítás jogát. Őszintén remélem, hogy a munkálatok jó ütemben haladva, időben be fognak fejeződni ahhoz, hogy október folyamán, egy nagyszabású ünnepség keretében adhassuk majd át Dél-Zala legújabb látványosságát. Néhány gondolatot engedjenek meg nekem még a kilátótorony paramétereiről: a szándékaink szerint az ország egyik legmagasabb kilátóépítménye lesz, amelyen negyven métert is meghaladó teraszról lehet majd a nagykanizsai panorámában gyönyörködni. Lesz egy alacsonyabb kilátószint is huszonnyolc méter környékén, vagyis két terasz is a látogatók rendelkezésére fog állni. Esti díszvilágítással tervezünk, a torony alsó részén pedig egy rendezvény-szint kerül majd kialakításra, amely szándékaink szerint alkalmas lesz városi rendezvények megtartására is. A most felsorolt adatokból is láthatják, hogy egy igazi, nagykanizsai látványosság megépítésé-

re készülünk, amely reményeink szerint vonzani fogja mind az érdeklődő városlakókat, mind pedig a turistákat egyaránt – zárta köszöntőjét a vezérigazgató.

A Pesti Építő és Faipari Zrt. képviselőjében Turi Árpád Pál vezérigazgató kiemelte: a magasépítés terén jelentős múlttal visszatekinthető cég tisztában van a kitűzött célokkal, és egy ahhoz méltó kilátótoronyt fog építeni a nagykanizsaiak – és mindenki más – számára.

– Különösen kedves szívemnek ez a munka, hiszen feleségem nagykanizsai, és így érthető, hogy sűrűn megfordulok a városban – mondta Turi Árpád Pál. – Biztosíthatok mindenkit arról, hogy Magyarország egyik legszebb kilátótoronyát vehetik majd birtokba idén ősszel mind a városlakók, mind pedig az ide látogatók.

Amint azt megtudtuk, a munka a jelenlegi kilátótorony elemeinek elbontásával kezdődik április elején, majd két-három hónapos műhelymunka következik, amikor is részint felújítják az előregedett vaselemeket, részint pedig újakat gyártanak helyettük. Ezután következik majd a torony felépítése, amely munka már önmagában is látványosság lesz a Csónakázó-tóhoz látogatóknak.

Dr. Papp Attila
2017-03-23

VENDÉGHÁZ KÉSZÜL A TÓPARTON

Nemrégiben számolt be a kanizsaujsag.hu hasábjain Dénes Sándor polgármester a Csónakázó-tóval kapcsolatos önkormányzati beruházási, fejlesztési tervekről, mint ahogy az is tudható: a Zalaerdő Zrt. szeptemberre kétszintes kilátóvá varázsolja a Csó-tó fölé magasodó, előregedett tornyot. Azonban a Nagykanizsa egyik legszebb zöldövezeti környezetében fekvő tóban nemcsak a város vezetője, hanem magánbefektetők is lehetőséget látnak.

És ha már látnak, ki is használják azt. Nos, amint az fotónkon is látható, az egykor a DKG hétvégi pihenőházaként funkcionáló tóparti ingatlan még a múlt évben vásárolta meg egy magán-személy, és gőzerővel folyik a felújítása: vendégház lesz belőle. Mint ahogy javában renoválják a Korona Szállót is, hogy nyáron ismét fogadhassa majd a vendégeket.

Dr. P. A.
2017-04-26

MEGÚJUL A BÍRÓI TORONY A CSÓNAKÁZÓ-TÓNÁL

Nemrégiben tájékoztatta a kanizsaujsag.hu olvasóit Dénes Sándor, Nagykanizsa polgármestere a Csónakázó-tavat érintő, jövőbeni beruházásokról, köztük a hajómodellezők bírói tornyának felújításáról. Nos, mint az fotónkon is látható, a munkálatok már el is kezdődtek: a szakemberek jelenleg a torony oldalának faborítását cserélik ki, majd pedig új nyílászárókat is beépítenek az előregedett ablakkeretek helyébe.

Dr. Papp Attila
2017-05-03 12:14:00

NEMHIÁBA KIEMELT FEJLESZTÉSI TERÜLET A CSÓNAKÁZÓ-TÓ

Márciusban nyilvánította Nagykanizsa közgyűlése kiemelt fejlesztési területté – többek között – a dél-zalai város egyik „ékszerdobozát”, a Csónakázó-tavat. Áprilisban pedig Dénes Sándor polgármester részletesen is vázolta a kanizsaujsag.hu olvasóinak a tavat érintő, elkövetkezendő másfél-két év fejlesztéseit, beruházásait. A városvezetés komoly szándékainak ékes tanúbizonysága, hogy május elejére már fel is újították a hajómodellezők bírói tornyát, illetve elkészült a bérke-

rékpár-rendszer Csónakázó-tavi dokkoló állomása is.

Dr. Papp Attila
2017-05-10 05:03:00

MEGÚJULT VERSENYPÁLYA VÁRTA A MODELLEZÉS SZERELMESEIT NAGYKANIZSÁN

A hétvégén egy teljesen megújult, komfortos környezetbe érkezhettek az, aki hódolni akart modellező szenvedélyének. A nagykanizsai Csónakázó-tónál modern, felújított bírói torony és lelátó, na, meg olykor viharos erejű szél várta a hajómodellezés szerelmeseit, akik a tóparti büfé és a közösségi épület szolgáltatásait is igénybe vehették.

Dr. Papp Attila
2017-05-21

MERT BIZONY, NÉHA A CSÓ-TÓ IS LEHET A RIVIÉRA...

Igen, szerintem jó néhány ember – példának okáért a horgászat szerelmesei – tartják azt magukról, hogy nekik Murafölde fővárosának, Nagykanizsának kedvelt „ékszerdoboz”, a Csónakázó-tó a Riviéra. És amint fotónkon látható, a városvezetés igyekszik is minél jobban kiszolgálni a Csó-tó környékére látogatók igényeit.

A városvezetés kiemelt fejlesztési területté nyilvánította a tavat és környékét, illetve nemsokára indulnak a fejlesztési beruházások, de a város „külsővilágáért”, és annak üze-

meltetéséért is felelős Via Kanizsa Zrt. igyekszik folyton csinosítani a tó környezetét. Most éppen egy szalonnasütőt és köré kényelmes padokat építettek a tó által körülölelt szigetre, amely várja nemcsak a horgászokat, de mindenkit, családokat, baráti társaságokat is: aki szeretne a sziget hatalmas fűzfái árnyékában, egy kis kikapcsolódás és beszélgetés mellett szalonnát sütni, az bátran látogasson ki a Csónakázó-tóra. És nem árt tudni, hogy ezt már a közösségi kerékpárhálózat kétkerekűjeivel is meg lehet tenni...

Dr. P. A.
2017-07-06

A CSÓNAKÁZÓ-TÓ BÉLÁJA HÉTVÉGÉN SEM MARAD ÉHEN

Na persze, a hét más napjain sem, hiszen egyrészt a természetes élőhelyén csak úgy hemzsegnének a békák és cickányok, másrészt pedig a nagykanizsai tóra kijáró horgászok közössége tavasz óta gondoskodik a fiatal állatról. A módszer egyszerű: ha kisebb keszeg, kárász akad a horogra, akkor a pecás Béla, a gólya után kezd kiabálni (megtudakoltam, a horgászok nevezték el...), aki kisvártatva meg is jelenik, és örömmel kebelezi be a finom falatot. A madár mindig megtartja azt a bizonyos három méter távolságot, de amúgy nagyon barátságos, és napközben a kajakosok csónakházától egészen a szigetig, hol itt, hol pedig amott tűnik fel, a horgászokat figyelve. (Fotó: dr. Papp Attila)

2017-07-31

A NYOLCVAN ÉVE INDULT OLAJBÁNYÁSZATNAK ÁLLÍTOTTAK EMLÉKET NAGYKANIZSÁN

Minden egyes történelmi emlék az önbecsülésünket erősíti – mondta a Nemzetgazdasági Minisztérium munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkára pénteken Nagykanizsán, a 80 éve a dél-zalai térségben indult magyar olajbányászatnak emléket állító nyolcméteres fúrótoronymakett avatásán.

Dénes Sándor polgármester (Fidesz-KDNP) emlékeztetett arra, hogy Trianon után olaj nélkül maradt Magyarország, ezért a Bethlen-kormány idején eladott koncessziós jogokkal 1923-ban először brit cég próbálkozott a kutatással, majd miután nem járt eredménnyel, egy amerikai társaság ért el sikert 1937-ben. A dél-zalai Budafán megkezdett olajkitermelésnek köszönhetően négy évvel később már az egész ország kőolajszükségletét fedezni tudták a zalai kutak.

Cseresnyés Péter, ügyis mint a térség országgyűlési képviselője (Fidesz) az ünnepségen arról beszélt, hogy mára ugyan sokkal kisebb a megyében az olajipar jelentősége, mint az 1930-as, 1940-es években volt, de emlékeztetni kell arra, hogy "a zalai emberek anyagi, egzisztenciális felemelkedése" az olajiparnak köszönhető.

Felidézte, hogy az első sikeres fúrások helyszínén, Bázakerettyén, Budafán még utak sem nagyon voltak 1937-ben, ebből a helyzetből emelte ki a megyét a kőolaj- és földgázbányászat.

Kiépültek az utak, ma is országos jelentőségű építészeti emlékeknek számító lakótelepeket emeltek, Nagykanizsa lett az olajipar központja. Az ezt követő évtizedekben ezrek dolgoztak ebben az iparágban, Nagykanizsán volt az olaj- és gázipari szakemberek képzőhelye is - sorolta az államtitkár.

A most felállított emlékmű történetét ismeretve beszélt arról, hogy az 1960-as években a nagykanizsai Dunántúli Kőolajipari Gépgyár (DKG) dolgozói készítették el a nyolcméteres fém makettet, amely a közelmúltig az egykori cég, majd utódjainak alsóbélatelepi üdülőjében állt. A Balaton-parti ingatlan eladása azonban kérdésessé tette jövőjét, ezért kezdeményezték, hogy Nagykanizsára helyezték át.

A jogutód OT Industries felajánlásaként a nagykanizsai központú Rotary Fúrási Zrt. és a RIG Service Zrt., továbbá a Szabadics Zrt., az Anda Kft. és a Mol Bányász Szakszervezet közreműködésével újították és állították fel a 61-es főút Csónakázó-tóhoz vezető körforgalmú kereszteződésében. MTI Fotó: Varga György

MTI - Kanizsa
2017-08-18

A MADARAK PARADICSOMA (IS) A KANIZSAI CSÓ-TÓ

Nem csak a horgászok, kocogók, sétálók, erdőjárók, kutyások, kajakosok paradicsoma Murafölde leghíresebb tava, a Csónakázó-tó, hanem a madaraké is. Bár Béla, a pecások által istápoltt gólya már útra kelt dél felé, de a fecskék és kacsák egyelőre még maradtak, és köszönik szépen, kitűnően érzik magukat. Mindkettő madár csapat kedvenc helye a nagygát, ahol a fecskék a vadállatok által nehezen megközelíthető zsilipnél időznek, míg a kacsák néhány méterrel odébb, a túlfolyó betonművének kövezetén mulatják a legszivesebben az időt. (Fotó: dr. Papp Attila)

2017-09-05

CSOTONK.HU

ELINDULT A CSÓNAKÁZÓ-TÓ HONLAPJA

A csotonk.hu oldalon a tóval és környékével kapcsolatos információk vannak, illetve ilyeneket vár folyamatosan a weblap gazdája, a KonTuRplusz Egyesület. A cél az, hogy a honlapon megjelenjen minden, ami a tavon és környékén történik. Az oldalon ismeretlik a látóvalókat, programokat, túraútvonalakat, de szállásadók ajánlatai is megtalálhatók.

A honlapra várják a „csótós” élmények fotóit, leírásait akár arról is, hogy kinek mekkora hal akadt a horgára, vagy milyen szép angyalt alkotott a hóba. A szerkesztők régebbi képeket és élménybeszámolókat is megjelentetnek a csotonk.hu honlapon, illetve a hozzákapcsolt közösségi oldalon. A weblapot a KonTuRplusz Egyesület társadalmi felelősségvállalás keretében működteti, az egyesületnek nem ez az első önkéntes tevékenysége, korábban a régi nyomdaépület ablakain ma is látható kiállítás szervezte meg. „Egyesületünk egyik kiemelkedő célja az, hogy a Csónakázó-tavat népszerűsítsük. Azt gondoltuk, hogy még nincs olyan oldal, ami ezt megtette volna. Mindig pontszerűen jelentkeztek különböző események, programok, képek. Az volt a cél, hogy ezt összefoglaljuk, és mind egy honlapon, mind pedig egy Facebook-oldalon ezt megtegyük. Elindult az oldal, várjuk mindenkinek a képeit, észrevételeit, látóvalóit, javaslatait, illetve minden olyan információt, amit fel tudunk tenni az oldalra, és nemcsak mi, hanem azok is, akik ezt megtennék, hiszen lehetőség van rá a Facebook-oldalunkon keresztül, hogy a honlapra átlinkelve minden olyan kép megjelenjen, ami itt történik a Csónakázó-tónál. A turisztikai látványosságokat, térképeket, vagy akár a vendéglátóegységeket, szállásadókat is várjuk ide, és azokat az egyesületeket is, amelyek programokat szerveznek” – mondta Horváth István, a KonTuRplusz Egyesület elnöke.

Kanizsa TV - Kanizsa
2017-09-13

VÉGÉHEZ KÖZELEDIK A KISÖBÖL KITISZTÍTÁSA

Nemsokára befejeződik a nagykanizsai Csónakázó-tó kisöblének kotrása. A munkagépek hatalmas mennyiségű iszapot távolítottak el az utóbbi napokban: a soktonnás erőgépek már kiszabadították a hordalék fogságából a kisöblöt partját szegélyező betonelemeket is.

Dr. P. A.
2017-10-20

A KILÁTÓTORONY KÖRNYEZETE IS MEGSZÉPÜL

Miközben kezdi végső külalakját felvenni a nagykanizsai, Csónakázó-tavi kilátó, egyre csinosabb formát kap a torony előtere is.

Nemrégiben arról számoltunk be, hogy a munkagépek segítségével „csinosították” a kilátóhoz vezető domb mindkét oldalát. Most a torony előterének tereprendezése van soron. Egy biztos: Murafölde egyik legszebb látványossága készül a nagykanizsai Csónakázó-tó partján...

Dr. P. A.
2017-10-21

VISSZAJÖTTEK, FIGYELJÜNK MAJD RÁJUK...

Télen többször is beszámoltunk arról a hatytyúpárról, akik annyira makacsok voltak, hogy nem hagyták magukat átköltöztetni a Hévíz-csatornába. Jó néhány állatbarát város lakó járt ki hozzájuk a kemény januári fagyokban, mikor

szinte teljesen befagyott a tó felülete, hogy egy kis eleséget dobjon nekik. Aztán tavasszal tovaszálltak, ki tudja, hova, azonban a minap ismét feltűntek a Csónakázó-tó nyugodt vízfelületén.

Biztos vagyok benne, hogy az ismerős hatytyúpár tért vissza a téli időszakra a Csónakázó-tóra, ugyanis, amint meglátták, hogy a víz felé közelíttek, az amúgy bizalmatlan és távolságtartó hatytyúk azonnal a parthoz úsztak, hátha jut nekik valami finomság. Jutott...

Dr. P. A.
2017-10-25

VÁGTÁK A NÁDAT A CSÓNAKÁZÓ-TAVON

Néhány napja fejeződött be a Csónakázó-tó kisöblének kotrása, de a szakemberek nem tétlenkednek. A part menti, elburjánzott nádat vágják le egy speciális, motoros hajó segítségével a kisöblöt előtti partszakaszon.

Dr. P. A.
2017-10-26

NAPFÜRDÖZTEK A „MI HATTYÚINK”

Ha nem elég jók a képeid, nem voltál elég közel – mondta több interjújában is Robert Capa, a világhírű fotós. Nos, én igyekeztem elég közel menni a tó „népszerű” hatytyúpárjához: míg ők a Nap sugaraiban fürdőztek a késő őszi jó időben, addig én a nagygát túlfolyójának felépítményén csúsztam – másztam a fotókért, hogy nehogyan megzavarjam őket.

Dr. Papp Attila
2017-10-30

HÍNÁR: VOLT, NINCS

Teljesen megújult a nagykanizsai Csónakázó-tó kisöble, és a felette átívelő híd előtti vízfelület is. Többször is beszámoltunk a mederkotrásról, majd a speciális motoros hajóról, ami a partoldalt is rendbe tette. A motoros nem csak a partoldalt, hanem a vízfelületet is újjávarázsolta: szó szerint letarolta az elburjánzott hínár és egyéb vízi növények „erdejét”, így ismét régi fényében pompázik a kisöblől és környéke.

A hínárosodás és eliszaposodás problémájára, hosszú távon egy hordalékfogó kialakítása jelenthet majd megoldást, mint azt nemrégiben *Fitos István*, a VIA Kanizsa Zrt. vezérigazgatója elmondta: „Szeretnénk egy hordalékfogó műtárgyat kialakítani, hogy a jövőben ne kelljen ezt az öblöt állandóan kotortatni,

hiszen egy elég nagy felületről van szó. Szeretnénk egy kisebb műtárgyat kialakítani az öblől előtt – ennek a tervezetése már megtörtént, az engedélyezési eljárás van folyamatban most”.

Dr. Papp Attila
2017-10-31

FELFUTÓBAN A MURAFÖLDEI HORGÁSZTURIZMUS (IS)

Ma már egyáltalán nem ritka látvány a nagykanizsai Csónakázó-tónál: osztrák horgászok töltik a hétvégét kedvenc hobbijuknak hódolva Dél-Zalában. Murafölde nagy hangsúlyt fektet a turizmus minél színesebb palettájú kiépítésére: vadvízi evezés, erdőjárás, kerékpáros túrák, bakancsos séták, kilátótornyok, borkóstolás, Nagykanizsa látival, nem sorolom tovább. Azonban a horgászatban is legalább ekkora lehetőségek nyúzószanak, sőt...

Ha csak a Murát tekintjük: már maga a folyó is egy horgászparadicsom, hát még Murafölde közel ötven, kisebb – nagyobb tava. A Csónakázó-tó a dél-zalai „tőrendszer” zászlóshajójává is előléphet, hiszen minden megvan benne – és a környezetében, Nagykanizsában – amire egy vérbeli horgásznak szüksége lehet. Szerintem mára egyértelműen leszögezhetjük: a Mura-program a maga sokszínű lehetőségével a kitörési pontot fogja jelenteni az elkövetkezendő esztendőben egész Dél-Zala számára.

Dr. Papp Attila
2017-11-01

LEGYÜNK KEDVESEK VELÜK, AVAGY A SVÁJCI LAKÓKOCSI, MEG A MARKETING

Legyünk kedvesek velük. Már mint a turistákkal. Meghálálják azzal, hogy legközelebb is jönnek. Meg azután is... És itt töltik el szabadidejüket, no meg, ismét itt költik el a kikapcsolódásra szánt pénzüket. Megvásárolják Dél-Zala termékeit, és hazaviszik, nemcsak a portékát, hanem a térség jó hírét is. És ez lenne a cél egy olyan, turizmusra építő vidéken, mint Murafölde...

Nagykanizsa, Csónakázó-tó, reggel hét óra. Fázósan bóklászok kutyusaim után Murafölde legnagyobb tavának legnagyobb parkolójában. Egyszer csak egy felpakolt, svájci lakókocsira leszek figyelmes, amely mellett egy középkorú pár üldögél egy kempingasztal mellett, a reggeli kávé szűrőcsölgelve. Meglátok, rögtön mosolyognak: tetszik nekik Archi és Héra. Az ebeim körülszaglászik a lakóbuszt, így én is közelebb megyek. A pár nőtagja magyarul szólal meg, megdicsérve idősödő házi kedvenceimet. Viszonzom a kedves szavakat, és ha már beszédbe elegyedünk, érdeklődök: hiába, no, az újságírói véna...

Kiderül, hogy feltöltődésként tesznek egy közép-kelet európai „kanyart”, majd átszelik a Balkán magas hegyeit, hogy kijussanak a dalmát tengerpartra. Onnan vissza, az Isztrián keresztül Trieszt és Velence, majd haza, az Alpok ölelésébe. Kicsit elmélázunk kedvenc félszigetem, az Isztria szépségén, amely nekik is nagyon bejön: persze nem először szelik majd keresztül. Aztán megkérdem: Nagykanizsa hogyan került fel a turista-térképükre, a látni-

lók közé? A válasz egyértelmű: még sosem néztek szét Dél-Zalában, csak átutaztak rajta, de az interneten több csodaszép fotót és leírást is találtak Muraföldéről, így eldöntötték, megnézik. Túl vannak már néhány erdei sétán, tegnap este Nagykanizsán vacsoráztak, ma megnézik Zalakarost, talán fürdenek is egyet, majd irány a Dinári-hegység. Érdeklődöm, tetszett-e? Válasz: szerintük mindenki nagyon kedves, szép a kanizsai főtér és a belváros, finomak a zalai borok. Kérem, visszajönnék-e majd valamikor, és ajánlgatom, hogy érdemes, mert tavaszra már fel lehet menni például a kilátóba is, ahonnan páratlan lesz a kilátás. Meglepően „felkészültek”, mert nem csak Murafölde legmagasabb kilátójának megmászásáért akarnak majd visszajönni, hanem a „raftingolásért” is a Murán, vagyis a vadvízi evezésért, amit feltétlenül szeretnének kipróbálni. Talán nyár elején érkeznek majd, és 3-4 napot szeretnének maradni.

Nos, hát ennyi. Nemrégiben írtam az osztrák horgászokról, akik nemcsak a hétvégét töltötték a Csónakázó-tónál, hanem repetáztak is: majd egy hetet pecáztak nálunk. Többször is találkoztam velük a tó körül tett sétáim alkalmával, mindig integtettem nekik, ők viszont. Jókedvűek voltak, halászszákmányukat ott sütötték a parton, söröztek, boroztak, jól érezték magukat. És ez a lényeg: az idelátogató külföldiek érezzék jól magukat. Mert akkor visszajönnék. Jöjjenek csak, Murafölde tárt karokkal várja őket...

Dr. Papp Attila
2017-11-08

Gyönyörű fotókat küldött olvasónk a Meleg Lászlóval készült riportunk nyomán a nagykanizsai Csónakázó-tónál lévő azáleásról. *Nagyné Dombi Gyöngyi* idén májusban nyomta le a fotómasina elsütő billentyűjét... A fényképek a Madárerdő tanösvény mentén, a Rókvári forrás és tisztás környékén készültek. Elég csak rájuk nézni: Meleg László és csapata kitűnő munkát végzett...

Dr. Papp Attila
2017-11-29

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

Fotó: Dr. Papp Attila, 2017

CSÓNAKÁZÓ-TÓ: A JÖVŐ

KIEMELT FEJLESZTÉSI TERÜLETTÉ NYILVÁNÍTVÁ

Kerékpárút a sánci dombtetőtől egészen a tó partjáig, közel három és fél kilométernyi, kerékpározásra is alkalmas, természetbarát sétány a tó körül, egy kerékpáros bázis és pihenőhely padokkal, asztalokkal, tűzrakó helyekkel akár egy kis grillezéshez, vagy éppen szalonnasütéshez, de lesz játszótér és szabadtéri kondicionálóterem is. És itt még nincs vége, hiszen örülhetnek a hajómodellezők is, ugyanis megújul a bírói torony, hogy a tervekben szereplő négy darab vízbiciklit már ne is említsem: kiemelt fejlesztési területté nyilvánította Nagykanizsa közgyűlése a Csónakázó-tavat.

Fontos dátum a 2017. év március végének nagykanizsai közgyűlése a Csónakázó-tavat kedvelők, az ott élők, de azt hiszem, az egész város életében. Kiemelt fejlesztési területként a jövőben sokkal nagyobb figyelem irányul majd a „Csó-tóra”, a dél-zalaiak szabadidejének eltöltésében méltán népszerű helyszínre. Az elkövetkezendő másfél, két évben megvalósuló, számos fejlesztésről „Murafölde” fővárosának polgármesterét, Dénes Sándort kérdeztem.

A kétezres évek közepére, végére erősen leromlott a tó környezetének állapota. Változást a 2010-ben debütáló önkormányzati ciklus hozott. Most kiemelt figyelmet kapott a Csónakázó-tó. Folytatódik tehát a pozitív tendencia?

– Természetesen, pont erről szól a közgyűlési döntés. A Csónakázó-tó egy olyan szabadidő központ, és a városnak egy olyan kincse, amit folyamatosan csiszolni kell, hogy még szebb legyen. Sokat tettünk ezért már az elmúlt években, évtizedben is, hiszen az ezredfordulóra erősen leromlott a tó környezete. Ezért Cseresnyés Péter államtitkár úr polgármestersége idején elkezdődtek az első komolyabb fejlesztések, felújítások a tóval kapcsolatban. Például a 2010-es években újjáépítettük a büfét és egy közösségi épületet is

emeltünk a kerékpárosok részére, és szintén a kerékpározás szerelmeseire gondolva készült egy ügyességi, terep-pálya a kilátótorony oldalában lévő fenyvesben, újjáépítettük a modellezés szerelmeseinek készült lelátót, illetve komoly támogatást nyújtottunk a kajakosainknak is, akik jelentős fejlesztésekbe kezdtek a csónakházuk környékén – sorolta az elmúlt évek beruházásait Dénes Sándor. – Azonban most, a kiemelt fejlesztési területté nyilvánítással újabb, mégpedig jelentős beruházások elé néz ez a csodaszép tó és környéke. És itt nem csak az önkormányzat munkájára és beruházására kell gondolni, hiszen a napokban adta át a Zalaerdő Zrt. az előregedett kilátótoronyt és környezetét annak a vállalkozónak, aki szeptemberre két kilátóterasszal is büszkélkedő, díszkivilágítással is rendelkező, majd 50 méteres kilátót varázsol majd a régi torony helyére.

De ez csak a kezdet, ugye? Nekem úgy tűnik, Nagykanizsa vezetése határon átnyúló projektekben, Mura-programban gondolkodik, azaz „Murafölde” egy fő látványosságát igyekszik létrehozni a turisták számára.

– Pontosan, a kilátótorony felújítása csak a kezdet, ha szabad így fogalmaznom, hiszen a nagy munka csak ezután, a jövő évtől követ-

kezik – hívta fel a figyelmemet a városvezető. – Az immár kidolgozott tervekben szereplő fejlesztések egy része a tavaly május végén benyújtásra került „Téren és időn átívelő továbbfejlesztett kerékpáros kapcsolat Dél-Zala és Međimurje között” elnevezésű, 20 hónapos teljesítési időszakkal számoló pályázati projekt keretében kerül megvalósításra, itt aktívan együttműködünk a horvát partnerrel. Hatalmas költségvetésűez a projekt, hiszen összköltségvetése közel kétmillió euro, amely összegnek több, mint a fele a nagykanizsai önkormányzat költségvetése, azaz a Nagykanizsán és környékén megvalósítandó fejlesztések létrehozását szolgálja.

Vegyük sorra az elkövetkezendő években megvalósuló fejlesztéseket. A pályázatot végigolvasva az egyértelmű, hogy a kerékpárosok kényelmére és „kiszolgálására” kiemelt figyelem hárul.

– Nem csak a kerékpárosokra, hanem a nagycsaládosokra, a sportolni, vagy csak sétálni és kikapcsolódni vágyókra, legyen az kanizsai vagy turista, összefoglalóan: mindenkire gondoltunk, aki pihenni vágyik – szögezte le Dénes Sándor. – Hiszen a kiemelt fejlesztési területté nyilvánítás az mentén a koncepció mentén történt meg, hogy a Csónakázó-tó ne csak városunk, hanem Murafölde, sőt, egész Dél-Zala egyik legfontosabb pihenő és szabadidős központja legyen. De vegyük sorra: először is kész terveik vannak már annak a kerékpárútnak, amely a városból a sánci dombtetőtől át a Csónakázó-tóhoz vezető biciklit folytatásaként, szó szerint is a tó partjához

fog csatlakozni. Egészen a látogatóközpontig, azaz a büfé és a közösségi épület előtti partszakaszig tudunk majd kényelmesen elkerékpározni, amint elkészül ez az új összekötő út.

Ide annyit jegyeznék még meg, hogy ez a kerékpárút a kajakosok csónakházához vezető útszakasz mellett lesz kialakítva, tehát a 61-es elkerülő útszelvény alatt fog keresztülfutni, majd pedig a Csónakázó-tó nagygátján át vezet egészen a látogató központig. Azaz tovább is, hiszen a másik kiemelt projektünk,

hogy egy természetbarát út, egy kerékpározásra is alkalmas, 3,2 kilométeres sétány fog készülni a tó körül, amely megépültével modern, mondhatni komfortos körülmények között lehet körbefutni, sétálni vagy éppen kerékpározni a tavat. Ennek a természetbarát sétánynak a földmérő munkálatai tavaly ősszel már be is fejeződtek.

– Egy kerékpáros bázis és pihenőhely is kialakításra kerül, padokkal, asztalokkal és tűzrakó helyekkel akár egy szabadtéri grillezéshez, vagy éppen szalonnasütéshez, de lesznek információs táblák, kerékpár tároló és szerviz felszerelés is – folytatja a közeljövőben megvalósuló fejlesztések felsorolását Murafölde „fővárosának” polgármestere. – Szintén a családosan, kisgyermekkel kilátogatók kényelmét fogja szolgálni a tervezett 4 darab vízbicikli beszerzése. Ezeket túlmenően, a hajómodellezők megújult lelátója mögötti üres területen egy legalább kilenc-tíz elemből álló játszótér fogunk megépíteni a kicsik, míg egy úgynevezett szabadtéri kondicionáló teret a nagyok számára. Ezeket a kiegészítő szabadidős elemeket természetesen a kerékpárosok is használhatják, mikor például az egész család kikerekezik egy kis kikapcsolódásra a tóhoz. A modellezőknek további jó hír, hogy a lelátó mögött magasodó bírói tornyot is fel fogjuk újítani. És persze az is fontos, hogy a kajakosok sem tétlenkednek, ugyanis újabb beruházások várhatók a csónakházuk körül: jelenleg egy kajakos-szálló felépítése szerepel a terveik között. És természetesen a gépkocsival érkezőkre is gondoltunk, hiszen teljesen meg fog újulni a Csónakázó-tóhoz vezető út aszfaltja is, a 61-es elkerülő út körforgalmától egészen a nagyparkolótól.

Dr. Papp Attila
2017-04-05

Mura Program. Egy cím, egy vidékfejlesztési célkitűzés, amelyet sokat emlegettek az elmúlt egy-két évben, mégis sokak számára misztikus, megfoghatatlan fogalom. Elindult a program? – tette fel a kérdést a Kanizsa Cseresnyés Péter miniszteri biztosnak, a térség országgyűlési képviselőjének.

– A rövid válaszom, igen – szögezte le a MP miniszteri biztos. – Azonban ezt nem lehet ezzel az egy szóval elintézni. Fontosnak tartom, hogy mindenki pontosan értse, mit értünk Mura Program alatt.

Kezdjük az elején! Miért született meg ez a program?

– A Nagykanizsát körülölelő dél-zalai térséget, amellyel, hogy az országos társadalmi problémák is jelentősen érintik – az elöregedés, a fiatalok elvándorlása, az elnéptelenedés, a vállalkozó szellem hiánya –, sújtja még az az adottság is, hogy rendkívül aprófalvas terület. Az ide tartozó több mint 80 település többsége néhány tíz-, illetve néhány

százfős. Ezen felül, eltűnően van a hagyományos vidéki tudás, mivel az új generációk már másként képzelik az életüket, a jövőjüket, hiszen az új trendek is ezt sugallják számukra. Mivel ennek a térségnek a természetes központja Nagykanizsa, ezért az említett kérdések a várost is alapjaiban érintik. Ma már egyik város sem képzelhető el a környezete és a vele való együttműködés sikere nélkül. Én hiszek abban, hogy ez a folyamat megállítható, megfordítható. Megfelelő intézkedésekkel, egy egységes program létrehozásával, pozitív jövőkép felmutatásával. Erre született a Mura Nemzeti Program.

Azt mondja „nemzeti” program?

– Igen. Ugyanis az említett problémák engem már nagyon régóta foglalkoztattak, folyamatosan kerestem rájuk a lehetséges válaszokat úgy, hogy ne csak pontszerű, egy-egy ügyet felkaroló megoldás szülessen, hanem komplex, a város és a térség egészének fenntartását, fejlesztését szolgáló program. Az a célom, hogy az itt élőknek jövőt és bázist tudjunk teremteni, amelyre alapozva már min-

„SZÁMOMRA AZ A LEGFONTOSABB, HOGY EZ A TÉRSÉG SIKERES LEGYEN!”

denki saját maga építheti fel az egzisztenciáját, és a lehetőségek kihasználásával teljes életet élhet itt, ebben a térségben, amely az otthonunk. Tudom, hogy ez nem kis vállalás. Sokat dolgoztunk azon, hogy ezekre a jelenségekre megfelelő megoldást találjunk. Ezért is folyamodtam Orbán Viktor miniszterelnök úrhoz, hogy támogassa azt az általam – talán mondhatom így – „megálmodott” programot, amely megoldást jelenthet ezekre a problémákra. Ezt a fejlesztési csomagot, melyet Mura Programnak neveztünk el, a miniszterelnök értette, elfogadta, és a kormányzat számára támogatásra javasolta, nemzeti mintaprogrammá emelte, amelyből mindössze három van Magyarországon. Ezért Mura Nemzeti Program a hivatalos neve.

Vagyis több mint egy területfejlesztő program?

– Nézze, nekem mint Nagykanizsa és a dél-zalai térség országgyűlési képviselőjének a legfontosabb, hogy a saját közösségünk számára találjunk jó megoldásokat, teremtsünk lehetőségeket. Helyben kell megtalálnunk a

saját utunkat. Az, hogy ennek részei olyan, az ország vidéki közösségeit érintő kérdések is, amelyek miatt a mi megoldásaink később az ország más területei számára is megoldást jelenthetnek, az könnyen elképzelhető. Emellett viszont fontosnak tartom, hogy minden térség megtalálja a maga adottságaira és hagyományaira épülő egyedi válaszait is.

A Mura Programban mik ezek a válaszok?

– Néhány évtizede még természetes volt végigjárva ezt a vidéket, hogy azt láttuk, a házak kiskertjeiben zöldségek és gyümölcsök teremtek, az udvarokban tyúkokat, kacsákat, libákat, sertést, marhát neveltek, a kamrában ott lógtak a kolbászok és sonkák, a földeket és a szőlőhegyeket gondosan művelték. Ez a háztáji gazdálkodás éléskamrát és identitást jelentett mind a vidék, mind pedig a város lakói számára. Kanizsa régi híres piacán ott voltak ezek a minőségi alapanyagok, ott volt az élő hagyomány. Másrészt, a csodálatos természeti környezet és a kulturális értékeink, amelyek itt, a dél-zalai dombok között minket körülvesznek, eddig feltáratlanok maradtak. A határok közelsége miatt, a hidegháború, a szocializmus és a jugoszláv konfliktus állandó feszültsége elzárta a kapcsolatok és a kibontakozás lehetőségét. Ennek köszönhetően azonban a térség a turizmus által érintetlen maradt, amely a jelen és a jövő számára tartogat lehetőségeket.

Tehát a megoldások a mezőgazdaságban és a turizmusban lehetnek?

– Igen, ebben rejlenek a hagyományaink és a tudás-

unk, valamint az adottságaink is ezt az utat jelölik ki számunkra. Természetesen a mai igényeknek megfelelően. Nem biztos, hogy manapság az jelent perspektívát egy fiatal számára, ha azt mondjuk neki, gyere haza és műveld a szőlőt, vagy tarts sertéseket... Vagy, hogy válogass a helyi cégek kínálta munkalehetőségek közül, és légy alkalmazott! A világ ma másként működik. Fontos az önfenntartás, a kényelmesebb élet, a szabadidő és a jövedelmezőség is. A Mura Program során, a meglévő tudásra alapozva, azt átörökítve, mégis mai, modern eszközökkel és igényeknek megfelelően fejlesztünk. Ezen felül mindenképpen fontos a két terület, a mezőgazdaság és a turizmus összekapcsolása is.

Nemrégiben körbejárta a magyar sajtó egészét, hogy ön Becsehelyen magyar kivit szüretelt. Sokakban ez furcsa képzeteket kelthet. Mégis miért állt egy ilyen kívülről kockázatosnak tűnő kezdeményezés mellé?

– Valóban, a Tanú című film szállóigéje miatt sokan ugráltak ezzel. De a kivi esetében nem erről van szó. Nem kicsi, nem sárga, nem savanyú..., hanem kimagasló minőségű és beltartalmú, komoly piaci kereslettel rendelkező gyümölcs, amely a talajszerkezetnek és a mikroklímának köszönhetően az országban egyedülállóan csak itt, a dél-zalai dombháton termeszthető üzemi méretben. De nem csak a kiviről van szó, számos más, egyelőre különlegesnek tűnő gyümölcsre is igaz ez – a fügére, a datolyaszilvára vagy az áfonyára. Örülök azonban,

hogy rákérdezett, mert a kivi talán szimbolikus is lehet a program szempontjából. Hiszen megmutatja, milyen új lehetőségek rejlenek itt, amelyek kiaknázásával sikeressé válhat e térség gazdasága. Számos szőlőhegy ma megműveletlen, magára hagyott, hiszen tudjuk jól, a szőlőművelés komoly törődést és ráfordítást igényel, ugyanakkor a versenytársak erősek. A kivi és még néhány más gyümölcs estében azonban kevesebb idő és munka ráfordításával, esetleg azok feldolgozásával olyan értékes termékeket kaphatunk, amelyeknek jó a piaca a kereskedelemben. Ez a szőlőhegyek gazdasági funkciójának legalább részbeni visszaszerzését célozza. Ráadásul még a turizmus számára is érdekesekek.

A mezőgazdaság területén csak a gyümölcstermesztésben gondolkodnak?

– Az a célom, hogy a Mura Programon keresztül mind a mezőgazdasági, mind a turisztikai területet az együttműködés és a hálózati logika jellemezze. Nem feltétlenül a terméken, hanem sokkal inkább annak minőségén és a teljes termelői és értékesítési láncolat kialakításán van a hangsúly. A Mura Program miniszteri biztosaként az a feladatom, hogy olyan együttműködések generáljak, amelyekbe a térségből minél több szereplő képes bekapcsolódni, a háztájtól az üzemi méretűig, a termelőtől a feldolgozón át az értékesítőig. Mindezt egy, „Mura” márkanév alatt, magas minőségben. A bogyós és a különlegesebbnek számító gyümölcsökön túl foglalkozunk még a gyógynövénytermesztéssel és -feldolgozással, ami a kisebb önkormány-

zatoknak jelenthet megoldást, illetve indítunk például egy gourmet alprogramot is, amely a magas színvonalú éttermek minőségi alapanyagokkal és termékekkel történő ellátását célozza. De ezek természetesen csak kiragadott elemek, nyilván még sok mindent lehetne elmondani. Hisz' amióta elindult a program, azt tapasztalom, hogy még rengeteg dologból meríthetünk, a helyiek kreativitása is kimeríthetetlen. A MuraFoods rendszer lényege, hogy bizonyos termékekből elérjük egy jelentős mennyiség és minőség megtermelését, ami vagy alapanyagként, vagy feldolgozott formában kis- és nagykereskedelmi forgalomba kerülhet, valamint ezek a termékek a majd ide érkező turisták számára is megvásárolható, hazavihető ajándékot jelentenek. Itt beszélhetünk a vidék és a város szimbiózisáról, hiszen a vidék adja a termelést és feldolgozást, míg a városi központ a technológiát, az értékesítést és a logisztikát.

Sokszor hallhattuk az elmúlt időszakban a Murafölde elnevezést. A térképen viszont hiába keressük ezt a nevet...

– Valóban. Mindig is problémát jelentett a dél-zalai térségnek, hogy nem volt identitást képző, identitást jelentő elnevezése, holott hagyományában és kultúrájában mindig is egy egységnek számított. Emiatt a Mura Program tervezésekor kollégáimmal nagyon sokat gondolkodtunk, hogy miként is lehetne ezen változtatni. A turisztikai fejlesztés, az hogy elhatároztuk, ezt a területet – Nagykanizsa központtal – új turisztikai célterületként felhelyezzük a hazai és nemzetközi térképre, tulajdonképpen

nélkülözhetetlenné tette, hogy megkeressük e térség nevét. Hosszas vizsgálat után a Murafölde elnevezésre jutottunk; a Mura folyó és a földé szó is része a helyi emberek identitásának, illetve a térségben számos „földé” elnevezésű településsel is találkozhatunk. Ezen felül, ez az elnevezés egyfajta titokzatos, feltáratlan területre is utal, regényességet, legendákkal teli vidéket sugall. Az elmúlt hónapok tapasztalata alapján azt mondhatom, hogy az emberek megszerették és használják ezt az elnevezést, számos alkalommal találkozom vele, ami örömmel tölt el.

Említette a turizmusfejlesztést. Hogyan látja – akkor már mondjuk így: – Murafölde turizmusát?

– Elsősorban a természeti értékekre és az élményre sze-

retnének építeni. Olyan aktív turisztikai fejlesztéseket tervezünk – kerékpáros, vízi, bakancsos, lovas –, amelyek keresztül feltáruhnak az eddig szinte még saját magunk előtt is rejtve maradt értékek. A Magyar Turisztikai Ügynökséggel közösen készítünk egy stratégiát, amely e területet kiemelt turisztikai térséggé emeli. A munka folyamán néha még én is meglepődöm, hogy micsoda egyedülálló értékekkel, csodákkal rendelkezünk. Ezt kell megmutatnunk, mind az itt, a közelben élők, mind pedig a nagyvilág számára. Annak érdekében, hogy a figyelmet ráirányítsuk Muraföldre, mindenképp szükség van egyedi, élményt nyújtó attrakciók telepítésére a térségben és Nagykanizsán egyaránt. Erre már komoly tervekkel rendelkezünk. Emellett fontos szerepet szánunk a

gasztronómiának, amelyben egy bázakerettyei gourmet étterem is komoly szerepet vállal, továbbá folyamatban van egy olyan koncepció kidolgozása is, mely épp az imént említett legendás, titokzatos vidék imázsát teremti meg, a pördék és dömék kedves alakjával, hogy egy kicsit sejtelmes is legyenek. Természetesen ahhoz, hogy ez egy valódi célterületté összeálljon, szükséges a helyi infrastruktúra-hálózat fejlesztése is, ezen szintén dolgozom. A fejlesztések részleteiről viszont csak a közeljövőben beszélnek, amikor már a folyamat abba a szakaszába ér. Vannak már konkrétumok is a programon belül, hisz megvalósítás alatt áll a Zalaerdő egymilliárd forint értékű kisvasútfejlesztése, ami fontos turisztikai vonzerő, illetve a Balatonfelvidéki Nemzeti Park újabb szürkemarha- és bivalytelepet hoz létre a Mura mentén, Letenye térségében, ami például a kisgyermekes családok számára jelenthet kikapcsolódást. Ugyanakkor ez a fejlesztés a már említett gasztróalapanyag-előállítását is segíti, tehát a program pillérei – itt is látható módon – összeérnek. Továbbá nagyon fontosnak tartom, hogy a Mura Programhoz köthetően rendelkezésre áll

egy Projekt Előkészítési Alap (PEA), amelyet a program keretében beadott és jogosult pályázatok tervezési és előkészítési költségeire, ezen költségek előfinanszírozása érdekében kezdeményeztem. Ebből az alapból már több mint 50 millió forintot lehívtak az egyes pályázók, s ez továbbra is rendelkezésre áll, az igénylésről a Széchenyi Programirodában érdemes érdeklődni.

Gondolom, ahhoz, hogy egy ilyen sokrétű programot sikeresen lehessen megvalósítani, komoly szakmai bázisra, munkatársakra van szükség?

– Természetesen. Miniszteri biztосként hozzám tartozik egy jelenleg négyfős csapat, amely a program kiteljesedését segíti. Az ott dolgozók legfontosabb feladata, hogy eljuttassák hozzám a térségből érkező kezdeményezéseket, hogy megtaláljuk a szinergiákat, hogy összekapcsoljuk egymással az egyes szereplőket annak érdekében, hogy ez a hálózat, láncolat létrejöhessen. Az én feladatom pedig, hogy megteremtsem ezek megvalósulásának kere-

teit, feltételeit és forrásait a kormányzat részéről.

Mi a Mura Program küldetése, és miként tudja ezt ön elősegíteni?

– Legfontosabbnak a szemléletváltást tartom. Jelenleg az uniós források világában élünk, ahonnan nehéz kitekinteni olyan távlatokra, melyek nem férnek bele a projektlogikába. A Mura Program minimum 10-15 éves távlatokba tekint, hosszú távra szól, célkitűzése a helyi, vidéki gazdasági potenciál megteremtése, a fenntartható vidék létrehozása, a megélhetési lehetőségek fenntartása és fejlesztése, ezáltal a térség népességmegtartó erejének növelése. S hogy mivel tudom mindezt én elősegíteni? Azt gondolom, hogy az elkötelezettségemmel és az elhivatottságommal, a képviselőlelkemmel. Számomra tényleg az a legfontosabb, hogy ez a térség sikeres legyen, az itt élő emberek megtalálják a megélhetésüket, a boldogulásukat, és az, hogy a külső szemek meglássák azt a szépséget és azokat az értékeket, amelyek minket jellemeznek.

Papp Attila
2017-11-11

ZÁRÓ GONDOLATOK

azóta elmúlt négy évtizedben sok minden történt, a város kedvenc tava is öregedni kezdett. De aztán Cseresnyés Péter, majd Dénes Sándor polgármesterek megmentették, és mára a régi fényében virul, sőt, az elkövetkezendő esztendőben újabb, látványos beruházások várnak rá, és környékére. Mit kívánok, miben reménykedhetek, mint e kötet megírója: ha valaki majd 2100 környékén kezébe veszi a városi könyvtárban e könyvet, hogy megtudakolja belőle a tó történetének hőskorát, akkor az olvasás után felpattan-hasson majd – a talán légpárnás – bringájára, és kimehessen Nagykanizsa határába, a Csónakázó-tóhoz, hogy elmélázzon egyet a víz hullámzásán, majd felkapaszkodva a kilátóba, kedvére gyönyörködhesen Dél-Zala pompás látványában. Vigyázzunk a tóra, mert az a miénk, a Kanizsaiaké, sose hagyjuk sorsára ezt a páratlan gyöngyszemet, városunk ékkövét...

Dr. Papp Attila

